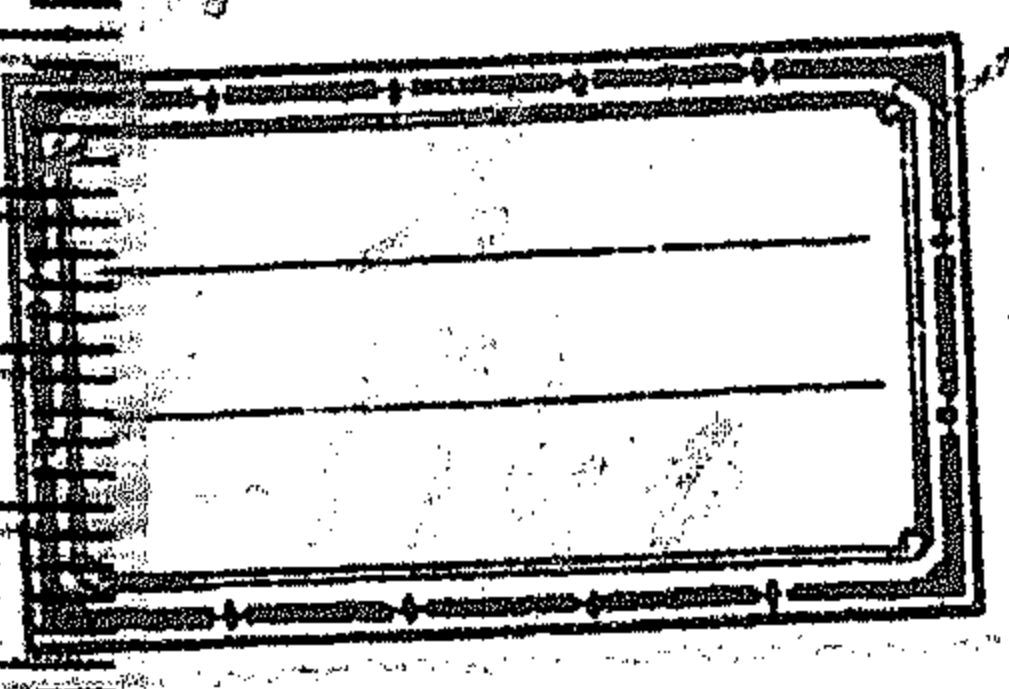

S. ~~46~~ = 6. 13 = 7.

Biblioteca Universitaria
CERRADA

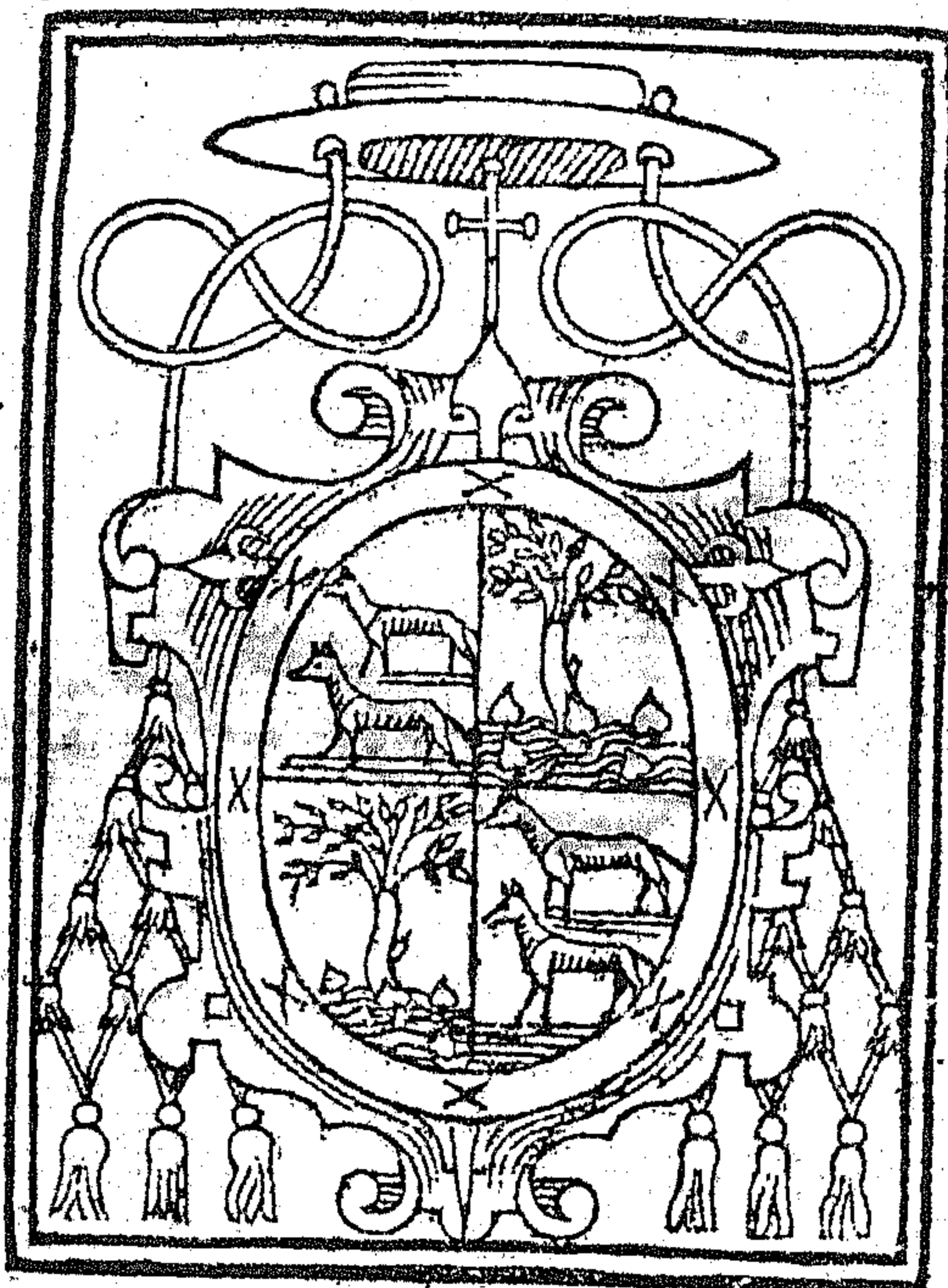
Sala 73
Estante 60
Tabla
Número 130

OR - 14275
Concilium pro-
VINCIALE VA.

LENTINUM,

Celebratū anno Domini M.D.Lxv.

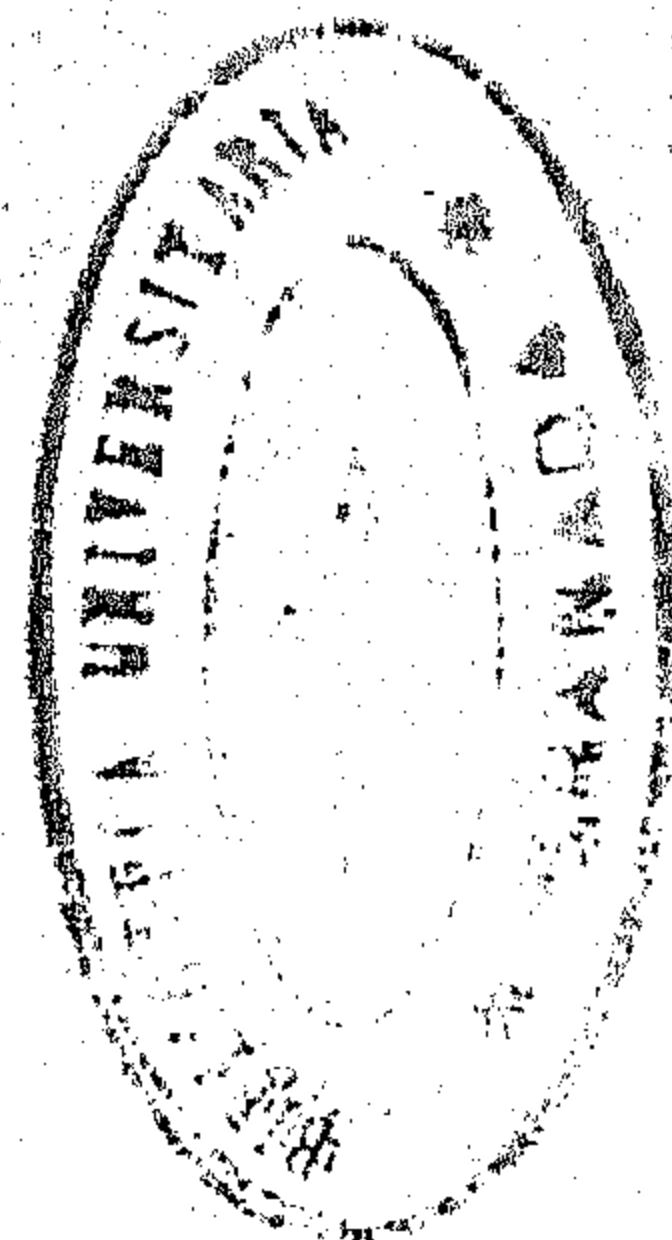

VALENTIAE.

Ex officina Ioannis Mey.

1566.

Prostant ē regione portae Apostolorum templi maximo

Martinus Aya-

LA ARCHIEPISCO-

PVS VALENTINVS, OMNIBVS

huius prouinciae Christi fidelibus

Saluem in Domino.

ONCILIVM prouin-
ciale, quod ex sanctorum
Patrum, & sacrosanctæ
atq; œcumenicæ Synodæ
Tridētinae decreto in ec-
clesia nostra celebrandū
indixeramus, Domino ui-
res largiente, ad optatū
iam finem perduximus.

In quo illud à nobis in
primis curatum est, ut eos potissimum huius prouinciae
abusus corrigeremus, qui maiora incommoda subdi-
tis nostris attulissent, & iam amplius dissimulari citra
magnam diuini cultus & bonorum morum iacturam
minimè potuissent. Aliorum uerò abusuū repurga-
tionem, qui uel leuiore essent, uel huius nostræ diocesis
propriij, partim in sequentem Synodum Diocesanam à
nobis proximè habendā, partim in alia tempora cōmo-
diora reiecimus: ne si omnes sentes, & spiras, que fuerāt

enata, uno impetu eradicare niteremur, utilem etiam frugem cum zizanijs conuelleremus. Vix enim profecto possumus sine acerbo animi dolore commemorare, quantum damnorum intulerit cum in cæteras Hispania ecclesias, tum uerò maximè in hanc nostram Valentini prouinciam neglecta tot seculis Conciliorum celebratio. Quod certe is facile perspiciet, qui antiquum Hispaniæ statum, hoc est, ueterem Conciliorum maiestatem, & gentis illius nostræ ad pietatem, & honestos mores studium ardentissimum, cum præsentis seculi inertia, & moribus propemodum deploratis uoluerit comparare. Celebratum quidem olim apud Valentiam fuit ante annos mille, regnante in Hispania Theodorico, sex Episcoporum Concilium; quod etsi paucorum admodum fuerit canonum, quia nõdum fortasse in ecclesijs morbi adeò excreuerant, ea tamen fuit autoritate, ut Concilium septimum Toletanum illius decretum pro lege receperit. Veruntamen, quod summe dolendum est, ab eo tempore usque ad Machometanorum incurSIONem, & post recuperatam deinde ex illis à Iacobo Aragoniorum rege Valentiam, ad hanc usq; diem, nullum omnino apud nos Concilium habitum legimus, præter paucissimas Synodos Diocesanas, & illas multorum annorum spacijs intermissas. Nunc uerò quoniam Dei opt. max. & sacræ Synodi Tridentinæ beneficio, Conciliorum celebrationem uidemus restitutam, non possumus non meliora omnia nobis deinceps polliceri. In primis autem certò speramus, hoc nostrum Valentinum Concilium (siue secundum, post alterum illud uetustissimum, appellare uo-

lueris;

lueris: siue primum post factam metropolim ab Innocentio octauo Valentinam ecclesiam) fore & utile principium ad curanda inueterata huius prouinciæ uulnera, & non leue posteris exemplum ad sepe renouandam huiusmodi morborum medicinam. Nos quidem diligenter studuimus huius prouinciæ mala ex multorum sermonibus explorare: & eorum quoq; hominum, qui uirtute sua, doctrina, & longo rerum usu ad eam rem utiles uidebantur, iudicia de remedio asserendo exquirere. Tandem post auditas de rebus singulis multorum sententias, communibus omnium suffragijs, hæc decreta uisa sunt digna, quæ ad huius prouinciæ utilitatem sancirentur. Ut uerò etiam in nostrorum manus citius ac fidelius peruenirent, nos illa typis excudenda curauimus. Reliquum est, ut uos, quorum causa tam multi labores à nobis suscipiuntur, quorumq; in primis salutem ex officij nostri debito charissimam habemus, par quoq; studium ad has leges cognoscendas, ac sedulo obseruandas asseratis.

A V

Indictio Conci- LII PROVINCIA- LIS VALENTINI.

*Artinus Ayala, Dei
& Apostolicæ Sedis
gratia Archiepisco-
pus Valentinus, Re-
uerēdissimis in Chri-
sto fratribus Episco-
pis cōprouincialibus,
atque admodum Reuerendis Abbatibus,
dilectisq; ac Reuerendis Canonicis & Ca-
pitulis, ceterisq; magnificis & venerabili-
bus huius Prouinciæ viris, quacumq; ij di-
gnitate, officio, vel auctoritate fungantur,
quibus ex iure, seu antiqua consuetudine,
aut priuilegio, Concilijs huius Prouinciæ in-
teresse competit, Salutem in Domino.*

*Dei virtus & sapientia dominus noster
A iiij Iesus*

INDICTIO.

*Iesus Christus sponsam suam dilectissimā
 Ecclesiam ad consummationem vsque secu-
 li duraturam, non solum potestate ad se re-
 gendam & conseruandam munuit, sed do-
 ctrina etiam cœlesti interius erudiente, &
 hominum consultationes, ac iudicia dirigen-
 te mirabiliter confirmauit: nimirum pollici-
 tus, ubicunq; duo, vel tres in illius nomine
 essent congregati, in medio illorum se præsto
 affuturum. Qua Christi domini promissione
 Apostoli confidenter innixi, ad eas quæ-
 stiones, quæ iam tum in ipso nascentis Ec-
 clesie exordio suboriebantur, dirimendas,
 aliquoties in vnum conuenerunt. Quorum
 exemplum deinceps sequuta Ecclesia, non
 solum œcumenicas Synodos, quoties rerum
 necessitas exegit, & per temporum condi-
 tionem licuit, frequentibus Patrum conuen-
 tibus celebrauit; verum etiam minora in sin-
 gulis Prouincijs Cœcilia crebrius haberi de-
 bere*

INDICTIO.

*bere, lata etiam de ea re lege saluberrima,
 præcepit: vt scilicet in his corrigerentur Pro-
 uinciæ mores, lites componerentur, & ij etiã
 abusus, qui circa diuinũ cultum irrepsissent,
 vtiliter extirparentur. Sed quoniam ea lex
 hominum socordia ingrauescente, & hostis
 antiqui versutia semper iniqua machinan-
 te, non sine magnis Ecclesie incommodis in
 desuetudinem iam pridem abierat; sacra &
 œcumenica Tridentina Synodus Conciliorũ
 frequentiam volens restituere, confirmata
 denuo lege, sanctissimè instituit, vt intra an-
 num à fine eiusdem Tridentinæ Synodi, &
 deinceps tertio quoq; anno, Prouincialia Con-
 cilia ab omnibus Metropolitanis celebrètur.
 Nos equidem tametsi post reditum ex vr-
 be Tridento, illico ad hanc ecclesiam Valen-
 tinam ex Segobiensi translati, magno animi
 affectu desiderauerimus cum cætera sacræ
 Tridentinæ Synodi decreta executioni man-
 dare,*

dare, tum verò ante omnia hoc Prouinciale Concilium in nostra ecclesia quamprimum indicere: quominus tamen id nondum ex animi sententia præstare potuerimus, tum infirma nostra valetudo, tum graua & difficilia negotia effecerunt: quæ quidem & venire me aliquanto serius in hanc urbem coegerunt, & mox ingressum, tenuerunt aliquot mensibus irretitum. Nunc verò iam tandem his impedimentis, Domino concedente, liberati, ne opportunum hoc tempus ad rem adeò vtilem ac necessariam præterire sinamus; decernimus, vt ad diem decimum octauum mensis Octobris proximè sequentis, quo festum Diui Lucæ agitur, id concilium apud nos congregetur: quemadmodum præsentis hac conuocatione, ad prædictum diem hoc ipsum Prouinciale Concilium in nostra ecclesia Metropolitana celebrandum, indicimus & pronuntiamus. Quamobrem Reuerendissimos Episco-

Episcopos, & ceteros omnes ac singulos, quibus ex iure, consuetudine, vel privilegio in Concilij huius prouinciæ sententiam dicere competit, aut quibus etiam interesse ad dandum cõsiliu licet, in Domino hortamur, & monemus, ac in virtute etiam sanctæ obediencie, & sub pœnis ac cēsuris, quæ & iure, & statutis huius Prouinciæ continentur, ipsis districtè præcipimus, vt ad prædictum diem in urbem Valentiam ad huiusmodi Concilium nobiscum inchoandum, & prosequendum cõueniant. Quòd si qui iusta aliqua causa fuerint præpediti, ad eum diem procuratores suos legitimos cum auctoritate mittant, qui huic Concilio Prouinciali illorum nomine intersint: vt scilicet post lata suffragia, & audita etiam salutaria multorum consilia, quid ex vtilitate huius Prouinciæ sit, maturius ac certius constituatur. Si qui verò ad hoc nostrum mandatum implendum fuerint negli-

negligentes aut contumaces, sciant se à nobis ijs pœnis compellendos, quæ iuris communis, & sacrorum Conciliorum constitutionibus in eiusmodi cõtumaciam ferri permittuntur. Quin etiam intelligant, & incipiendum à nobis esse, & tandem perficiendum hoc Prouinciale Concilium, rogatus duntaxat eorum sententijs, qui affuerint, ceterorum verò absentiam, vel contumaciã nihil omnino virium statutis illius esse detracturam. Datum Valentia in nostro Palatio Archiepiscopali, anno à natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, decimoquinto Calend. Septembris.

Poste à verò idem Illustrissimus ac Reuerendissimus dominus Archiepiscopus, iustis de causis, & literis etiam de eare confectis, diem sextum eiusdem mensis Octobris huic Concilio inchoando designauit.

Sessio

SESSIO PRIMÀ
CONCILII ProuINCIALIS VALENTINI,
SVB PIO QVARTO
Pont. Max.

HABITA IN TEMPLO
METROPOLITANO VRBIS
VALENTIAE DIE XI. MENSIS
Noüemb. M. D. LXV.

In nomine sanctæ & indiuiduæ trinitatis Patris & filij & spiritus sancti. Hæc sancta prouincialis Valentina Synodus sub beatissimo domino nostro, domino Pio, diuina prouidentia Papa quarto, Pontificatus eius anno sexto; regnante inuictissimo ac potentissimo Philippo secūdo, domino nostro, Hispaniarum rege catholico, regni eius anno decimo, legitimè congregata, præsidere in ea Illustrissimo

B ac

ac Reuerendissimo domino Martino Ayala Archiepiscopo Valentino, pendens totius spiritualis structura fundamentum esse fidem, sine qua impossibile sit placere Deo, eamque hi præsertim nostris temporibus velut firmissimum ac tutissimum propugnaculum aduersus omnem hæresim opponi debere; antiquorum patrum vestigijs inhærens, qui in Concilijs initio suarum omnium actionum, ac constitutionum hoc fidei scutum, quo omnia aduersariorum tela repellerent proponere consueuerunt; sacri etiam Tridentini Concilij normam secuta Symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, præmittendum esse duxit: quod toto animo sancta ipsa Synodus confitetur, miratur, & amplectitur. Id autem est quod sequitur.

Credo

Credo in vnum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium: Et in vnum dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum: Et ex patre natum ante omnia secula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum, de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis: Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est: Et resurrexit tertia die secundum scripturas: Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris: Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum dominum, & viuificantem, qui ex Patre filioque procedit: Qui cum patre & filio

B ij simul

simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam & apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi seculi. Amen.

Cum autem magno animi affectu sacrorum generalium Conciliorum decreta fideles omnes cōplecti, ac venerari debeant; ipsiusq; Concilij œcumenici Tridentini statuta omnia maximè pia sint, & salutaria, & ad mores reformandos, atq; ad præsentis nostri temporis hæreses cōvincendas valde accommodata, & efficacia; ideo hæc sancta Synodus principiò ea omnia & singula, quæ à sacrosancta Tridentina Synodo definita & statuta sunt, palam & integrè recipit, & seruanda omnino esse decernit. Veram etiam obedientiam

tiam summo Romano Pontifici spōdet, proficetur, ac defert: simulq; hæreses omnes à sacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præsertim ab hac eadem Tridētina Synodo damnatas, publicè detestatur, & anathematizat.

TITVLVS PRIMVS
de doctrina & ministris eius.

Predicare nullus permittatur, nisi prius ab Ordinario fuerit probatus, & eius facultatem in scriptis obtinuerit.

Cap. I.

Quoniam prædicationis munus nõ quibuscumq; cōmitti debet, sed ijs solum, qui ad illud exercendū pro tanta eius dignitate idonei meritò existimari possunt; Illustrissimus ac Reuerendissimus dominus Archiepiscopus, sacra Synodo approbante, omnibus huius prouinciæ tam cathedra-

B ij lium,

liū, quàm collegiatarū ecclesiarū Capitulis & Curatis præcipit, ne aliquē, etiamsi regularis fuerit, in suis ecclesijs prædicare sināt, nisi prius ab Ordinario fuerit probatus, & eius facultatē in scriptis obtinuerit. Capitulum si secus fecerit, quinque librarū, Curatus verò vnius libræ pœna mulctentur.

De regularibus extra monasteria vagantibus, & de ijs, qui ad ordinem Canonorum regularium sunt translati, de q; prædicatoribus exteris.

Cap. II.

Regulares extra sua monasteria vagantes, etiamsi suorum superiorum facultatem habeant, prædicare, aut Missas celebrare minimè permittantur. Ijs verò, qui negotijs sui Ordinis impliciti, aut ob aliam legitimam causam, quā Ordinarius approbare debeat, extra monasterium aliquamdiu

quamdiu egerint, facultas ab Ordinario poterit concedi.

Vt autem scandala, animarumq; pericula vitentur, Regulares, qui ex suo Ordine ad ordinem Canoniorū regularium translati fuerint, & extra monasterij septa vixerint, neque ad prædicationis munus, neq; ad curam animarum regendam, neq; ad confessiones audiendas, aut ad simplex beneficium admittantur.

Mandat etiam sancta Synodus ne ex alijs prouincijs prædicatores exteri in hanc prouinciam ad prædicationis munus obeundum vocentur, nisi prius Ordinarius de ea re consulatur.

Ne quis libros prohibitos imprimat, vendat, aut penes se retineat: ac ne etiam obsceni libri in scholis legantur.

Cap. III.

Quoniam deprauatorum librorū lectio multa Christianæ Reipublice præsertim nostris temporibus, mala intulit; cum non simplicium tantum, sed quorundam etiam doctorum virorum animos in varios errores aliquando pertraxerit: idcirco sancta Synodus hisce periculis atque incommodis occurrere volens, statuit, ne vilius in posterum in hac prouincia imprimatur, aut imprimendum curet, ac ne etiam temerè venales habere præsumat, aut quouis modo sciens penes se retineat libros prohibitos, qui falsam doctrinam, fidei videlicet, aut sacris Ecclesiæ sanctionibus contrariam, aut villo etiā modo de fide suspectam contineant. Qui contrā fecerit, ultra librorum amissionem, & illorū publicam combustionem, excommunicationis

In Con.
Lateran.
Sessione
10.

tionis sententia innodatus existat. Quod si quis his pœnis non resipiscens, in idem crimen iterum relabatur, contra eum, velut contra suspectum, iuxta formam iuris Ordinarius procedat.

Quæ omnia, ut commodius præstari possint, præcipit sancta Synodus, ne liber vilius, de rebus præsertim sacris conscriptus, prælo excudendus tradatur, aut excudatur, quin prius diligenter per Ordinarium, vel examinatores ab eo deligendos, examinatus & approbatus fuerit, & manu etiā ipsius Ordinarij, vel ipso absente, eius Vicarij generalis subscriptus. De qua approbatione & subscriptione in principio libri constare debeat. Qui aliter egerit, prædicta pœna puniatur.

Et quia libri, in quibus de rebus lasciuis, vel obscœnis ex professo agi-

B v tur

tur, adolescentium animos facile corrumpere solent; statuit sancta Synodus, ut singulis annis per visitatorem ab Ordinario deputandum scholę publicę visitentur: quilibros, ex quorum lectione mores inficiuntur, prælegi minimè permittat: quales sunt Martialis, & nonnullæ Iuuenalis Satyræ, quædam etiam Ouidij opera, & libri alij similes. Quos qui adolescentibus prælegerit, præter decem aureorum mulctam, in eleemosynam pauperum scholasticorum conuertendam, sententiam etiam excõmunicationis lenouerit incursum. Vult etiã sancta Synodus, scholas, in quibus pueri legere docentur, similiter visitari.

In quibus huius provincie ecclesijs sacre scripture lectio haberi debeat.

Cap. IIII.

Quoni

Quoniam tam in metropolitanis & cathedralibus Ecclesijs, quàm etiam in collegiatis, & in monasterijs monachorum, vbi commodè fieri potest, ac in conuentibus etiam aliorum regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, iuxta Tridētini Cõcilij statutum, lectio sacre scripturę haberi debet; qua in re, si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt Sedis Apostolicę delegati, eos ad id opportunis remedijs debent compellere: ideo statuit sancta Synodus, vt intra quatuor menses à die publicationis huius decreti computandos, in ecclesijs collegiatis Setabitana, & Gandiensi, ac in monasterio sanctę Marię Vallis dignę Cisterciensium, itidem in monasterio Portę cœli, & apud Carthusiam Maioricarum, fini-

similiterq; in monasterijs sancti Hieronymi de Cotalba, sanctæ Mariæ de la Murta, & sancti Michaëlis Regū, lector deligatur idoneus, qui sacram apud eos scripturam interpretetur: ne cęlestis ille doctrinæ thesaurus iaceat apud eos neglectus, ac ne etiam cogatur loci Ordinarius, vt sacro Tridentino Concilio pareat, si minus hoc fecerint, eorū expensis ipsum lectorem deligere, qui hoc munus apud eos exquatur.

Quaratione rudis populus fit à Curatis docendus.
Cap. V.

Cum ijs, qui curam animarum sustinent, ex munere incumbat, populum, quæ mala ab eo vitanda sint, & quæ bona faciēda docere, ne inscius & velut cęcutiens, qua via incedendum sit, ignoret: ideo sancta Synodus
omni

omnibus huius Prouinciæ parochis, & alijs, quibus animarum cura incūbit, ecclesias quomodocumq; obtinētibus præcipit, vt per se, vel si legitimè impediti fuerint, per alios, diebus saltem Dominicis & festis solēnibus, tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus frequentius plebes sibi commissas salutaribus eloquijs ac monitis pro earum captu pascant, sacram scripturam, diuinamq; legem annuaciando ac explanando, & omnia, quæ ad salutem eis necessaria sunt, docendo: ita vt relictis quæstionibus inutilibus, aliquid ex Euangelio occurrenti explicent: & cum breuitate ac facilitate vitia, quæ eos declinare: & virtutes, quas lectari oporteat, declarent. Quādo verò illis legitimè impeditis, per alios hoc fieri oportebit,

bit, si beneficium curatum valorem
excesserit centum aureorum, impen-
sas faciet Curatus: nisi fortè populi-
alios sibi concionatores curiosius deli-
gere velint, quādo boni, atq; idonei
parochis offeruntur. Si verò nō tam
fuerit opimum beneficium curatum,
vt ad summam centum aureorū eius
redditus perueniant, tunc æquitas po-
stulat, vt populus impensarum etiam
ad arbitrium Ordinarij particeps fiat.
Quod quidem præsens Decretum, si
Curatorum aliquis adimplere negle-
xerit, prima vice dimidio aureo, secū-
da vno, tertia verò duobus aureis, in-
pios vsus conuertendis, & per visita-
tores absq; spe veniæ exigendis puni-
tur. Quòd si his pœnis neglectis, con-
tumaces suo muneri defuerint, per
suras Ecclesiasticas, seu aliàs ad ipsi-

Episco

Episcopi arbitrium coerceantur.

Parochi etiā teneantur Dominicis
ac festis diebus post prandium per se,
vel per alium, pueros ac puellas fidei
rudimenta, ac obedientiam erga Deū,
& parentes docere: & alijs doctrinæ
Christianæ institutis lingua etiā ver-
nacula erudire. Cumq; nō desint etiā
adulti, qui Dominicam orationem, &
alia fidei rudimenta ignorent, erube-
scātq; cū pueris institui, ac doceri, dēt
operā parochi, vt Dominicis, ac festis
diebus, tēpore præsertim Quadrage-
simæ, & Aduētus inter Missarū solen-
nia, aliquid è doctrina Christiana pu-
blicè explicetur: ita tamen, vt ob id
ordinaria verbi diuini doctrina non
omittatur. Quòd si tempus pomeri-
dianum instruēdis adultis aptius pro
qualitate loci, ac personarum videbi-
tur

pena de
bona real
tur, id Curatorum arbitrio relinqui-
mus. Negligentes, argenteo vno sin-
gulis vicibus mulctentur. Cuius re-
examinandæ cura penes Visitatores
erit.

In ijs autem locis, in quibus ad fide-
recenter conuersi degunt, Curati dili-
genter studeant, magnam salutis illo-
rum rationem habere, & ea illis expli-
care, ex quibus paulatim rebus fide-
nostre affuescant, & Christum Dom-
num puro corde, & fide non ficta con-
fiteri discant.

Que spectent ad Curatorum munus.

Cap. VI.

Curati, quoniam curæ præficiun-
tur animarum, ac proinde aliorum
duces in Ecclesia Dei constituuntur
tales esse debent, quorum exemplo reli-
qui ad omnem bene viuendi rationem

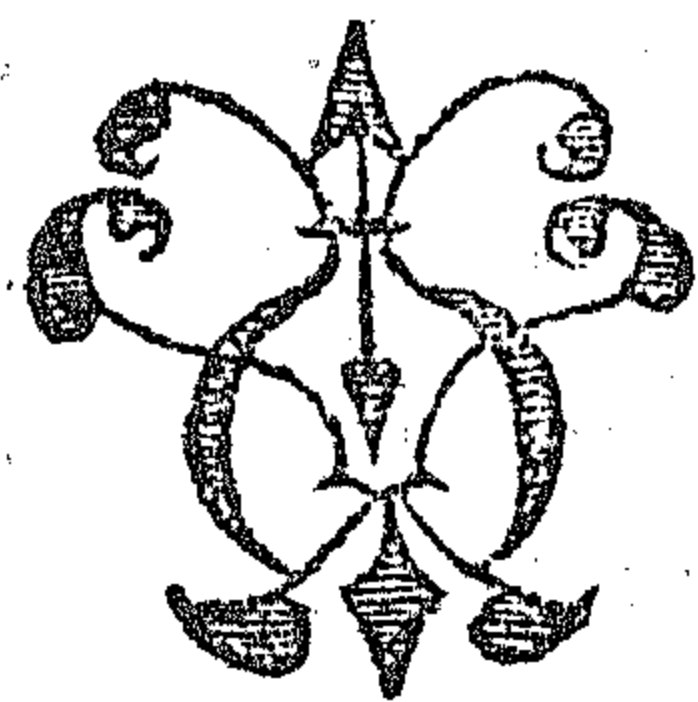
accen-

accendantur. Ne si duces cæci fuerint,
ij, qui sequuntur, simul cum ducibus à
via turpiter deflectant. Quare oportet
Curatum virum esse ætate & mo-
ribus grauem, literarum etiam scien-
tia peritum, qui scilicet alios, quæ ad
salutem sunt necessaria, docere, & ad
bonum hortari, & si quos errantes vi-
derit, in viam reducere sciat. Modum
etiam & rationem rectè administran-
dorum Sacramentorum tenere debet,
domum templo propinquam incole-
re, in templo frequenter agere, vt omni-
bus, qui eius ministerio indiguerint,
præsto esse possit. Si quos nouerit
mortis periculo laborare, illis adesse,
eosq; ad bene moriendum piè hortari
debet; dissidia componat; pauperum
rationem habeat; & illos in primis apud
se noceat, qui in publico aliquo pecca-

C

to

to versantur. Quos delicti admoneri
 prudenter, vt iuxta statutum Euange-
 licū eos Domino lucrari possit. Qui-
 bus si viderit monitiones minus pro-
 desse, prælato illos secretò denunciari.
 Quod ipsum qui leucis quinq; vel mi-
 nus distabunt, bis singulis annis, post
 pascha videlicet, & mēse Nouembri
 qui verò longiùs aberunt, semel sal-
 tem in anno, hoc est, post pascha facere de-
 beant. Alioqui pœnam duarum libr-
 rum, in vsum pauperum, & fabric-
 æquis portionibus diuidendarum in-
 currant.

Sessi

S E S S I O S E C V N D A
 S V B P I O Q V A R T O P O N . M A X .
 C E L E B R A T A D I E N O N A M E N -
 sis Decembris. M. D. LXV.

*

Vm Sacramentorū, quæ in
 Ecclesia Dei aduersus pec-
 catum remedia sunt salu-
 berrima, cognitio parochis
 sit necessaria; & abusum omnē, si quis
 fortè in eorum administratione irre-
 psit, prohiberi maximè oporteat, san-
 cta prouincialis Valentina Synodus,
 præsidente in ea Illustrissimo ac Re-
 uerendissimo domino Martino Aya-
 la Archiepiscopo Valentino, hæc de
 Sacramentis, & recta eorum admini-
 stratione, ne quid huic Prouinciæ ea
 in parte deesse posset, statuenda esse
 duxit.

C

ij

Titu-

TITVLVS SECVNDVS
de Sacramentis, & recta eorum
administratione.

De preparatione ministrorum ad Sacra-
mentorum administrationem.

Cap. I.

Quoniam Sacramenta Ecclesie à Christo domino instituta, ac gratiam consequendam sunt efficacissima, & quæ sancta sunt, sanctè correctari debent; æquissimū certe fuerit, ac etiam necessarium, magna animi puritate ea administrare, quæ ad mirabili Dei beneficio ad nostram omnium salutem sunt nobis collata. Vt quæadmodum hæc salutis nostræ sacramenta magna sunt, atq; insignia, sinceriore cordis examine, & maioris animi mundicie tractentur, ac populo ministrètur. Nam si Leuitis in ve-

te

teri lege, quia vasa Domini portaturi erant, mentis puritatem insignis ille propheta tã opere commendabat, dicens: Mundamini qui fertis vasa Do-
mini; quantò propensiore cura Sacramentorum nouæ legis ministri cauere debent, ne peccatorum maculis foedi, ad ea contrectanda accedant, quæ tantò omnibus antiquæ legis ceremonijs, & Sacramentis sunt præstantiora, quãtò Euangelica lex veteri illa Moisaica est superior? Qui ergo vel sacro fonte aliquem abluere, vel alicuius confessionem audire, vel sacrosanctam Eucharistiam, vel aliud quoduis Sacramentum ministrare voluerit, videat diligenter, ne alicuius contaminatione peccati inquinatus, rem sacram atrectet, atq; ita peccatum peccato addat, & deterius, quàm prius erat, efficiatur.

Esa. 52

C iij

ciatur.

ciatur. Qui enim mortalis peccati sibi conscius, Sacramenti alicuius administrationem audet peragere, sciat, se ea in re grauissimè in Deum delinquere. Dent etiam operam qui inter sacra Missarum solennia, vel Euangelium, vel epistolam canunt, qui actus ordini sacro sunt annexi, vt dignè, & vt rerum sacrarum ministros decet, suum munus adimpleant. Qui verò ad populū sacras cōciones habent, ipsumq; bene ac sanctè viuendi rationem docent, caueant, ne eis verè illud obijci possit: Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meū per os tuū. Et illud: In quo iudicas alterum, te ipsum cōdemnas: eadem enim agis, que iudicas.

Psal. 49

Ad Rom.

2.

De sacramento baptismi.

Cap. II.

Primum

Primū illud Curati intelligant, sui muneris esse, cū opportunū esse viderint, præsertim quando hoc Sacramentum conferendum erit, populum admonere, quanta sit virtus, & efficacia sacramenti baptismi, quanta etiam eius necessitas ad salutem consequendam. Cū enim per primi parentis peccatū morti æternæ essemus obnoxij, ac proinde filij iræ; per baptismum tamen Christum inducētes, regeneramur ad vitam, & noua creatura in illo efficimur, omnium peccatorū remissionem consecuti. Vt verè laua- cro baptismi corporis Christi membra spirituali gratiæ vinculo illi coniuncta efficiamur, & ad reliqua etiam Ecclesiæ sacramenta ius acquiramus. Vnde in domum Dei, hoc est, Ecclesiam per baptismum asciti, domestici

C iij eius

Ad Eph.
3.

eius; & ob ius cœlestis patrię, quod hoc etiã sacramento assequimur, iam etiã nunc sanctorũ ciues ab Apostolo merito appellamur. Hęc igitur, & alia eadem pertinentia Curati de virtute huius Sacramenti plebem admoneant, & de reliquorum etiã sacramentorum virtute, cum tempus & occasio postulabunt, aliquid populis explicent: quæ magis illorum animi ad amorem, & cultum diuinarum rerum accendantur.

Sacramentum Baptismi in templis, & sine vlllo pacto esse ministrandum.

Cap. III.

Baptismus sacramentum omnium primum, & illorum ianua, dignè ac decèter, vt reliqua omnia sacramenta, administrari debet. Quare præcipi

sancta Synodus, ne in priuatis domi-

bu-

bus, sed in ecclesia tantum conferatur. Et vt omnis scandali tollatur occasio, etiã sub pœna excommunicationis, & dimidij aurei iubet, ne aliquid ex pacto in eius collatione exigatur.

Infantes quando in ipsa eorum natiuitate sint baptizandi; & qui baptizati sunt, non esse à Curatis rebaptizandos.

Cap. IIII.

Cum ad nos perlatum sit, infantes in ipsa eorum natiuitate ferè semper in hac nostra Prouincia solitos esse ab obstetricibus baptizari; vnde periculum oritur, ne postquam ad ecclesiam delati fuerint, baptismi iteratio fiat: idcirco sancta Synodus statuit, ne obstetrix ipsa, aut vllus alius infantem, dum nascitur, baptizare audeat, nisi yrgens mortis periculum imminere viderit. Quando verò infans

C v ad

ad ecclesiam fuerit delatus, interroget parochus, nū baptizatus sit. Quod si respondeatur, baptizatum esse; requirat diligenter, an debita forma, & modo fuerit baptizatus. Ex quibus certò colligat, infantem verè baptizatum fuisse, caueat, ne baptismum iteret. Catechismum tamen, vñctionem olei, & chrisomatis, & alia quæ iam baptizato cōuenire possūt, peragat. Quando verò non poterit certò colligere infantem baptizatum esse, ac proinde hæsitauerit, num verè sit baptizatus, tunc sub conditione illum baptizet. Et ne obstetrices, quæ fortè aliquando quos verè baptizarunt, respondere solent, non fuisse baptizatos, in re tam graui impune mentiantur, mandat illis sancta Synodus, vt interrogatæ parochi, vel ab eo, qui eius vicē gesse-

rit, nū infans baptizatus sit, verè quod res ipsa habet, respondeant: quibus, si mendacij conuictæ fuerint, trium librarum pœna indicitur.

Adulti antequam baptizentur, rudimenta fidei doceantur.

Cap. V.

PRæcipit sancta Synodus, ne adulti à Curatis baptizentur, quin prius sufficienti tempore rudimenta fidei edocti fuerint. Si quid autem ea in re dubij incidat, nō aliter id faciāt, quàm consulto prius Ordinario, vel eius generali Vicario. Qui secus egerit, libras duas persoluat.

Infantes à matribus post puerperiam in propria parochia Deo esse offerendos.

Cap. VI.

Puerperæ, quæ post conueniens tempus domo egressæ, ecclesiam aduunt,

adeunt, tū vt infantem Deo offerant, tum etiam vt pro suscepto beneficio illi gratias agant, non ad aliam, quam ad parochiā ipsam, in qua scilicet infans beneficium regenerationis suscepit, se conferant: idq; faciant prima festiuitate, qua domo egrediuntur. Mulieri, quæ hoc statutum nō seruauerit, quinque argenteorū mulcta irrogatur, quam poterit Curatus, si mulier pauper fuerit, pro suo arbitrio minuere.

Nuper conuersi filios sibi natos intra diem vnum denuncient.

Cap. VII.

NVper ad fidem conuersi, quotiens eis infans aliquis natus fuerit, intra diem vnum parochos suos eius recertiores faciant: ne parentum incuria, aut dolo huius sacramenti beneficio paruuli priuentur: alioqui vniu-

aur

aurei mulcta eis imponitur.

Machometanorum institutores puerperas, & ægrotos ne inuisant.

Cap. VIII.

QVoniam Machometanorum institutores, quos Alfaquinos vocamus, pessimi sunt, & praua sua consuetudine alios facile inficere solent, prohibet illis sancta Synodus, ne vel mulieres puerperas, vel ægrotos mortis periculo laborantes quacumque occasione inuisant. Contra agentes duobus aureis mulctentur. Ipsis etiā ægrotis grauiter laborantibus præcipit, vt parochum ad se vocari curent: alioqui aureum vnum soluant.

Paruulos nuper conuersorum in templo, & nitidis vestibus indutos baptizandos esse.

Cap. IX.

STatuit etiam sancta Synodus, vt ad fidem nuper cōuersi paruulos suos

ad

ad templum suscipiendi baptismi gratia deferant: eosque non, ut multi solent, vestibus vilioribus, atque etiam laceris induant: sed ornent potius melioribus, ac nitidioribus indumentis, utpote qui Baptismo initiandi sint, in quo nitidam ac candidam innocentiae vestem sunt suscepturi. Illud itidem sub vniuersae aurei poena praecipit, ne hi infantes alijs quam sanctorum, aut sanctarum nominibus in baptismo appellentur.

De Sacramento confirmationis.

Cap. X.

Sacramentum Confirmationis, quod manuum impositione Apostolorum conferebatur, magno semper in honore fuit. Cuius virtute, qui baptizati fuerant in nomine Domini Iesu, dum super illos Apostoli manus imponebant, spiritum sanctum acceperunt.

De quo Sacramento Melchisedes Pontifex pie, ac grauer scripsit: Spiritus, inquit, sanctus, qui super aquas baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum praestat ad gratiam: quia in hoc mundo tota aetate victuris inter inuisibiles hostes & pericula gradiendum est, in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam: in baptismo abluimur, post baptismum roboramur. Quae omnia considerans sancta Synodus, Praelatos hortatur, ut sedulo aduertant, ne huic Sacramento debitus in Ecclesia honor deesse videatur: & quoties Sacramentum hoc adultis conferendum erit, non nisi ea, qua decet, animi praeparatione accedentibus, & sua etiam peccata confessis conferatur.

D.

Certis

*Certis anni temporibus Sacramentum confirmationis
publicè conferendum.*

Cap. XI.

CVrent Prælati, vt in ciuitatibus
in quibus resident, duobus aut tri-
bus anni temporibus Sacramentum
confirmationis publicè ministretur.
Quod potissimum præstare poterunt
à festo Resurrectionis dominicæ vsque
ad festū Pentecostes, & tempore Ad-
uētus, vel cū ipsi opportunū magis
iudicauerint. Confirmatorū nomina
& ipsorum susceptorum, & cōfirman-
tis in libro vno describenda cōsemen-
ne aut Sacramenti iterandi occasio de-
tur, aut matrimonia confundantur,
spiritualis cognatio, quæ ex confirma-
tione contracta fuit, ignoretur.

De Sacramento pœnitentiæ.

Cap. XII.

Pœnitentiæ Sacramentū vt maxi-
mè in Ecclesia Dei necessariū est,
quod scilicet post Baptismum, & com-
missum à nobis peccatum, vnicum sit
salutis nostræ remedium, ita multum
intererit à quibus illud ministris con-
feratur. Cū enim totus ille vetus
ecclesiasticæ disciplinæ rigor iam fere
perierit, & graues illæ, quæ pro peccatis
iniungebantur pœnitentiæ, sint anti-
quata, nisi in huius administratione
sacramenti æquitatis ratio in ferendo
iudicio, & pœnitentiæ adhibenda habe-
tur, multorum certe peccata fouebun-
tur, quin & multis ad noua perpetranda
ocasio etiam dabitur. Quare san-
cta Synodus ijs omnibus, qui in hac
prouincia confessionibus audiendis
operam dabunt, districtè præcipit, vt
omni studio ac diligentia vitæ ratio-

Pœnitentiæ

D nem

*Certis anni temporibus Sacramentum confirmationis
publicè conferendum.*

Cap. XI.

CVrent Prælati, vt in ciuitatibus
in quibus resident, duobus aut tri-
bus anni temporibus Sacramentum
confirmationis publicè ministretur.
Quod potissimum præstare poterunt
à festo Resurrectionis dominicæ vsq[ue]
ad festū Pentecostes, & tempore Ad-
uētus, vel cū ipsi opportunū magis
iudicauerint. Confirmatorū nomina
& ipsorum susceptorum, & cōfirman-
tis in libro vno describenda cōsemus-
ne aut Sacramenti iterandi occasio de-
tur, aut matrimonia confundantur,
spiritualis cognatio, quæ ex confirma-
tione contracta fuit, ignoretur.

De Sacramento pœnitentiæ.

Cap. XII.

Pœni

Pœnitentiæ Sacramentū vt maxi-
mè in Ecclesia Dei necessariū est,
quod scilicet post Baptismum, & com-
missum à nobis peccatum, vnicum sit
salutis nostræ remedium, ita multum
intererit à quibus illud ministris con-
feratur. Cū enim totus ille vetus
ecclesiasticæ disciplinæ rigor iam fere
perierit, & graues illæ, quæ pro peccatis
iniungebantur pœnitentiæ, sint anti-
quata, nisi in huius administratione
sacramenti æquitatis ratio in ferendo
iudicio, & pœnitentiæ adhibenda habea-
tur, multorum certe peccata fouebun-
tur, quin & multis ad noua perpetranda
ocasio etiam dabitur. Quare san-
cta Synodus ijs omnibus, qui in hac
prouincia confessionibus audiendis
operam dabunt, districtè præcipit, vt
omni studio ac diligentia vitæ ratio-

D

nem

nem ipsius pœnitentis expendant, & quoties acri medicamine opus esse intelligunt, non ea utantur veniæ facilitate, qua peccatis fomenta potius addere, quàm ea ex pœnitentium animi velle prorsus depellere videantur. Perpicuum autem est, præter Sacramentalem confessionem, quæ sacerdoti fit, quam à Christo domino institutam, & nobis necessariam Ecclesia semper intellexit, in ipso pœnitente ad huius integritatem Sacramenti necessariam esse contritionem, quæ dolore de peccatis susceptum, & eorum detestationem propter Deum continet. Qui enim non aliter suorum peccatorum seriè detexerit, quàm velut quædam rerum à se gestarum historia narrans, nullo animi sensu, nullo dolore compunctus, is certè nullum exp

nite

nitiæ Sacramento fructum consequetur. Recogitabo, dicebat Prophe-
ta, omnes annos meos in amaritudine animæ meæ: & alius, Laboravi in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum. Odisse igitur, ac detestari peccata oportet, & inde in nouam vitam exurgere, quam per diuinam gratiam medio Sacramento assequimur. Satisfactio insuper, qua pro peccatis nostris iuxta imbecillitatem nostram, innixi tamen Dei misericordiæ satisfacimus, ad hoc sacramentum pertinet. Cùm enim post culpæ remissionem temporalis pœna pro peccatis subeunda ut plurimum superfit, ad illius saltem aliquam partem soluendam, & ad præteritorum etiam peccatorum vindictam & castigationem iniuncta à sacerdote virtute etiam clauium pœni-

Esa. 38.

Psalm. 6

D ij tentia

tentia à nobis impletur. Videant ergo ne grauisimos morbos leuissimis pharmaco curari posse existiment: sed prudenter ac peritè ea medicamina adhibeant, quæ singulis morbis sint accommodata: qualia sunt ieiunia, elemosynarum largitiones, & orationes si carnis affectibus, auaritiæ, & animorū desidiæ mederi voluerint. Si qui verò cum euidèti proximi iniuria, vel eius famam læsit, vel eius facultate iniuste retinet, & cum potest, damnum rependere, ac resarcire negligit, non est huius sacramenti beneficio dignus. Propinquæ etiam peccandi occasiones sunt prorsus auferendæ: qui enim peccata, quantum in se est, non auellit, nec dicitur, nec vitam in melius commutare statuit, fructum huius sacramenti non assequitur. Quæ omnia, atque

alia eòdem pertinentia, sedulo perpendant qui confessionibus audiendis præficiantur, vt suum munus dignè adimplentes, & ad Dei laudem in eo versati, diuinam in iudicio ultionem vitare atque effugere possint.

Quo ætatis tempore fideles peccata cōfiteri debeant.
Cap. XIII.

LAUDAT sancta Synodus illorū morem, qui septem, aut octo annorū pueros ad confessionem faciendam mittunt, vt eos tam salutari sacramento suscipiendo assuefaciant. Illis tamē in quibus perfectus rationis vsus vigere iam cœpit, quod à duodecimo ad decimum quartum annum solet accidere, præcipit sancta Synodus, vt tempore ab Ecclesia definito peccata sua proprio sacerdoti, aut ijs, qui ab Ordinario designati erant, confiteantur: &

D iij pro

pro iudicio, & sententia confessoris sacramentum etiam Eucharistiam recipiant.

Describenda à Curatis illorum nomina, qui præceptum confitendi peccata in Quadragesima obligantur.
Cap. XIII.

Magno animi dolore ferens sancta Synodus, multos esse, qui ad sanctum poenitentiae sacramentum segreter accedant, rationes multas exquisivit, quibus ad tam salubre animæ medicamentum omnes attraheret. Hinc igitur, quoad fieri potuit, animaduertens, Curatis omnibus præcipit, ut prima Quadragesimæ die eorum nomina describere incipiant, quos obligationem huius Sacramenti suscipiendi in sua parochia deuinctos esse intelligunt ipsosq; sedulo moneant, ne susceptionem Sacramenti huius in postrema Quadragesimæ partem differant, do-

ceant

ceantq; populum ipsa Dominica in Albis tempus ab Ecclesia confessioni præscriptum finiri, ac terminari: ac eos, qui ea Dominica transacta non iam peccata sua cōfessi fuerint, & sacram Eucharistiam sumpserint, nisi fortè consilio confessoris à Cōmunionem aliquamdiu abstinendum esset, iam tunc præceptum Ecclesiæ, quod capite, Omnis vtriusq; sexus, continetur, fuisse transgressos. Qui transacta Dominica in Albis prædicto Ecclesiæ præcepto nondum paruierint, si fuerint familiarum capita, viginti solidos; alij verò decem pendant. Insuper aduersus eosdem præcepti Ecclesiæ transgressores tres generatim monitiones fiant, prima quidem in secunda Dominica post Pascha, reliquæ verò duabus sequentibus Dominicis, ut ita singulis monitionibus v-

D iiij

na

na assignetur hebdomada: quādo verò ad quintam Dominicam post Pascha peruentum erit, nec mandatis adhuc obedierint, excommunicati nominatim in ipsa quinta Dominica, & sequentibus Dominicis, donec præ pudore resipiscant, declarentur. Curatus, qui huic statuto, omni secluso personarum discrimine, non fuerit obsecutus, trium librarum mulctā, & pro Ordinarij arbitrio puniatur. Iubet verò sancta Synodus præfens decretum prima Dominica Quadragesimæ ab ipsis Curatis annis singulis populo in templis publicari.

Quando proprio Curato de confessione alteri facta fides fieri debeat.
Cap. XV.

SI qui eo tempore, quo ex Ecclesiæ præcepto, Omnis vtriusq; sexus, obligan-

bligantur, alteri, quàm proprio Curato, peccata sua confessi fuerint, præcipit sancta Synodus, vt antequam ad sacram Communionē accedant, proprio Curato confessionis factæ fidem faciant chirographo manu ipsius confessoris subscripto, aut sigillo monasterij obsignato, in quo pœnitentis nomē sit descriptum.

Qui possint confessiones audire.
Cap. XVI.

Nullus nisi parochiale beneficium habeat, audire confessiones audeat, præterquam qui ab Ordinario approbatus fuerit, & illius facultatem, quæ gratis detur, in scriptis habuerit. Alio qui quinque libris mulctetur, aut diebus octo carceris pœna afficiatur.

Confessionibus audiendis apta loca erigenda esse.
Cap. XVII.

CVrent Capitula, & parochi erigi in templis confessionalia, in quibus apto & patenti loco confessiones, potissimum fœminarum, audiri possint. Confessores autem hortatur sancta Synodus, ut quoad fieri poterit, cum in templis confessiones audient, superpellicijs utantur, quò decentius Sacramenti administratio fiat.

Vota non leuiter cõmutanda esse: ex illorũ cõmutatione à confessoribus in propria cõmoda verti nõ debere.
Cap. XV III.

PResbyteris omnibus, qui in hac prouincia confessiones audiunt, iniungit sancta Synodus, ut diligenter curent, si quando vel bullæ alicuius, vel particularis indulti Põtificij, vel etiam Ordinarij facultate vota aliqua in alia pia opera ab ipsis commutanda erunt, ne ea vota, quæ multis alioqui impensis, vel magno corporis sensu implē

implenda erāt, in rem quãcumq;, etiã leuissimã cõmutent. Debet enim in his cõmutationibus aliqua iustitiæ ratio haberi, & pro personarũ qualitate cõmutatio votorũ fieri. Quòd si aliqua in his dubitãdi ratio se offeret, doctiores consulant; vel ipsum etiã, si opus fuerit, Ordinarium. Illud insuper cõfessoribus maximè prohibet, ne eorum vllus aliquã vel votorũ, vel rerũ quarũcumq; cõmutationẽ, vel ea etiã, quæ pœnitenti in satisfactionẽ pro peccatis iniunxerit, in sua cõmoda, & vsus cõuertat, quantũuis accepta aliqua pecunię quantitate se missas celebraturũ esse dicat. Vult enim sancta Synodus potissimum in Sacramentorũ administratione tolli omnẽ mali suspicionẽ. Qui contra fecerit, in excommunicationem latæ sententiæ incidat.

De san-

EVcharistiæ Sacramentum, in quo dominus sui erga nos amoris maxima argumenta ædedit, ob insignem autoris omnium Sacramentorum præsentiam, Sacramentorum omnium præstantissimum, singulari veneratione à cunctis fidelibus coli, atq; adorari debet: utpote in quo Dominus vberes suæ bonitatis diuitias in nos velut effudit, & memorabilium suorum memoriam breui quodam compendio cõplexus est. Quod quidem ex hoc mundo ad patrem discessurus, nobis reliquit: ut vnitatis signũ, & mutuæ charitatis vinculũ esset, quo fideles omnes inter se, ac cum eodem ipso omnium capite Christo copularentur. Quare cum res omnes sacras magna veneratione

erone prosequi debeamus, certè quò insignior, ac præstantior est huius sacramenti dignitas, eò maiori animi præparatione, & sanctitate ad ipsum suscipiendum fideles omnes oportet accedere. Quæ omnia maturè considerans sancta Synodus, monet atq; hortatur parochos omnes, ut cum opportunũ esse iudicauerint, plebem sibi cõmissã sedulo doceant, quàm salubriter hoc Sacramentum, quod animæ nostræ diuinus ac spiritualis est cibus, mentem nostram reficiat, sustētet, ac roboret. Quod dũ faciēt, ac reliquos etiã admirabilis huius Sacramenti fructus populis explicabũt, ad frequētẽ illius vsum eos hortentur, & alliciant: ut eius vigore cõfortati, totius huius vitæ curriculum facilius conficientes, ad cœlestem tandem patriam in fortitudine cibi

cibi illius peruenire possint.

Tempore pasche in sua quisq; parochia sacram Eucharistiam sumat.

Cap. XX.

Cum ad boni pastoris munus pertineat, vultum cuium suarū agnoscere, ouesq; à proprijs pastoribus conuenienter alimenta sumant; reprehendit sancta Synodus illorum abusum, qui sacrā Eucharistiam eo tēpore, quo ex præcepto Ecclesiæ in pascha obligantur, percepturi, proprijs Curatis relictis, ad alios illius sumendæ gratia se conferunt: quare præcipit, ne id in posterum fiat, sed vt in sua quisq; parochia tunc Eucharistiam piè ac reuerenter suscipiat. Alioqui, vt præcepti ecclesiastici transgressor habeatur. Neq; liceat Curatis, alicui, vt extra parochiam prædicto tempore Eucharistiā

ristiam sumat, facultatem concedere, nisi de consensu Ordinarij. Ijs, qui secus fecerint, duarum librarum multa sit irrogata. Infirmi verò quando ob mortis periculum sacram Eucharistiam domi suscipere voluerint, tum vt Christiani sui animi signa promāt, tum etiā vt reliquos suo exemplo inuident, ab ipso templo, & à proprio suo parocho eam deferri curent.

Quando liceat noctu sacram Eucharistiam ad infirmos deferre.

Cap. XXI.

Cum sacra Eucharistia ad infirmos reuerēter, atq; honorificè, quoad fieri potest, deferenda sit, neq; id commodè noctu fieri queat, præcipit sancta Synodus sub decem solidorum pœna, ne noctu ad infirmos deferatur, nisi ob vrgēs infirmi alicuius periculum.

Pro

Pro ablutionibus aquam dari debere.

Cap. XXII.

Non probat sancta Synodus vsum illū, quo in quibusdam huius provincie locis post sacram Communionem vinum, aut vinum aqua permixtum laicis pro ablutionibus dari solet: quare posthac aquam tantum illis dari præcipit, quæ non sacro calice, sed vase argenteo, vel vitreo, vbi id fieri poterit, exhibeatur.

De Sacramento matrimonij.

Cap. XXIII.

Doceant Curati plebes sibi commissas, quantum & auctoris maiestate, & temporis vetustate matrimonium commendandum sit. Quod statim initio creati orbis in officium nature à Deo est institutum, & ab eo etiã benedi-

benedictione sacratū. Post hominis vero lapsum, quod sanis institutū fuerat in officium, ægrotis fuit etiam in peccati remedium. Deniq; in lege Evangelica à Christo domino confirmatū, & eiusdem legis sacramentum institutum, dignè accedentibus ex ipsa Sacramenti ratione gratiam confert. Est & alioqui magnum hoc sacramētum in Christo, & Ecclesia: cuius nimirū institutione, arctissima & indissolubilis Christi & Ecclesie coniunctio mysticè præsignata fuit. Sunt ergo admonendi, qui matrimonio iungi volunt, quanta sit huius Sacramenti dignitas, & præstantia, ac proinde huius potissimum rei gratia matrimoniū ab ipsis contrahi debere, vt servata sibi fide, & mutua se dilectione prosequentes, finem, in quem matrimonium institu-

E tum

rum est, à Deo sperent, & eius ope assequantur: ne etiam ipsos turpis affectus obruat; ne voluptas ab honesto deiiciat: sed sit inter eos honorabile cōnubium in omnibus, & thorus immaculatus: ut mulieres viris subditę sint, eosq; reuerentur: ac ut vicissim viri uxores suas diligant, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea. Doceant ergo non esse utcūque ad hoc sacramentum accedendū, sed ea, quę decet, animi præparatione: ac proinde eos hortētur, ut antequam verbis de præsentī contrahant, vel saltem ante nuptialem benedictionem, quam extra parochialem ecclesiā sumere non debent, peccata sua diligenter confiteantur, & sacram Eucharistiam pię, ac sanctę suscipiant.

Pa.

Parochi nullos, inuitis parentibus,
matrimonio iungant.

Cap. XXV.

Quamuis matrimonia, quę inuitis parentibus fiunt, non ideo irrita sint; quia tamen quando illis inuitis cōtrahuntur, pleraque mala & scandala oriri solent; his occurrere volens sancta Synodus, districtę præcipit, ne parochus vllus eos, quos probabiliter sciuerit inuitis parentibus matrimoniū contrahere velle, matrimonio iungere, vel alicui presbytero iungendi facultatem dare præsumat: ne ue presbyter vllus de parochi facultate, vel alio quocumq; prætextu, aliquos inuitis parentibus matrimonio copulare ausit: sed de ea re Ordinarium certiorē reddant: ut ipsa sedulō perpensa, quid sit agendum, Ordinarius ipse maturē deliberet. Si secus fecerint, tam

*collat
huc de
curia*

E ij paro-

parochus, quàm presbyter beneficiorum ecclesiasticorum, si quæ habuerint, priuationem incurrant, & ad alia obtinenda inhabiles efficiantur. Si verò beneficijs caruerint, sententia excommunicationis maioris, & suspensionis ab Ordinibus ipso facto sint adstricti. Quin etiam Curatis sub viginti librarum poena iubet sancta Synodus, ne facultatē celebrandi inter aliquos matrimonium alicui presbytero cōcedant, qui beneficium ecclesiasticum in hac Prouincia non habuerit.

Qui intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahunt, excommunicantur.

Cap. XXV.

Qui scienter intra gradus prohibitos matrimonium contrahere presumpserit, ac is etiā multò magis, qui non tantum contrahere, sed & consummare

mare illud ausus fuerit, excommunicati ipso facto existant: alijsq; pecuniarijs, & corporis poenis, etiā exilij, pro arbitrio Ordinarij puniri possint. Quicumq; autem quocumq; sine, etiā sub spe dispensationis habendæ, intra gradus prohibitos ad carnis commixtionem accedere nō fuerint veriti, tãquam incestuosi ab Ordinarijs acriter puniantur. Qui verò consanguinitatis, vel affinitatis impedimenta scientes, huiusmodi matrimoniorum contractus, quoad poterunt, non impedierint; & qui post auditas in tēplis monitiones, hæc impedimēta nō manifesta uerint, sex librarum, vel alia maiorī poena, arbitrio Ordinarij imponenda, afficiantur.

Auersus dolos, quibus ad fidem uerper conuersi in contractu matrimonij uti consueuerunt.

Cap. XXVI.

E iij Solenz

Solent nuper ad fidem cōuersi, cum filios suos, aut filias matrimonio collocare volunt, miris atq; exquisitis modis matrimonij contractum obscurum, atq; incertū reddere: vt aliquando parentes sola pactione, qua inter se consentiunt, huiusmodi contractum inter filios callidè perficiant. Quem quidem contractum, vt libet, pro temporis occasione iam matrimoniū esse asserūt, iam verò negant: vnde solent controuersia multa, ac lites oriri. Idcirco statuit sancta Synodus sub decē librarum pœna, ne nouiter conuersi contractus aliquos circa matrimoniū inter se ineant, nisi contractum sponsaliorum, qui verbis futuri temporis conficitur, idq; præsentem parochō, & testibus: vel contractum matrimonij per verba præsentis temporis, quibus ipsi.

ipsimet contrahentes consensum exprimant, præsentem etiam parochō, & testibus. Præcipit insuper illis, ne ante hos contractus sponsaliorum scilicet, & matrimonij, dona illa aurea, vel argentea, vel quæuis alia, quæ ad futuras vxores mittere solent, in posterū mittant. Si minus parebunt, omnia illa quæ miserint, amittāt. Qui verò alijs quibuscumq; circa matrimonium contractibus, quàm duobus prædictis interfuerint, pœnam sex librarum subire compellantur. Quibus sub eadem pœna mandamus, vt post sponsalia verbis futuri temporis inita, intra triginta dierum spacium matrimonium in facie Ecclesiæ contrahant.

Ne recenter ad fidem conuersi Machometas nos ritus obseruent.

Cap. XXVII.

E iij

Prohi-

Prohibet sancta Synodus omnibus huius Prouinciæ recēter ad fidem conuersis, ne Machometanæ sectæ ieiunia, festa, aut ritus quoscumq; obseruent: ne'ue potissimùm in matrimonijs cātilenas in Machometi laudem, præsertim quas Zambras, & Leilas dicunt, concinant. Qui contra fecerint, seuerè pro qualitate delicti puniātur. Ipsis verò iustitiæ executoribus ministris præcipimus, vt hos Machometanos ritus prohibeant, aut Ordinario denuncient, duabus alioqui libris mulctandi.

In eos, qui communes preces ignorant.

Cap. XXVIII.

imo potest celebrare inter hos
Iubet sancta Synodus, ne parochus inter eos matrimonia celebret, quos verisimile ipsi fuerit, vel propter rusticos mores, vel animi desidiā orationem

tionem Dominicam, salutationē Angelicam, solum Apostolorum, & præcepta legis nescire. Et quò magis plebem ad hæc perdiscenda moueant, se hoc sanctæ Synodi decretum executioni mandaturos esse, plebi suæ, cùm opportunum erit, significant. Quod tamen in recenter conuersis tunc tantum seruetur, cùm in fide instructi erunt. Cuius rei cura sit penes illum, qui ab Ordinario deputabitur.

Exteri & ignoti ne à Curatis sine Ordinarij facultate matrimonio copulentur.

Cap. XXIX.

Si quādo parochi ad exteros, ac proinde ignotos matrimonio iungendos vocati fuerint, præcipit sancta Synodus, ne id faciant inconsulto Ordinario, sed ab eo facultate quæsita, & ob-
 tenta. Ordinarius verò, nisi præceden

E v te

te informatione, qua de personarum qualitate & statu certior fiat, eam facultatem nemini concedat. Cuius informationis, & causæ examinis Notarius in ipsa facultate mentionē faciat, alioqui mulctandus omnibus impensis, quæ in negotio tractando ob ipsius incuriam fient. Parochus qui huic decreto non paruerit, decē libras soluat.

De peregrinis vagantibus.

Cap. XXX.

Peregrinis, qui bini vir & fœmina vagari solent, in Hospitalibus ad noctem tantum vnam locus detur, nisi fidē fecerint, se matrimonio esse coniunctos. Neque transacto festo resurrectionis Dominicæ ad festum vsque Pentecostes in Hospitalibus moram facere permittantur, nisi legitimè ostendant, quòd peccata sua confessi fuerint

rint, & ad sacram cōmunionem tempore Paschæ accesserint: vel nisi intra triduum peccata sua confiteantur, & pro confessoris iudicio sacram Eucharistiam recipiant.

Ne Coniuges propria auctoritate separentur.

Cap. XXXI.

Dereatur sancta Synodus illorū abusum, qui matrimonio iuncti, facile tamen abinuicē propria auctoritate separantur. In quo quasi rem nihili agant, magnā sibi consciētiae securitatē aliquādo pollicentur. Omnibus igitur coniugatis districtè præcipit, ne deinceps propria auctoritate separentur: aut iam separati, in eo persistent. Alioqui decem dies pro prima monitione, ac totidem pro duabus alijs, ac pro preceptorio termino illis præfigit, intra

quos

quos vel ad mutuam cohabitationem redire, vel causas ad Episcopum, seu eo absente, ad personam ab eodem eligendam deferre teneantur. Quæ causæ si minus legitimæ videbuntur, manderet illis Episcopus, vel ab eo eligendus, sub pœna ipsius arbitrio imponenda, ut eas in iudicio prosequatur. Qui peracto prædicto viginti dierum termino, neq; ad mutuam cohabitationem redierint, neq; causas detulerint, excommunicationem latæ sententiæ incurrant. Quod statutum post dies sexaginta à die publicationis eius, quæ in Metropolitana ecclesia fiet, huius Provinciæ subditos obligare incipiat.

Reliqua, quæ ad matrimonij Sacramentum spectant, ad normam decretorum Tridentini Concilij sunt exigenda.

De sacra-

De sacramento Ordinis.
Cap. XXXII.

Sacramento Ordinis potestas quædam hominibus traditur, qua fit, ut cæteris quidam multò sint eminentiores. Oportuit enim Ecclesiam, que sanguine Christi cõstructa fuit, pulcherrimo quodam ordine constitutam esse: ut quemadmodum in rebus natura cõstantibus, ac etiam in cœlestibus, alia alijs sunt superiora, ita in Ecclesia, quæ inter hæc medium statum obtinet, quædam alijs potestate, ac dignitate præstarent. Hinc varij in Ecclesia ordinum gradus conspiciuntur, quibus alij alijs sunt superiores. Inter quos qui admirabili & præstantissima Sacerdotij dignitate præditi sunt, reliquis longè antecellunt. Qua & verum Christi corpus consecrare, offerre, ac mini-

ministrare; & populi peccata dimittere, ac retinere possunt. Quam potestatem à Domino illis collatā meritò tãquam diuinam admiramur, & suspicimus. Cùm igitur oporteat, eos, qui cæteris dignitate præferuntur, vitæ etiã sanctitate, conuersatione, & exemplo illos superare; vt qui ministri sunt Christi, & dispensatores mysteriorum eius, fideles dispensatores inueniãtur: omnes in sacris Ordinibus cõstitutos magnopere hortatur sancta Synodus, vt dignitatis suæ memores, ita vitam instituant, vt cæteris meritò præesse possint, habentes, vt ait Apostolus,

*I. Ad
Corin. 4.*

*I. Ad
Timo. 3.*

mysterium fidei in conscientia pura.

Clerici quo modo fori priuilegio gaudere possint.

Cap. XXXIII.

Quoniam clericus iuxta Tridentini Concilij decretum fori priuilegio

legio non gaudet, nisi beneficium ecclesiasticum habeat: aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur: sed nec clerici coniugati eodem fori priuilegio gaudet, nisi alicuius ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesiæ seruiant, vel ministrent, & clericali habitu, & tonsura vtantur: idcirco sancta Synodus quamuis intelligat, atq; etiã statuat, omnes quicumq; prætextu clericalis tonsuræ aliqua crimina commiserint, pro illorum qualitate acriter, iuxta formam iuris, ab Ordinarijs puniendos esse, ne ex clericali tonsura delinquendi ansam

aslu-

assumant: nolens tamen, quantum in ipsa est, horū priuilegiorum vsum extinguere ac tolli, rationem explicandam esse duxit, qua clerici his priuilegijs iuxta Tridentini Concilij præscriptū gaudere possint. Decernit igitur, omnes prima tonsura initiatos, etiam si coniugati sint, qui fori priuilegio gaudere voluerint, tonsura vti debere magnitudinis, vt minimum dimidij argentei; habitum etiam clericalem ordinariè deferre, vtpote oblongum pallium, quod vestium genus Manteos appellamus, vel palliū breuius ad genua tamē vsq; saltē demissum, cuiusmodi vestes vulgus Herreruelos vocat; cum clericali pileo, vel galero, nō arcto admodum, sed quatuor vt minimum digitis lato, in quo nihil sit auri, vel argenti, vel plumarū; cui nihil

addi

addi possit ornamentorum, quod non sit nigri coloris: vt in habitu decenti, animum etiā præ se ferant mitiorem, & statui clericali congruentem. Ministeria verò, ad quæ sunt in ecclesijs ab Episcopo deputandi, hæc esse statuit: primū ministrare Missis, non quidem respondere tantū celebrati, sed illi, vt ministrū decet, inferuire: quod faciūt, qui induenti se presbytero præstò adsunt, vinum & aquam deferunt, lumen accendunt, Missale ex vno altaris cornu in alterum cōmutant, & huiusmodi alia peragunt. Quæ quidem ministeria, vel horum aliqua agent, idq; ense deposito, & tempore ab Ordinario illis designando. Deinde etiam inter ecclesiastica ministeria computat sancta Synodus, curā penes se assumere, vt in sacello aliquo, vel altari in

F eccle-

ecclesia ab Ordinario nominanda, munda sint omnia, & appositè adornata: in choro etiam canere: & alia ministeria exercere, quæ verè ecclesiastica sint, & iudicio Ordinarij talia censeantur.

*De illorum examine, qui ad superiores ordines sunt promouendi,
Cap. XXXIII.*

Promoti ad aliquos ordines, quando ad superiores promouèdi erunt, non modò qualitatibus, quas in eis Concilium Tridentinum requirit, præditi esse debent: sed etiam per ceremoniarum magistrum, vel examinatorem ab Ordinario deputandum probandi sunt, an in functione inferioris ordinis sint probè instructi. Neque enim par est, eos ad altiora conscendere, qui inferiora ministeria exercere nescierint.

Pri-

*Primum Missam celebraturus de ceremonijs examinari, et facultatem habere debet.
Cap. XXXV.*

Nullus presbyterorū primā Missam celebret, quin prius à magistro ceremoniarum, vel alio ab Ordinario deligendo examinetur, nū Missæ ceremonias rectè noscat: & nisi ab Ordinario, vel eius generali Vicario, si sex tantum leucis à ciuitate distet; si verò pluribus, ab Officiali foraneo facultatē habuerit. Qui neglexerit, suspensione ab ordinibus arbitrio Prælati puniatur.

*Qui non fuerit Subdiaconus, ne dalmatica indutus epistolam cantet.
Cap. XXXVI.*

In quibusdam ecclesijs nonnulli ministeria sacra, quæ sibi non competunt, exercere non verentur. Statuit

F ij igitur

igitur sancta Synodus, ne in posterū qui non fuerit ad sacrum Subdiaconatus ordinem promotus, dalmatica indutus epistolam cantet, aut altari tanquam subdiaconus deferuiat. Qui non paruerit, atque etiam Curatus, qui id permiserit, quisq; solidis quinque mulctetur.

SESSIO TERTIA

SANCTA SEDE APOSTOLICA PER OBITVM FEL. R. R.

Pij quarti vacante, celebrata die XXI. Decemb.

M. D. LXV.

*

Anctā prouincialis Valentina Synodus, præfidente in ea Illustrissimo ac Reuerendissimo domino Martino Ayala Archiepiscopo Valentino, intelligens cōmunis populi morum re-
for-

formationem ex ecclesiasticorum moribus probè institutis potissimū pendere, utpote à quibus cæteri vel ad bonum virtutis exemplo prouocentur; vel ad malum praua illorum vitæ cōsuetudine impellantur; necessariū esse duxit, sequentia hæc decreta, quæ ad eorū, qui sacris ministerijs sunt additi, mores instituendos, ac reformādos spectant, sancire: & illis seruanda proponere.

TITVLVS TERTIVS

de ijs, quæ ad ecclesiarum, & personarum ecclesiasticarum gubernationem spectant.

De munere Episcoporum.

Cap. I.

CVM Spiritus sanctus Episcopos velut speculatores quosdam in Ec-

F iij clesia

clesia constituerit, qui tamquã in specula positi, & ex ea reliquis superintendentes, Ecclesiam, quam Christus sanguine suo acquisiuit, doctrina & salutaribus institutis pascere, ac gubernarent; meritò sancta Synodus huius Prouinciæ Episcopos tales esse desiderat, qui vitæ integritate, & doctrina conspicui, velut lucernæ supra candelabrum fulgentes, omnibus, qui in domo sunt, luceant: vt eorum bona opera ab hominibus videantur; & pater, qui in cœlis est, ab omnibus glorificetur. Sint ergo in primis sobrij, casti, prudentes, mansueti, & hospitalitatis amantes: mensa sit illis non superfluis, & exquisitis instructa epulis, sed frugalis: non plus æquo magna, & ad delicias comparata supellex: non impudica, aut conten-

eio.

tiosa familia, sed ad modestiam, & animi tranquillitatem probè instituta: prouentus ecclesiasticos non in quoscumq; vsus prodigè effundant, quos sciunt, non hæreditario iure se à maioribus suis accepisse, sed ad res piè sancteq; gerendas sibi assignatos fuisse: egenis liberaliter subueniant: cognatos, aut affines bonis ecclesiæ minimè ditent: ac multo minus ecclesiastica bona accumulent, vt ex eis hæredem testamento instituant. Beneficia Ecclesiastica dignis tantum, & qui Ecclesiæ pro suo munere optimè inservire possint, conferant. Ad ecclesiasticos ordines non nisi bonum testimoniũ habentes, & idoneos promoueat: ne si manus alicui cito imposuerint, peccatis alienis cõmunicent. Gregi suo provide

F. iij

ac so-

i. ad Ti.

mot. 5.

ac solerter inuigilent, atq; prospiciant: ne à lupis, quos hoc tempore iam ferè vndiq; imminere conspiciamus, lædi aliquo modo possit. Demū hūc ipsum gregem nulla ratione opprimant, sed sincero potiùs affectu velut patres salubriter pascant, non vt dominātes in cleris, quemadmodum D. Petrus ait, sed forma facti gregis ex animo: vt dū in hæc boni pastoris munia diligenter incumbunt, eorum in diœcesi residentia nō inanis sit, & otiosa: sed utilis omnibus, ac frugifera. Hæc, & his similia sancta Synodus in Prælati magno-pere optat, vt qui tantæ in Ecclesia dignitati præfunt, in die reuelationis iusti iudicij Dei muneris sui rationem ipsi Deo, vt par est, reddere possint.

De Pastorum residentia.

Cap. II.

Vt ea

VT ea, quæ de Pastorum in suis ecclesijs residentia in sacro Tridentino Concilio statuta sunt, illorum auribus, & animis altiùs infigantur, merito eadē ipsa Tridentina Synodus statuit, atq; præcepit, insignia illa duo decreta, quæ de residentia, alterum sub Paulo tertio sessione sexta, alterū verò sub Pio quarto sessione vigesima tertia, sancita sunt, in Cōcilijs prouincialibus publicari. Cui mandato sancta hæc prouincialis Synodus obedire volens, duo ipsa decreta hoc loco inferenda, ac etiā publicāda esse decreuit.

Decretum de residentia sub Paulo tertio Pont. Max. in Concilio Tridentino promulgatum.

E Adem sacrosancta Synodus eisdē præfidentibus, & Apostolicæ sedis legatis, ad restituendā collapsam admodum ecclesiasticam disciplinam,

F v depra-

deprauatosq; in clero, & populo Christiano mores emendandos, se accingere volens, ab ijs, qui maioribus ecclesijs præfunt, initiũ censuit esse sumendum. Integritas enim præfidentium salus est subditorum. Confidens itaq; per domini ac Dei nostri misericordiam, prouidamq; ipsius Dei in terris Vicarij solertiam omnino futurum, vt ad ecclesiarum regimẽ, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumq; prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordijs vsq; ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundum venerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: Omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & cathedralibus ecclesijs qui-

quibuscumque quouis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, vt attendentes sibi, ac vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, vigilant, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant: imple re autẽ illud se nequaquã posse sciant, si greges sibi cõmissos mercenariorũ more deserant; atq; ouium suarũ, quarũ sanguis de eorũ est manibus à supremo iudice requirendus, custodię minimè incũbant: cum certissimũ sit, non admitti pastoris excusationẽ, si lupo oues comedit, & pastor nescit. At nihilominus quia nonnulli, quod vehementer dolẽdum est, hoc tẽpore reperiantur, qui proprię etiã salutis immemores, terrenaq; cœlestibus, ac diuinis

nis humana præferentes, in diuersis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atq; ouium sibi commissarū cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum atq; hominum iniuria penè in defuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodū virtute præsentis decreti innouat: ac vltterius pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus in hunc, qui sequitur, modum statuere, atq; sancire. Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præceminentia præfulgeat, legitimo impedimento, & seu

iustis

iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suā diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuū vnius anni, fabricæ ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, pœnā ipso iure incurrat. Quòd si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrēda, infra tres menses per literas, seu nuncium Romano Pōtifici denūciare teneatur: qui ipsos
absen-

absentes, prout cuiusq; maior, aut minor cōtumacia excgerit, suæ supremæ Sedis autoritate animaduertere, & ecclesijs ipsis de pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Decretum de residentia sub Pio quarto Pont. Max. in Concilio Tridentino promulgatum.

E Adem sacrosancta Tridentina Synodus reformationis materiã prosequens, hæc quæ sequuntur, in præsentis decernenda esse statuit, & decernit. Cùm præcepto diuino mādaturum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorū omnium operum exemplo pascere; pauperū, aliarumq; miserabilium personarum curam

ram paternam gerere; & in cætera munia pastoralia incumbere: quæ omnia nequaquam ab ijs præstari & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistent, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet & hortatur, vt diuinorū præceptorum memores, factiq; forma gregis, in iudicio & veritate pascant, & regāt. Ne verò ea, quæ de residētia sanctè, & vtiliter iã ante sub fel. rec. Paulo III sancita fuerūt, in sensus à sacrosanctę Synodi mēte alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinq; mēsis abesse liceat; illis inherendo, declarat sacrosancta Synodus, Omnes Patriarchalibus, Primate, Metropolitanis, ac cathedralibus ecclesijs quibuscūq; quocūq; nomine, & titulo præfectos, etiã si sanctę Roma-

Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesia, vel diœcesi residentiam, vbi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infra scriptis. Nam cum Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obediētia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sancta Synodus, has legitimæ absentię causas à beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, vel eo absente, suffraganeo Episcopo antiquiori residēte, qui idem Metropolitanus absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia incidere propter aliquod munus, & Reipublici officium Episcopatibus adiunctum. Cuius quoniam causæ sunt notoria,

& inter-

& interdum repentinæ, ne eas quidē significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit, iudicare de licentijs à se, vel à suffraganeo datis: & videre, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, vt, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquātisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non vidētur abesse, quia statim reuersuri sunt; sacrosancta Synodus vult, illud absentia spatium singulis annis siue continuum, siue interruptum; extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationē, vt id æqua ex causa fiat,

G

sa fiat, & absq; vlllo gregis detrimento; quod an ita sit, abscedentium conscientia relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore: cum Deo corda pateant; cuius opus nō fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eisdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Domini aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes, itē & Corporis Christi diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua cathedrali vlllo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos aliò vocent.

Si quis autem, quod vtinam nunquam eueniat, eōtra huius decreti dispositionem abfuerit: statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas aduer-

sus

sus non residētes, sub Paulo tertio impositas & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; eum, pro rata temporis absentia fructus suos non facere, nec tuta conscientia alia etiam declaratione non secuta, illos sibi tenere posse; sed teneri, aut, ipso cessante, per Superiorem ecclesiasticum illos fabricæ ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare; prohibita quacumq; conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiã prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: nō obstantibus quibuscūq; priuilegijs cuiuscumq; collegio, aut fabricæ cōcessis. Eadē omnino, etiã quoad culpā, & amissionem fructuum, & pœnas de Curatis inferioribus, & alijs quibuscumq;, qui beneficiū aliquod ecclesiasticum, curam anima-

G ij rum

rum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut quodcumq; eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse cōrigerit; Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquāt. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisq; concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quòd si per edictum citati, etiā non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinarijs, per censuras ecclesiasticas, & sequestrationē & subtractionem fructuum, aliaq; iuris remedia, etiā vsq; ad priuationem, cōpellere; nec executionem hāc quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiā ratione cuiuscumq; beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento,

mento, vel quacumq; auctoritate confirmato, consuetudine etiā immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiā in Romana curia, vel vigore Eugenianæ cōstitutionis suspendi posse. Postremò, tam decretū illud sub Paulo tertio, quàm hoc ipsum in Cōcilijs prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit. Cupit enim, quæ ad eò ex Pastorum munere, animarumq; salute sunt, frequēter omnium auribus, mentibusq; infigi, ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

De reformatione curiæ ecclesiasticæ.

Cap. III.

INter alia multa, quæ ad Episcoporum munus maximè spectāt, illud etiam

G iij dili-

diligenter ab eis prouidendum est, ut lites & controuersię ad ecclesiasticum forum pertinentes, in ecclesiastica curia equissimè tractentur. Oportet enim cum aliarum optimarum actionum, tum etiam rei huius bene ac fideliter gestę præclarū imitationis exemplum à iudicibus ecclesiasticis, & eorum ministris ad cæteros peruenire. Omnibus igitur huius Prouincię Episcopis iniungit sancta Synodus, ut magna æquitate, & quanta etiam fieri poterit breuitate causas curię ecclesiasticę cõcludi studeant: & ut stipendia, quę potissimum Scribis pro actis, & processibus soluuntur, sicubi immoderata fuerint, ad æquitatem reducant: ne qui ius quærunt, si sumptibus fuerint oppressi, liti renūciare, & ius ipsum amittere cogantur. Ne verò pauperes sub-

sidio

sidio destituti, causam aut aggredi, aut prosequi non possint, aduocatum, & procuratorem designent, qui illis gratis patrocinentur.

Cumq; tota ferè causę vis ex testiū depositione pendeat, caueāt, ne in principalibus causis, quales sunt criminales grauiores, & quę ad beneficia, vel matrimonia pertinent, & similes, ipsę testiū depositiones notarijs solum cõmittantur, sed ab ipsomet iudice omnistudio & diligentia, notario excipiente, recipiantur. Extra ciuitatem tamen viro prudenti, & probatę vitę huiusmodi testium depositiones committicurēt. Causę verò leuiores, quę auditis dūtaxat partibus, breuiter ac summarim decidi, & finiri à iudice possunt, in processum minimè deducantur, sed prudenter ac expeditè terminentur.

G iij

Cum

Cum autē processus impensæ ipsis curiæ notarijs cōsummata, seu vltima solutione persoluendæ erunt, non id fiat sine iudicis taxatione, & subscriptione. Notarius, qui aliter processus impensas acceperit, dimidium eius pecunię amittat, quæ ipsi pro illo processu iure deberi iudicabitur. Quod iam nūc pauperibus arbitrio Ordinarij distribuendum, applicatur. Qua etiam lege eos, qui Episcopis à secretis fuerint, teneri, & obligari volumus. In causis etiam iudicum delegatorū notarios taxationi curiæ ecclesiasticæ subiectos esse debere, decrevit sancta Synodus. Cæterum, si quando personæ ecclesiasticæ in carcerē trahendæ erūt, modestè ac decēter à ministris id fiat, vt ecclesiastici ordinis, & dignitatis magna ratio habeatur. Nullus autem

in

in sacris constitutus ad solā petitionē Fisci capiatur, sed præcedente saltem semiplena probatione, aut vehementi præsumptione. Ad petitionem autem partis capi non debet, nisi præcesserit informatio, aut nisi pars ad Talionis pœnam, aut ad delicti probationem faciendam, præstita arbitrio iudicis cautione, se prius obligauerit.

Denique illud etiam sancta Synodus statuit, si à iudice contra aliquem in scriptis lata sit excommunicatio, & ille facultate iudicis sit absolendus, vt hæc ipsa ad illum absolendum cōmissio in scriptis fiat, & inter acta mandato iudicis referatur.

De Episcopis titularibus.

Cap. IIII.

Quoniam Episcopi, qui titulares vocantur, nimia quadam licen-

G. v. tia

Cum autē processus impensæ ipsius curiæ notarijs cōsummata, seu vltima solutione persoluendæ erunt, non id fiat sine iudicis taxatione, & subscriptione. Notarius, qui aliter processus impensas acceperit, dimidium eius pecunię amittat, quæ ipsi pro illo processu iure deberi iudicabitur. Quod iam nūc pauperibus arbitrio Ordinarij distribuendum, applicatur. Qua etiam lege eos, qui Episcopis à secretis fuerint, teneri, & obligari volumus. In causis etiam iudicum delegatorū notarios taxationi curiæ ecclesiasticæ subiectos esse debere, decreuit sancta Synodus. Cæterum, si quando personæ ecclesiasticæ in carcerē trahendæ erūt, modestè ac decēter à ministris id fiat, vt ecclesiastici ordinis, & dignitatis magna ratio habeatur. Nullus autem

in

in sacris constitutus ad solā petitionē Fisci capiatur, sed præcedente saltem semiplena probatione, aut vehemēti præsumptione. Ad petitionem autem partis capi non debet, nisi præcesserit informatio, aut nisi pars ad Talionis pœnam, aut ad delicti probationem faciendam, præstita arbitrio iudicis cautione, se prius obligauerit.

Denique illud etiam sancta Synodus statuit, si à iudice contra aliquem in scriptis lata sit excommunicatio, & ille facultate iudicis sit absolendus, vt hæc ipsa ad illum absolendum cōmissio in scriptis fiat, & inter acta mādaro iudicis referatur.

De Episcopis titularibus.

Cap. IIII.

Quoniam Episcopi, qui titulares vocantur, nimia quadam licen-

G v tia

tia in Pontificalibus exercendis abuti solent; ex quo cum in alijs, tum etiam in promotione ministrorum Ecclesie incommoda multa accidere sæpe experimur: statuit sancta Synodus, ne in hac Prouincia Episcopus aliquis titularis Pontificalia exerceat, aut ab vlllo Prælato ad ea exercenda admittatur, nisi notus fuerit, & in regnis Hispanie, aut insulis illi adiacentibus progenitus. Qui Pontificalia clam minimè exercere possit, sed de Ordinarij loci facultate expressa. Sacros verò ordines minimè cōferat, nisi in Cathedrali ecclesia, aut alia ab Ordinario ipsi designanda. Cui Prælatus stipendium competens tribuat, ne inopia pressus, Pontificalia quoquomodo in quæstum ministrare cogatur. Si aliter quispiam ab huiusmodi Episcopis vel ad primam

tonsu-

tonsuram, vel ad quoscumque Ordines fuerit promotus, tam ipse Episcopus, quàm qui ab eo promotus fuerit, Tridentini Concilij pœnis subiaceant.

Ecclesie ministri quibus anni diebus Missam celebrare, aut sacram Eucharistiam sumere debeant.

Cap. V.

Eorum vitæ meritum qui minoribus Ordinibus initiantur, vt de gradu in gradum ascendât, iuxta Concilij Tridentini constitutionem cum alia multa, tum etiam crebrior, quàm antea, corporis Christi communio cōprobare debet: quod certè ijs magis competet, qui iam sunt primùm ad sacros Ordines promouēdi, ac ijs multò magis, qui ad aliquē ex sacris Ordinibus sunt iā promoti. Quare statuit sancta Synodus, vt quatuor minoribus Ordini

Ordinibus initiati, in festo Natalis Domini, Resurrectionis, & Pentecostes in ecclesijs, in quibus ad ministerium suum peragendum fuerint additi, ad sacram corporis Christi cōmunionem accedant. Subdiaconi verò & diaconi in eisdem tribus festis, ac feria quinta in cœna Dñi, ac in festo Assumptionis beatæ Mariæ, & omnium sanctorum sacrosanctam etiam Eucharistiam suscipiant. Quā tamen in quinta feria in cœna Domini, & in festo Dominicę resurrectionis, vt bono sint omnibus exemplo, ab eo, qui Missam conuentualem in ecclesia, in qua resederint, celebrabit, percipiant. Qui nō paruerit, nisi legitimè fuerit impeditus, illius diei distributiones amittat, in quo ad sacram communionem non accesserit: ei verò, qui beneficium non habuerit,

habuerit, pro arbitrio Ordinarij multa imponatur. Presbyteros autē hortatur sancta Synodus, vt saltē diebus dominicis, & festis solennibus Missas celebrent: eos verò, qui curam animarum exercuerint, tam frequenter celebrare iubet, nisi iustam excusationem habuerint, vt muneri suo satisfaciant. Porrò Curati, qui iusta aliqua ex causa parochijs suis non inseruierint, si ad sacrum presbyteratus Ordinem erunt promoti, omnibus Christi, & quatuor beatæ Mariæ festis solennibus Missæ sacrum faciant. Si verò ad presbyteratum promoti non fuerint, eisdem festis diebus sacram Eucharistiam sumant. Qua de re Vicario Episcopi, vel Officiali, vel parrocho loci, in quo residebunt, fidem faciant: alioqui ab Ordinario corripiantur.

Pro ce-

Pro celebratione Missarum æqualem dandam esse eleemosynam: & omnem superstitiosum cultum è Missis potissimum reijciendum esse.

Cap. VI.

A Liquorum abusum, qui pro celebratione quarumdam Missarum plus exigunt eleemosynæ, quàm pro Missarum celebratione communiter accipi solear, excludere volens sancta Synodus, statuit, in tota hac prouincia æqualem pro Missarum omnium celebratione eleemosynam sumi debere. Cumq; constet admirabilem & præstantissimum Missæ fructum ex ipso potissimum corporis & sanguinis Domini sacrificio, quod Deo offertur, prouenire: quod appositis & ab Ecclesia probatis precibus peragitur: ac proinde indecorum esse, atque etiam impium, ex ijs ceremonijs, quas superstitiosus potius cultus, quàm vera religio

gio inuexit, quasq; nonnulli quarumdam Missarum celebrationi subiungere solent, aliquid spiritualis fructus sperare: idcirco sancta Synodus præcipit, superstitiosum cultum Missarum, quæ dicuntur reuelatæ, & sancti Amatoris, & aliarum quarumcumq; similia, aboleri: certum etiam candelarum numerum, qui speciem superstitionis habet, reijciendum esse duxit.

Quam eleemosynam æquum sit hoc tempore pro Missæ celebratione dari.

Cap. VII.

Quoniam æquum est, ut qui altari seruiunt, de altaris etiam ministerio uiuant; sitq; compertum, eos, qui olim paruo uiuere poterant, vix iam propter rerum omnium caritatem duplicatis sumptibus se alere, ac sustentare posse: ut omnem etiã Simonie, & faciendæ fraudis occasionem illis sancta Synodus adimat,

adimat, qui fortè plusquam decet, pro Missarum celebratione exigent; aut inopia coacti, pro pluribus Missis, quæ ab eis celebrandæ essent, pauciores celebrarent; æquum esse pro huius temporis ratione iudicauit, vt pro singulis Missis, quæ in posterum instituentur, vel celebrari mandabuntur, plus adiuuenti eas celebrantibus, ad vitæ sustentationem conferatur: nempe regalis vnus argenteus monetæ Castellæ. Quòd autē ad Missas illas attinet, quæ sunt iam à fundatoribus institutæ, curent Ordinarij, ita eas ad rationem aliquam commodam reducere, vt & illæ sine fraude celebrari possint; & ijs, qui eas sunt celebraturi, sit etiam cū æquitate prospectum. Qui verò plusquam hoc statuto præscriptum est, pro Missæ celebratione poposcerit; qui etiam

pro

pro duabus Missis vnã, vel pro pluribus pauciores celebrabit, sententia excõmunicationis adstricti existant.

*De oblationibus per templum querendis,
dum Missa celebratur.*

Cap. VIII.

STatuit sancta Synodus, ne sacerdos, qui Missæ sacrũ facit, per templum oblationes quærat, quantumuis primam, nouamq; Missam celebret. In oppidis verò, in quibus non alius erit sacerdos, quàm qui rem ipsam sacrã celebrat, is ad altaris gradus prius, deinde verò ad finē eius loci, in quo viri cõfident, tantisper consistat, donec oblata capiat. Nec enim ad locum mulierum ei progredi licet. Si non paruerit, tres argenteos soluat.

*In nouis Missis conuentus sceminarum, ex quibus
scandala oriuntur, ne fiant.*

Cap. IX.

H

Inuã

Inualuit in quibusdam huius prouinciae ciuitatibus vsus, vt cum noua Missae celebrandae sunt, vna vel plures à nobilibus foeminis alias eiusdem ordinis foeminas ad nouam Missam inuitent: à quibus confidentibus in vno templi loco, & à viris etiam prope adstantibus, vel assidentibus non parua scandali occasio dari solet. Consideras autem sancta Synodus æquum esse, vt sacrū à profano distinguatur, & omnē peccati & scandali occasionem è templis potissimum auferendam esse, praecipit sub excommunicationis poena, ne foeminarum conuentus praedicto modo in templis fiant: quin etiā ipsis viris sub eadem poena mandat, ne vilo tempore in templis cum scandalo ipsis foeminis vel adstant, vel assideant: vt is honor locis sacris tribuatur, quē

illis

illis omnes meritò debemus.

*Tres simul Missae in eodem altari
ne celebrentur.*

Cap. X.

Cum ritus ille, quo in quibusdam templis tres simul Missae in eodem altari celebrari ac decantari solent, nulla ratione nitatur; huiusmodi ritū sancta Synodus tolli, & aboleri iubet.

*Templa sub noctem claudenda: & matutinum
officium sancti, cui templum consecratum
est, quando debeat inchoari.*

Cap. XI.

Quoniam noctu flagitia multa committi solent, & sacra templa maximè seruata esse oportet, ne in eis aliquo scelere Deus offendatur; idcirco praecipit sancta Synodus, ne à pulsu campanae, quo beatam Mariam virginem sub noctem salutamus,

H ij sacrae

sacræ ad populum conciones in templis, ac ne in ipsis etiã monasterijs habeantur: sed ipsa templa etiam monasteria ab eo tempore claudi debere statuit, excepta nocte Natalis Domini, & si quæ aliæ sunt, in quibus contraria consuetudo iam olim inualuit: ijs etiã templis exceptis, in quibus preces matutinæ singulis diebus autoritate Apostolica initio noctis dicuntur. Diebus verò illis, in quibus officium matutinum sancti, vel sanctæ, cui templum dicatum est, solenniter agendum erit, decernit sancta Synodus, statim post Completorium, officium ipsum matutinum inchoari debere: vt ad ipsum diei crepusculum, vel paulò post finiat. Si verò prædictis diebus aliter quàm hic præscriptũ est, matutinũ officium celebratũ fuerit, parochus simul & bene-

& beneficiati solidis centum mulctentur. Insuper, quia nihil in templis indecorum permitti debet, profanas omnes cantiunculas in matutinis precibus, & alijs quibuscumq; horis Canonicis sancta Synodus prohibet, & eas tantũ admittit, quæ ab examinatore per Ordinarium deputando examinatæ prius, & approbatæ fuerint. Similiter nihil actionibus personarũ vult in tẽplis repræsentari, quod eiusdem examinatoris iudicio non sit antea comprobatum. Capitulum, ac ipsi etiam parochi, si aliter hæc in suis ecclesijs admiserint, sex libris mulctentur.

Preces horarias nõ esse in Choro, dum sacra aguntur, priuatim dicendas.

Cap. XII.

Q Vi in Chorum conueniunt, psallendi gratia conuenire debent, vt

H iij in psal-

in psalmis, hymnis, & canticis nomen Domini pariter laudetur: cumq; nullus, quod choro debet, iustè illi subtrahere possit, aut alios à communi cantu impedire, meritò præcipit sancta Synodus, ne in choro, dum sacra aguntur, preces horariae, quæ pro quotidiano penso recitandæ sunt, ab aliquo, vel aliquibus priuatim dicantur. Qui aliter egerit, distributionem illius horæ amittat, in qua huiusmodi preces in choro recitabit.

De honesto ecclesiasticorum habitu.

Cap. XIII.

Maximè decet Ecclesiæ ministros decenti etiam corporis vestitu honestos animi mores præferre, ut exterior corporis habitus Ordini, ac hone

honestati congruat clericali. Quare statuit sancta Synodus, ut in sacris ordinibus constituti vestibus utantur talaribus, non rubei coloris, aut viridis, sed nigri; vel eorum colorum, quos honestus ecclesiasticorum usus admittit: scissis non utantur calceis, neque anulis digitos ornent, nisi quibus competit ex officio dignitatis. In subuculis collaria rugata minimè deferant, neque additamenta illa sinuosa extremitati manicarum subuculæ adiungant. Vestibus superioribus ex serico villoso, aut raso confectis minimè utantur. Qui huic decreto non paruerint, vestium amissione damnantur. Illud etiã maximè curent presbyteri, ne sacras vestes, celebrationi Missæ dicatas super vestes breuiiores, quàm

H iij tala

talares induant. Deniq; talem in ecclesiasticis viris amictū cupit sancta Synodus, vt neq; pannosi, aut laceri sint, neq; vestibus exquisita arte confectis vtātur: sed ea indumenta gestent, quæ animi quietē, ac modestiā promittāt.

Sacris initiati ne arma deferant.

Cap. XIII.

OMnibus, qui sacris sunt initiati, mandat sancta Synodus, ne per ciuitates, aut oppida arma deferant. Iter tamen facientibus ensē, non autem tormentum manuarium, nisi iusta aliqua ex causa, quam Ordinarius approbare debeat, gestare liceat.

In sacris constitutione Mimi sint, aut compositores; et pensum horarium decenti loco esse persoluendum.

Cap. XV.

IN sacris constitutione minimè personas in comædijs, aut mimos, aut histriones

histriones agant: crapulam, ebrietatem, & comotationes fugiant, neq; illis cōuiujs intersint, ad quæ sceminarum & laicorum ingens, ac inquieta turba cōcurrit, vnde verisimile sit, scandalum, aut animæ periculum oriri posse.

Preces horarias debita veneratione persoluāt, nō in vicis, aut fenestris, alijs ve locis parū decoris: sed in secretioribus, & orationi cōgruentibus, vt ad deuotionem excitati, Deum nō labijs tantū, sed spiritu etiam orent.

Ecclesiastici ad forum, aut ad curiam secularem superpellicijs induti ne procedant.

Cap. XVI.

OPortet sacris mysterijs addictos diligenter aduertere, ne ipsorum incuria dignitas ecclesiastica apud plebem vilescat: quare prohibet sancta Synodus, ne vllus sacris ordinibus ini-

H v tiatus

tiatus vel ad macellum, vel ad forum, siue piscarium, siue olitorium, vel ad secularium causarum curiam superpellicio indutus se conferat. Qui mandato non obedierit, vnius argentei multa pro qualibet vice puniatur.

*Constituti in sacris secularia
negotia ne tractent.*

Cap. XVII.

Qui in sorte Domini vocati sunt, ac proinde quorum Dominus hereditas est, magnopere cauere debent, ne suæ functionis obliti, ad alia diuertant, quæ ab ipsorum dignitate & munere sint aliena. Qui enim futuri sunt religionis magistri, & in lege Domini die ac nocte meditari debent, vt cate-

ros exemplo ac doctrina ad bonum prouocent; nihil cum profanis negotijs, quæ illos à rebus diuinis auertunt, habere debent commune. Nemo enim, vt ad Timotheum scribit Apostolus, militans Deo implicat se negotijs secularibus, vt ei placeat, cui se probauit. Quare sancta Synodus omnibus, qui sacris ordinibus sunt initiati, præcipit, ne secularis alicuius personæ procuratores sint, aut œconomi, aut causarum secularium sollicitatores. Qui mandato non paruerint, viginti librarum pœna, aut quindecim diebus carcere puniantur.

Iubet insuper illis, ne aduocati sint, aut vlli coram iudicibus patrocinentur, nisi in causis ecclesiasticis, ac etiã miserabiliũ personarum: dũmodo hæc pro-

2. Ad Ti
moth. 2.

pro veritate, & omni fraude seclusa agant, vt exemplum cæteris præbeant salutare: alioqui præcedenti pœna puniantur.

Adhæc eisdem mandat, ne prouentuum etiam ecclesiasticorum conductores, qui arrendatarij dicuntur, existant: ne ve emendi & vendendi commercia tractent. Qui horum duorum alterutri non obedierit, eandem pœnam subire compellatur.

Constituti in sacris suspetam foeminarum consuetudinem vitent: quas presbyteri comitari prohibentur.

Cap. XVIII.

OMnibus qui in sacris Ordinibus constituti sunt, prohibet sancta Synodus, ne domi foeminas, vnde possit aliqua mali suspicio oriri, habeant: quas si admoniti, nō expulerint, in eos velut contra cōcubenarios ab Ordina
rijs

rijs procedatur. Ad sacrum autē Presbyteratus ordinē promotis præcipit, ne siue pedestres, siue equestres, foeminas comitentur, nisi fuerit mater, soror, amita, matertera, neptis siue ex fratre, siue sorore, vel consobrina. Qui aliter fecerit, sex libris mulctetur, vel sex diebus carceri addicatur.

Sanctimonialium colloquia non esse frequentanda.

Cap. XIX.

NON decet, præsertim in locis Deo dicatis, à personis ecclesiasticis vllam scādali occasionem dari: ideo sancta Synodus sub excommunicationis pœna illis præcipit, ne Sanctimonialium monasteria colloquendi cū sanctimonialibus gratia frequenter inuisant. Regulares verò in Domino hortatur, vt ab huiusmodi monasteriorū monialium frequentatione abstineāt.

Qui

Qui si admoniti nō destiterint, in eos iuxta Tridentini Concilij statuta procedetur. Quod ipsum laicis etiam iubet: quos aliter agentes Ordinarius coerceat, & pro suo etiam arbitrio puniat.

*Lusoriam mensam domi habentes
excommunicantur.*

Cap. XX.

OMnibus tã sacris Ordinibus initiatis, quàm etiam laicis mandat sancta Synodus, ne domi mensam lusoriam, ad quã ludendi gratia frequenter conueniri solet, vulgus tablaie vocat, habere audeant. Qui mandatum transgressi fuerint, excommunicatione latæ sententiæ deuinciantur.

*Clerici peregrini non admittantur
sine literis dimissorijs.*

Cap. XXI.

Cle

CLerici peregrini sine commendatitijs, aut dimissorijs sui Ordinarij literis ad diuina celebranda nō admittantur. Et qui ex Hispaniæ regnis in hanc prouinciam venerint, intra dimidium annum ab ipsa præsentatione literarum dimissoriarum; qui verò ex remotioribus regnis, intra annum unum eas renouare teneantur.

Canonicatum dimidiæ parti ordo presbyteratus sit annexus.

Cap. XXII.

CUm iuxta Tridentini Concilij decretum in omnibus ecclesijs Cathedralibus omnes Canonicatus, ac portiones habere debeant annexum ordinem Presbyterij, Diaconatus, aut Subdiaconatus: ita ut dimidia

dimidia saltem pars presbyteri sint, cæteri verò diaconi, aut subdiaconi: præcipit sancta Synodus huius prouinciæ Episcopis, vt cum consilio Capituli in suis ecclesijs designent, ac distribuunt, vt viderint expedire, quibus canonicatibus quisque ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat: ita vt dimidiæ parti Canonicatum presbyteratus ordo annectatur, reliquis verò diaconatus, aut subdiaconatus. Quod ipsum si intra annum à fine præsentis Concilij non fecerint, quingentorum ducatorum pœnam, quam redimendis captiuis iam nunc applicamus, incurrant.

Canonici quo tempore in Capitulum conuenire non debeant.

Cap. XXIII.

Ecclesiarum tam cathedralium, quam collegiatarum Canonici post inceptum

ceptum Missæ maioris officium in Capitulum minimè conueniant; nec à Choro recedant, donec corporis & sanguinis Domini cõmunio peracta fuerit. Illosq; monet sancta Synodus, & magnopere hortatur, ne tempus, ultra quàm rei necessitas postulat, in Capitulis protrahant: sed ita omnes temporis partes metiantur, vt & rebus ecclesiæ in Capitulo gerendis tempus non desit, & cultus diuinus in choro nõ minuatur.

De habitu in ecclesijs gestando.

Cap. XXIII.

Prohibet sancta Synodus, nè in dignitate constituti, Canonici, vel beneficiati in ecclesijs, vbi resident, dùm sacra aguntur, maneant, nisi superpellicijs, aut alijs vestibus sibi in ecclesia congruentibus induantur. Alioquin

I mul-

mulctæ duorum argenteorū sint subiecti.

Missæ priuatæ quo tempore diebus Dominicis, & festis colendis celebrari debeant.

Cap. XXV.

Quoniam Missa conuentualis, ad quam omnes olim conuenire solebant, magna celebritate peragenda est: vt debitus illi honor tribuatur, statuit Sancta Synodus, ne in diebus Dominicis, & festis colendis à tempore decantatæ Epistolæ vsque ad ipsam cõmunionem Missæ priuatæ in ecclesijs celebrētur; idq; dum ipsum Missæ officium agitur: tempore enim sacre cõcionis celebrari permittuntur, sed in loco tantum templi separatiore, & in sacellis secretioribus, nullo tamen dato campanulæ signo, & dummodo id nullus sacerdos in consuetudinē deducat. In ijs tamen ecclesijs, in quibus ho-

rum

rū aliquid seuerius & strictius, quàm hic constitutū est, obseruatur, eum morem seruari volumus. Qui huic statuto non paruerit, duobus argenteis mulctetur.

Distributiones à quibus in Choro percipiendæ sint.

Cap. XXVI.

In quibuscumque huius prouinciæ ecclesijs, quoad eos, quibus distributiones ad singulas horas, siue quotidie, ad manum minimè soluuntur, statuit sancta Synodus, vt aliquis designetur, qui iureiurando, & aliqua etiam pœna pecuniaria adstrictus, ipsos absentes notet: qui de amissis ab eis propter absentiam distributionibus personæ ad eam rem deputandæ rationem reddere, & fidē facere debeat. Cæterum nullus Canonicus, vel Beneficiatus distributiones, seu punctū ad eas habēdas in Missa lucretur, nisi ante finē Epistolæ

I ij cho-

chorum introierit : sed neq; in vesperis, & alijs diurnis horis Canonicis, & matutino etiã officio, nisi ante finem primi psalmi chorũ ingrediatur. Qui chorũ ingressi fuerint, nõ inde exeāt, nisi ex causa, & præside, qui deligetur, potestatem illis faciente. Qui tamen Missam tẽpore permisso celebrabũt, distributiones non amittant.

Dignitatum & præpositurarum tertia pars fructuum in distributiones quotidianas applicatur.

Cap. XXVII.

Sacri Tridentini Concilij decreto inhærens sancta Synodus, statuit, atque decernit, tertiam partem fructuum, & prouentuum Dignitatum omnium, Personatum, Officiorum, ac Præpositurarum in ecclesijs tam cathedralibus, quàm collegiatis huius Prouinciæ existentium, in distributio-

nes

nes quotidianas assignandam & applicandam esse, quemadmodum præsentis statuto iam nunc eam assignat, & applicat, & assignatam, atq; applicatam esse declarat. Quæ tertia pars fructuũ inter eos, qui Dignitates ipsas, Personatus, Officia, ac Præposituras obtinent, vel obtinebunt, singulis diebus proportionabiliter diuidatur, quando Missæ & vesperis personaliter interfuerint. Volens atq; decernens, vt absentes singulis diebus notentur ab eo, qui Canonicos absentes notauerit, qui dierum omnium, in quibus abfuerint, non aliter quàm de diebus, quibus Canonici absunt, facere solet, rationem reddere debeat. Quorum dierum distributiones, cum earum propter absentiam dominium non acquisierint, iam nunc fabricæ ecclesiæ sint addictæ.

I iij Decer-

Decernit autē sancta Synodus, tertiā illam partem secundū verū valorem cōputari debere. Et quod ad pręteritū attinet, ex ijs tantū fructibus, quos titularis obtinet, & in suum vsum cōuertit, tertia pars in distributiones applicata esse censeatur: vt intelligatur tertia pars fructuum applicata deductis atq; sublatis ordinarijs, & extraordinarijs oneribus, & ipsis etiam pensionibus. In posterū verò tertia pars omnium absolutè fructuū, deductis tantum ordinarijs, & extraordinarijs oneribus. Cæterum obtinentibus in cathedralibus, vel collegiatis ecclesijs dignitates, Canonicatus, aut Præposituras tribus tantum mensibus quolibet anno iuxta constitutionem Tridentini Concilij abesse licet. Tempus verò applicationis factæ, residētis, & notationis faci-

cien-

ciendæ post tres menses à die publicationis huius decreti, quæ in ecclesia metropolitana fiet, decurrere incipiat.

*In quibus ecclesijs pars fructuum Canonicis sit
in distributiones applicanda.*

Cap. XXVIII.

IN ecclesijs cathedralibus, in quibus vel nulli redditus in distributiones quotidianas ipsis Canonicis sunt applicati, vel adeò tenues, vt nō ea, qua decet, Canonicorum frequētia choro inferuiatur, Prælati ex redditibus, & prouentibus Canonicatum assignationē & applicationē in distributiones quotidianas iuxta Concilij Tridentini decretū intra annū à die publicationis huius provincialis Concilij facere teneantur: ac de huiusmodi assignatione & applicatione in primo Concilio provinciali rationē reddere. Alioqui quingentorum duca-

I iiij torum

torū multa, quā nunc iam redimēdis captiuis deputamus, præsentī hoc statuto illis irrogatur.

S E S S I O Q V A R T A

S V B P I O Q V I N T O P O N T . M A X .

C E L E B R A T A D I E X X I I . M E N S I S

I a n u a r i j . M . D . L x v j .

Anctā prouincialis Valentina Synodus, præfidente in ea Illustrissimo, ac Reuerēdissimo domino Martino Ayala Archiepiscopo Valentino, eorum, quæ ad ecclesiarum, & personarū ecclesiasticarum gubernationem pertinent, materiā prosequens, sequentia statuta decernēda esse censuit, atq; ea in hunc, qui sequitur, modū decernit.

TITVLI TERTII PRO-
secutio de ijs, quæ ad ecclesiarum, & perso-
narū ecclesiasticarū gubernationē spectant.

De co-

De eorum, qui ad Cathedrales ecclesias promo-
uendi sunt, examine faciendo.

Cap. I.

Cum plurimum intersit, quales Episcopi ecclesijs præficiantur; ac proinde ij, qui ad tantum munus promouendi sunt, de vita, moribus, doctrina, & alijs, quæ iuxta sacros Canones requiruntur, laudabile testimonium habere debeant, meritò sacrosancta Tridentina Synodus statuit, vt in prouincialibus Concilijs modus & forma præscribatur, qua de his omnibus in eo, qui ad cathedralem ecclesiam assumendus est, inquisitio, seu instructio sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda pro nationis, & populimoribus fieri debeat. Quod ipsum hæc sancta prouincialis Synodus maturè considerans, sequentem huius

I v exami

examinis & instructionis formā huic Prouinciæ pro populi qualitate conuenientem magis esse iudicauit: nempe ut facta personæ alicuius ad ecclesiam cathedralem electione, seu præsentatione, Electus ipse, siue præsentatus Sedis Apostolicę Legatū, vel Nuncium, vel certè proprium suum Ordinariū, vel illū, in cuius dioecesi diu multūq; sit versatus, eū ipso electionis, seu præsentationis testimonio quamprimū adeat: qui quidē Prælatus & ab ijs testibus, quos ei Electus proponet; & ab alijs, quos bonos, graues, ac fide dignos ipse deliget, publico, ac etiam secreto scrutinio de Electi qualitatibus diligenter inquirat: an scilicet sit legitimo matrimonio natus, qua ætate, quibus moribus, quā prudens, & an in sacro Ordine sex saltem mensiū spacio

cio sit iam constitutus: qui in Vniuersitate studiorum, quæ nulla hæresis suspicionem tunc laboraret, arduo præcedenti examine iuxta illius Vniuersitatis statuta Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico meritò sit designatus, ac declaratus: aut publico alicuius Academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur: quod quidem testimonium graui aliquo in Theologia, aut iure Canonico, iuxta illius Academiae morem, præcedenti examine, dari illi debeat. Cū verò testante scriptura, septies in die cadat iustus, nō æquum fuerit, de quibuscumque delictis in vniuersum inquisitionē ipsam fieri, sed de publicis tantū, & quibus ceteri scandalo offenduntur, ac de ijs etiā, quæ in prauā consuetudinem abierūt. Cæterum si is ad ecclesiā Cathedralē

assumendus sit, qui ad aliam cathedralem fuit iam prius promotus, de quo iam tunc huiusmodi examen, & disquisitio facta sit, sat fuerit, de duobus tantum inquisitionem fieri, num scilicet priorem ecclesiam rectè administrauerit, & an vitæ exemplo clarus & conspicuus extiterit. Deniq; cum Prælati hanc inquisitionem peregerit, eam in instrumentum publicum redactam cum toto testimonio, ac professione fidei ab ipso Electo facta quamprimum ad sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittendam curet: ne ecclesia longo tempore Pastore destituta, detrimenta patiatur: & ut hac etiam ratione summus ipse Romanus Pontifex ecclesijs sanctè, atq; utiliter providere possit.

Paro-

Parochiali ecclesia vacante, per edictum publicum vocandos esse, qui ad eam obtinendam examinari voluerint.

Cap. 11.

Quoties parochialis ecclesia, vel per obitum, vel per resignationem vacauerit, ut idoneus aliquis & dignus ei præfici possit, sancta hæc provincialis Synodus animarum saluti magis expedire censuit, ut per edictum publicum, qui ad eam parochialem obtinendam voluerint examinari, vocentur. Quod ipsum edictum in valuis ecclesie maioris, & ubi ecclesia ipsa vacauerit, & alio etiam loco, qui ad eam rem commodus pro arbitrio Ordinarij magis iudicabitur, affigatur. In quo quænam parochialis ecclesia vacet, significetur; & quindecim, vel pauciorum dierum terminus pro ipsius Ordinarij iudicio constituatur, intra quos qui examen

men ipsum subire voluerint, accedere teneantur. Quoniam verò animarum cura onus est à quibuscumq; etiã idoneis maximè formidandũ, intelligant qui accessuri sunt, quanta animi sinceritate, quamq; nihil de se elatè & arroganter sentientes Prælati sese offerre debeant. Qui ecclesiæ tantũ utilitatem, non autem sua cõmoda sibi proponant: neq; aliud eorum aliquis apud se statuat, quàm vt si dignus repertus fuerit, ecclesiæ præficiatur; sin minus, alijs libenter cedat. Cæterũ si peracto præsentationis termino, nullus accesserit, poterit tunc Ordinarius pro suo arbitrio ecclesiæ, vt magis expedire viderit, prouidere.

Archidiaconatus quibus conferendi sint.

Cap. III.

Cum

Cum ij, qui morum grauitate, & literarum scientia præcellunt, præstantioribus ecclesiæ beneficijs decorari debeant, neq; alijs iustè illa conferri possint, quã ijs, qui muneri suo præclarè respondere valent; sancta Synodus intelligens Archidiaconorum dignitatem in ecclesijs insignem esse, ad cuius functionem, vt iura docent, multa exigantur, quæ sine literarum peritia minimè præstari possunt; Concilij etiã Tridētini decretũ ea in re secuta, statuit, vt nemo in posterũ ad quemcũq; Archidiaconatũ in huius prouinciæ ecclesijs promoueatur, qui non fuerit in aliqua studiorũ Vniuersitate, quæ nulla hæresis suspitione tũ laboraret, arduo præcedenti examine, iuxta Vniuersitatis illius statuta magister, seu doctor, vel licentiatus in Theologia, aut
iure

iure canonico designatus, & nominatus. Capitulis verò non liceat aliter, quàm iuxta huius statuti formam aliquè ad alicuius Archidiaconatus possessionem admittere.

Canonicatus, cum vacauerint aliter, quàm per resignationem, quibus conferri debeant.

Cap. IIII.

Hortatur sacrosancta Tridentina Synodus, vt in prouincijs, vbi id commodè fieri possit, ex Canonicatibus dimidia saltem pars in cathedralibus ecclesijs, & collegiatis insignibus, Magistris tantùm, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico conferatur. Cumq; hæc prouincia viris Theologiæ, & iuris Canonici peritis abundet, ac proinde illa hortatio in ea cõmodissimum locum habeat, sancta hæc Synodus statuit, in eccle-

ecclesijs huius Prouinciæ cathedralibus dimidiam Canonicatum partem, quãdo aliter, quàm per resignationem vacauerint, ijs tantùm, qui prædictis Theologiæ, vel iuris Canonici titulis insigniti fuerint, conferri debere: ita vt Canonicatus primùm vacaturus magistro, seu doctore, vel licentiate in Theologia, aut iure canonico, qui penitentiarij munus exerceat, iuxta Tridentini Concilij constitutionem conferatur. Secundò verò vacaturus libere alij etiam, quàm doctore, vel licentiate conferri possit. Qui tertio verò loco vacabit, promotus ad aliquem ex prædictis gradibus conferri tantùm debeat: atq; ita alternis vicibus fiat, donec dimidia saltem Canonicatum pars ijs, qui ad aliquem ex prædictis gradibus conscenderint, fuerit collata. Qui
K quidem

quidem Canonatus, vbi semel fuerint magistris, doctoribus, vel licentiatibus in prædictis facultatibus collati, nõ alijs in posterum, quocumque modo vacauerint, conferantur, quàm ijs, qui ad aliquem ex supradictis gradibus fuerint promoti. Orat autem sancta hæc Synodus, quoad potest, sanctissimum Romanum Põtificem, vt præsens hoc decretum, quod singulari beneuolentia, & amore erga viros literatos, & Tridentinæ etiam Synodi hortatione statuendum esse duxit, confirmare dignetur. Cui si ea in re huic Synodo gratificari minimè visum fuerit, tunc eadem Synodus huius prouinciæ Prælatos hoc decreto ligare non intendit: sed ad eò liberam omnium Canonatarum collationem relinquit, ac si præsens decretum omnino æditum non fuisset.

Exqui

Exquisita & noua festa non esse celebranda.

Cap. V.

Sunt qui exquisitas, ac nouas festorum appellationes contra quàm Calendarij series, & approbata in Ecclesia consuetudo habeat, inuenire solent: quem abusum improbens sancta Synodus, statuit, ne eiusmodi festa à Capitulis, vel parochis celebranda admittantur. Qui non paruerint, sex librarum mulctæ sint subiecti; & fructus quos pro celebratione similium festorum receperint, suos minimè faciant.

Quæ duple, & quibus diebus admitti non debeant.

Cap. VI.

Cum iuxta patrũ statuta & cõsuetudinẽ ordo vnus, ac constãs in officiorũ celebratione esse debeat: ex multis autẽ

K ij festo

festorum duplis, quæ contra Calendarij ordinem in quibusdam huius provincie ecclesijs admitti aliquando solent, magna in diuinis officijs celebrandis in vna, eademq; dicecesi, & ciuitate varietas ac perturbatio soleat accidere; ne Calendarij ordo in Missis conuentualibus, & horis Canonicis in choro dicendis varietur, omnibus huius provincie ecclesiarum tam cathedralium, quam collegiatarum Capitulis præcipit sancta Synodus, ne duplam aliquam contra Calendarij seriẽ tempore, quo Missa conuentualis, & horæ canonicæ celebrari solent, diebus vllis celebrandam admittant. quod ipsum in ecclesijs parochialibus diebus Dominicis, & festis colendis seruari etiã debere decernit. Reliquis enim diebus duplã in eis admitti indulget, dummodo Missa con-

uen-

uentualis, vbi ea dici de more consuevit, saltẽ priuatim celebrari non omitatur. Capitulum non obediens quinquaginta aureis; reliqui verò qui in parochialibus ecclesijs contra hoc statutum fecerint, viginti mulctentur. Si quæ verò huiusmodi duplæ sint iam admissæ, vel Ordinarius eas in alia suffragia commutet, quæ animabus illorum, qui hæc legata reliquerunt, sint salutaria; vel certè alio tempore, quam quo Missa conuentualis, & horæ canonicæ in choro dici solent, celebrari debeant.

Deambulationes in templis prohibentur.

Cap. VII.

CVM scriptum sit, domus mea domus orationis vocabitur: cupiens sancta Synodus, deambulationes, quæ in templis, dum sacra celebrantur, ma-

K iij gno

gno rerum diuinarum contemptu fiunt, remouere; præcipit sub excommunicationis pœna, ne tempore Missæ maioris, vel dum sacra concio ad populum habetur, huiusmodi deambulationes in templis fiant. Canonicis autem & Rectoribus iniungit, vt ad eas prohibendas, quoad poterunt, ministerio alicuius personæ ad id deputandæ officium suum accommodent.

Qui ad ecclesiam confugerint, ne ultra dies nouem in ea permaneant.
Cap. VIII.

Quoniam templa quæ diuino cultu dicata sunt, quantum fieri potest, pura atque expurgata esse oportet, decreuit sancta Synodus, ne qui ad ea confugerint, si nulla contentio de immunitate agitur, ultra dies nouem

uem in eis manere permittantur. Intra quos si vel in ipso templo inquietè vixerint, vel crimen aliquod in eo, vel extra ipsum commiserint, citò excludantur.

Quæ sapiunt Gentilitios ritus è templis remouenda.
Cap. IX.

NE in Christianorū templis aliquid spectari possit, quod Gentilitios ritus sapere videatur, prohibet sancta Synodus, ne in editis atque conspicuis templorum locis militaria vexilla, aut phaleræ pendeant: ne ve galeæ, aut scuta promineant. Si quæ verò nunc extant, intra dies quindecim à publicatione præsentis statuti remoueantur.

Non esse Sanctorum reliquijs abutendum ad questum.
Cap. X.

K iiij

Quo-

QVonia Sāctorum reliquijs, quibus meritò honorē & venerationem debemus, aliqui non paruo multorum scandalo ad quæstum abutuntur; sacri etiam Tridentini Concilij decreto, quo in reliquiarum veneratione omnem turpem quæstum eliminari debere patres statuerunt, sancta Synodus insistens, præcipit sub excommunicationis pœna, ne in templis, etiam monasterijs, reliquiæ sanctorum extra ipsum altare educantur in locum, vbi ad quæstum populo sint propositæ. Quòd si aliqui etiā regulares deuotionis gratia eas ad infirmos detulerint, quod facere non debent nisi vocati, nihil eis dare, neque ipsis ob id intuitu etiam elemosynæ aliquid recipere sub eadem excommunicationis pœna liceat. Et quia omnia, quæ speciem superstitionis habent,

bent, repellenda sunt, prohibet, ne vllus imagines sanctorum filis, aut re alia metiatur, vt huiusmodi imaginum mensuræ ad infirmos perferantur: ne ve hostiæ, in quibus nonnulla scribi solent, ægrotis præbeantur. Hæc enim à superstitiosi cultus specie nō sunt aliena.

Vigiliæ publicæ in templis interdiciuntur.

Cap. XI.

CVm domum Dei nihil non sanctū deceat, perpendatq; sancta Synodus, exijs vigilijs, quæ multorum concursu in monasterijs, alijs ve templis, seu Oratorijs publicis fiunt, multas scandali occasiones oriri, & aliquando exijs etiam templa profanari contingat, omnibus huius prouinciæ subditis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna mandat, ne ad

K v templa

templa ad huiusmodi publicas vigili-
agendas se conferant, aut eis villo mo-
do intersint.

*Processiones à Monasterijs extra septa ne
egrediantur.*

Cap. XII.

STatuit sancta Synodus, ne è mona-
sterijs processiones sacrosancti cor-
poris Christi, aut Assumptionis beatæ
Mariæ, vel aliæ extra Monasteriorum
septia per vicos fiant. Neque parochis
liceat huiusmodi processionibus in-
teresse. Parochus qui non paruerit,
quadraginta solidis: Presbyteri verò
singuli solidis decem mulctentur. Il-
lud etiam prohibet, ne regulares extra
Monasteria ad sepeliendos defunctos
cruce[m] deferendo in processione pro-
grediantur.

*De pijs operibus in suffragium animarum implendis: et
de Missis, quæ in Parochijs in fine anni
celebrandæ supersunt.*

Cap.

Cap. XIII.

NE piæ testantium voluntates de-
pereant, neque ipsorum animæ de-
bitis suffragijs fraudentur, præcipit
sancta Synodus, Missarum celebratio-
nem, & alia pia opera, quæ testamentis
mandantur, saltem intra annum vnū
post testamenti publicationem imple-
ri. Quin etiam Curatis omnibus, & ra-
tionum ecclesiasticarum Præfectis,
quos Rationales vocamus, iubet, vt
singulis annis Ordinario, aut eius Vi-
cario, seu Visitatori exponant, quantus
Missarum nondum celebratarum nu-
merus in ipsorum parochijs supersit:
vt Ordinarius quid ea in re agi debeat,
possit maturè statuere. Qui non parue-
rit, trium librarum mulctæ sit subie-
ctus.

Quarum vnionum acta Ordinario ostendi debeant.

Cap. XIII.

Quo-

Quoniam vniones perpetuæ à quadraginta annis citra factæ, iuxta decretum Tridentini Concilij ab Ordinarijs tamquam à Sede Apostolica delegatis examinari possunt, iubet sancta Synodus, vt intra sex menses omnium huiusmodi vnionum tituli & acta ad Ordinarium deferantur. Si secus factum fuerit, ab Episcopis iuxta Tridentini Concilij statutum procedatur.

Confraternitatum statuta Ordinario commonstranda esse.
Cap. XV.

Omnes quorumcumque Confraternitatum Prioribus & Præfatis mandat sancta Synodus, vt intra trium mensium spacium suæ Confraternitatis constitutiones & statuta ad Ordinarium deferant: vt possit ipse Ordinarius intelligere, num eorum aliquod

quod minus rectum sit, & an debita auctoritate sint confirmata. Quod examen gratis fieri debere, decreuit sancta Synodus. Si transacto prædicto termino, minus paruerint, ministerijs & exercitijs Confraternitatum in ecclesijs vti non permittantur.

Ne possessio beneficiorum conferatur, antequam Ordinarius literas sine fraude impetratas esse intellexerit.
Cap. XVI.

Cum aliquando accidat literis subreptitiè impetratis, & ijs etiam qualitatibus, quas Tridentinum Concilium in Beneficiatis requirit, aliquando dolo confictis, aliquos ad dignitatum, Canoniarum, Personarum, Beneficiorum curatorum, vel etiam simplicium possessionem inconsulto Prælato admitti, statuit sancta Synodus, ne in posterum in hac pro-

prouincia dignitatis alicuius, Canonicatus, Personatus, Beneficij curati, vel simplicis quarumcumque literarum vigore, alio ve quocumque pretextu, alicui personæ cuiuscumque conditionis existat, possessio conferatur, nisi prius literæ prouisionis coram Ordinario præsentatæ fuerint. Ipse vero Ordinarius re, quàm breuissimè fieri poterit, examinata, simul atque nullam subesse fraudem intelliget, possessionem dari iuxta literarum seriem citissimè mandet. Qui huic decreto non obedierit, medietate fructuum vnius anni dignitatis, Canonicatus, Personatus, Beneficij curati, vel simplicis, cuius possessionem fuerit adeptus, priuatus existat. Subexecutor vero & Notarius excommunicationis sententiam ipso facto incurrant; & Subexecu-

tor

tor aureos centū, Notarius verò quinquaginta persoluant.

De locis Parochiali ecclesiæ annexis.

Cap. XVII.

Contingit aliquando loca quædam ex paucis rusticanis domibus initio coagmentata, & Parochiali alicui ecclesiæ annexa, in tantum postea domorum numerum excrescere, vt non solum ob loci distantiam, sed propter plebis etiam multitudinem vix possit parochus Sacramenta illorum incolis ministrare. Vnde cum ex his annexis locis primitias Curati recipiant, plebs tamē Sacramentorū administratione fraudetur, statuit sancta Synodus, vt in huiusmodi locis annexis, quæ iā in cōpetentē magnitudinē sunt aucta, Ordinarius quemadmodū viderit expedire, Presbyterū constituat, qui illorum locorum incolis Sacramēta ministret:

cui

cui ex ipsius annexi loci fructibus, primitijs, vel redditibus commodum, ac sufficiens stipendium decernat. Quando verò ecclesiam illam parochialem, cui locus annexus est, vacare contigerit, Ordinarius locum annexum, si eius fructus, salva competenti ecclesiæ matricis dote, sufficientes fuerint, ab ipsa ecclesia matrice pro suo arbitrio separet, & in parochialem ecclesiã erigat.

Ex ecclesiarum fructibus ad diuinum cultum, & Sacramentorum administrationem ipsis ecclesijs esse providendum.

Cap. XVIII.

Quemadmodum æquum est eos, qui spiritualia seminant, carnalia metere; ita ijs, qui carnalia tribuunt, spiritualia iustè negari non possunt. Cumq; iuxta Tridentini Concilij statuta in ecclesijs parochialibus, in quibus

bus populus ita numerosus est, vt vnus Rector non possit Sacramentis ecclesiasticis ministrandis, & cultui diuino peragendo sufficere, cogendus ille sit ab Episcopis, tot sibi ministros ad hoc munus adiungere, quot ad Sacramenta ministranda, & cultum diuinum celebrandum sufficient: perpendat autem sancta Synodus, fructus & redditus parochialium ecclesiarum in hac prouincia ita aliquãdo alicui personæ, vel Monasterio, seu Collegio, aut cõmunitati in totum, seu in maiorẽ eorum partẽ reseruatos, vnitos, aut quocumque modo assignatos esse, vt Rector muneri suo satisfacere nequeat: eos verò, quibus fructus reseruati sunt, vniti, vel quomodocumque assignati, ita curam animarum negligere, vt neque huic ecclesiarum necessitati consu-

L lant,

lāt, neque etiam ab Ordinarijs quamdiu fructus ipsos, vel maiorem eorum partem illi retinent, consuli possit: merito eadem sancta Synodus huic ecclesiarum necessitati succurrere volens, & decretis Concilij Tridētini insistēs, statuit, vt, si facta hac fructuū reservatione, vnione, vel assignatione, fructus siue redditus, qui titulari supersunt, ad hac necessaria obsequia ecclesiæ impēdenda minimè sufficiant, vel quia ecclesia populosa est, & pluribus ministris indiget; vel quia fortè locum aliquem, vel loca annexa habet, quæ nisi noui ministri in eis constituentur, necessaria Sacramentorum administratione fraudabuntur; ex ipsius ecclesiæ parochialis fructibus particulari alicui personæ, Monasterio, Collegio, vel communitati cuicumque reseruatis, seu quomodo

dolibet

dolibet eis pertinentibus, tantam portionem vel augendo in ipsa ecclesia matrice, si opus fuerit, ministrorum numero; vel nouis ministris in loco, vel locis annexis, si id necessitas postulabit, constituēdis Ordinarius assignet, vel applicet, vt tam ipsi ecclesiæ matri, quàm locis annexis rectè prouideatur. Sic enim animarum saluti, cuius in primis ratio haberi debet, poterit ab Ordinarijs rectè esse consultum.

Quæ parochiales ecclesiæ liberentur onere ad matrices ecclesias eundi, vt processionibus intersint.

Cap. XIX.

CVM sacra Concilia in hunc etiam finem congregentur, vt subditorum odia, dissensiones, ac lites sedari valeant; cupiatq; sancta Synodus, ecclesiarū huius prouinciæ discordias

L ij tollere

tollere, quò tranquillius Deo, qui pacis est autor, in eis deseruiatur: intelligens huius prouinciæ oppida quædam vel loca, cum exigua initio ac tenuia essent, postea tamen in eam magnitudinem excreuisse, vt ab ecclesia matrice separata, in ecclesias parochiales iam sint erecta; quæ in ipsa eorū separatione ad pacta quædam seruanda adstricta fuerant, quæ vix commodè seruari iam possunt; quale erat, in festo corporis Christi, vel Assumptionis beatæ Mariæ oppidis suis, aut locis relictis, cum cruce & cappis ad matricem ecclesiam, vt sacrę processioni interessent, ire: statuit, si ea oppida, vel loca iam in parochiales ecclesias erecta eiusmodi sint, vt in eis corporis Christi, aut alterius festi processio decēter fieri queat, quod ipsum iudicio Ordinarij relinquatur,
iam

iam nunc onere illo, seu obligatione ad matricem ecclesiam cum cruce & cappis prædicto festo, vel festis eundi, vt processioni intersint, eximenda & liberanda esse, quemadmodum præsentis decreto ea eximit ac liberat: eorumq; incolis concedit, vt in ipsis suis oppidis, vel locis prædictas processiones facere possint; & ne ab vllis perturbentur, præcipit: non obstantibus statutis, consuetudinibus, conuentionibus, & alijs quibuscumque: his enim omnibus sancta Synodus derogat. Si quæ verò lites coram huius prouinciæ Ordinarijs super prædictis ortæ fuerint, sintq; adhuc indecisæ, illas omnes ad se sancta Synodus euocat, præsentiq; hoc statuto cassat, & extinguit: ac partibus perpetuum silentium imponit.

L iij De

*De iudicibus delegatis limites sui mandati
excedentibus.*

Cap. XX.

Quoniam experimento aliquando didicimus, iudices aliquos delegatos ita potestate sua abuti, ut limites sui mandati excedentes, excommunicationis etiam & interdicti censuras temerè imponere non vereantur: unde non parua incommoda, & scandala oriri solent. Cumq; iuxta utriusq; iuris dispositionem fines mandati diligenter seruandi sint, nemoq; sine iurisdictione, & potestate huiusmodi actus exercere possit, statuit sancta Synodus, si quando constiterit, iudices delegatos cuiuscunq; dignitatis, seu præeminentiæ fuerint, in huiusmodi actibus exercendis, mādati sui limites excedere, ne tunc excommunicationi, quam intulerint, aliquid deferatur: neve inter-

dictum, quod imposuerint, à Capitulis, vel Parochis admittatur, nisi cōsulto prius de ea re Ordinario. Capitulum non obediens sex librarum, parochus verò duarum mulctam subire compellātur. Excommunicatio verò, quæ pro rebus deperditis, vel furto sublati ferri solet, non ab alio, quā ab ipso Episcopo, vel de eius facultate, iuxta Tridentinæ Synodi statutum decernatur.

*Iudices seculares qui personas Ecclesiasticas in
carcerem trahunt, excommunicati de-
clarantur.*

Cap. XXI.

Iudicum quorundā seculariū audaciā improbens sancta Synodus, qui personas ecclesiasticas in carcerem trahere, & ibidem sua autoritate retinere audent, præcipit, ne aliquis secularis iudex, vllum, qui in Sacris Ordinibus

L iij con-

constitutus sit, capere, aut captum aliquo tempore retinere præsumat: sed si fortè ipsum proprio mutato habitu, in aliquo crimine repererit, simul atque eum sacris ordinibus initiatum esse intelliget, ad eius Superiorem deferat. Quòd si tempus ad id opportunum nõ fuerit, tantisper solummodo pro Superiore eius ipsum custodiat, idq; decenti loco, & absq; omni alia molestia, donec ad illum deferre ipsum possit. Alioqui sententiã excommunicationis, quæ capite, Si quis suadere diabolo, in eos infertur, qui manus violentas in Clericos iniecerint, sancta Synodus eũ incurrisse declarat.

*Novitiæ quomodo ante professionem sint
ab Ordinario examinandæ.*

Cap. XXII.

ANtequam professionem emittat quæ in Religione Novitia est, iux

ta

ta Concilij Tridentini decretum debet Episcopus, vel eo impedito eius Vicarius, vel aliquis ab eis deputatus illius voluntatem explorare, an coacta, an seducta fuerit, & an sciat quid agat. Ut igitur rectius, & maiori eius libertate hæc probatio fiat, præcipit sancta Synodus, huiusmodi examen apto, & decenti loco, in quo nihil à Sanctimonialibus, vel alijs audiri possit, debere fieri. Et quoniam dos eodẽ Concilio Tridentino statuenta, vt hac etiam ratione ipsius Novitiæ libertati magis consulatur, ante eius professionem Monasterio dari nõ debet, decernit, ab Episcopo, vel eius Vicario, aut ab eis deputato hoc etiam explorandum esse, an scilicet Monasterium antequam Novitia professionem emittat, dotẽ ipsam receperit. Porro circa victum & vesti-

L v tum

tum eius, quæ nondum est professa, dispositio Concilij Tridentini seruetur.

Ab Episcopis & regularium superioribus statuta Tridentini Concilij de regularibus edita, in monasterijs ipsorum curæ subiectis esse seruanda.

Cap. XXIII.

Quoniam tam Episcopi in monasterijs sibi subiectis, vel specialiter commissis, quàm Abbates, Generales, alijq; ordinū Superiores ea, quæ de regularibus siue viris, siue mulieribus in sacro Tridentino Concilio statuta sunt, executioni mandare debent, ita vt Episcoporum negligentiam Concilia Prouincialia suppleant, & coërceant; regularium verò Capitula Prouincialia & Generalia; & in defectum Capitulorum Generalium Concilia Prouincialia per deputationē aliquorum

rum eiusdē ordinis prouidere debeant: idcirco sancta Synodus huius prouinciae Episcopos, necnon Abbates, Generales, aliosq; ordinū Superiores in Domino hortatur, vt si fortè in aliquibus monasterijs tam virorum, quàm sanctimonialiū eis subiectis vetus ac regularis disciplina collapsa fuerit, omnia iuxta Tridentini Concilij statuta, quæ de regularibus sancita sunt, pro sua prudentia instaurent, ac moderentur. Episcopi qui in monasterijs sibi subiectis præsens decretum non seruaerint, ducentorum aureorum mulctæ subijciantur. Regulariū verò Superiores, si suo muneri hac in parte defuerint, suaq; monasteria ad decretorum Tridentini Concilij normam minimè reformauerint, iuxta eiusdem ipsius Tridentinae Synodi constitutionem

eorum

eorum negligentia coerceri, atq; sup-
pleri diligenter curabitur.

S E S S I O Q V I N T A

ET VLTIMA, SVB PIO QVIN-

TO PONT. MAX. CELEBRATA DIE

xxiiij. mensis Februarij.

M. D. Lxvj.

T huius prouinciæ populus
sanctis legibus institutus,
Deo fideliter seruiat, eiusq;
mādata facilius exequatur,
sancta Prouincialis Valentina Syno-
dus præfidente in ea Illustrissimo ac
Reuerendissimo domino Martino A-
yala Archiepiscopo Valentino, sequē-
tia hæc statuta, quæ potissimum ad po-
pulum gubernandum, & in officio reti-
nendum

nendum pertinent, sancienda ac pro-
mulganda esse decreuit.

TITVLVS QVARTVS
de ijs, quæ communiter ad populi gu-
bernationem spectant.

De festis in hac prouincia colendis.

Cap. I.

Dies festos in hunc finem institutos
esse constat, vt in eis ab omni ope-
re seruili abstinentes, rebus diuinis to-
ti incumbamus. Quare grauitè ferens
sancta Synodus esse quosdam, qui hæc
parum curantes, sacros dies à reliquis
minimè distingunt, dum alij laboran-
tes manibus, alij verò prauis ac scelera-
tis operibus hisce diebus sese magis im-
plicantes, debitum honorem festis sub-
trahunt; vt in posterum ipsi dies festi
rectius obseruari possint, & populus
eorum

eorum multitudine minimè prægrauetur, statuit illorum festorum catalogum describere, quæ ex ipsius Synodi mandato in tota hac prouincia ab omnibus coli debēt. Ea autem sunt quæ sequuntur.

Circuncisio Domini.

Epiphania.

Sebastianus Martyr.

Vincentius Martyr.

Purificatio beatæ Mariæ virginis.

Matthias Apostolus.

Annunciatio beatæ Mariæ virginis.

Marcus Euangelista.

Philippus & Iacobus Apostoli.

Inuentio sanctæ Crucis.

Barnabas Apostolus.

Natiuitas sancti Ioannis Baptistæ.

Petrus & Paulus Apostoli.

Iacobus Apostolus.

Trans-

Transfiguratio Domini.

Laurentius Martyr.

Assumptio beatæ Mariæ virginis.

Bartholomæus Apostolus.

Natiuitas beatæ Mariæ virginis.

Matthæus Apostolus.

Dedicatio Michaëlis Archangeli.

Lucas Euangelista.

Simon & Iudas Apostoli.

Festum omnium sanctorum.

Andreas Apostolus.

Conceptio beatæ Mariæ virginis.

Thomas Apostolus.

Natiuitas Domini.

Stephanus Protomartyr.

Ioannes Apostolus & Euangelista.

Resurrectio Domini cū feria 2, & 3.

Ascensio Domini.

Festum Pentecostes cum feria 2, & 3.

Festum corporis Christi.

Festa

Festa verò sanctorum, qui ciuitatis, aut loci sunt patroni, arbitrio Ordinarij; quæ verò ciuitatis, vel loci voto colenda esse dicuntur, præcedente Ordinarij examine colantur. Et quia non desunt, qui vix alia ratione, quàm metu pœnæ à malo prohiberi possunt, ideò sancta Synodus ijs, qui horum festorū aliquod non coluerint, quatuor solidorum pœnam imponit.

De præcepto audiendi Missam.

Cap. II.

DEnt operam omnes Christi fideles, vt præceptum Ecclesiæ, quo diebus Dominicis, & festis colendis Missam audire tenentur, sedulò impleant: sciantq; cum decimum quartū annum attigerint, se iam obligatione huius præcepti deuinctos esse: quos hortatur sancta Synodus, vt ad suas parochias

chias, quòd sint in eis vt plurimum sacro fonte regenerati, & salutaria Sacramenta inde recipiant, ac in ipsis etiã pro eis speciatim oretur, diebus saltē Dominicis & festis maioribus ad Missam conuentualem attentè ac deuotè audiendam accedant.

Non esse pietatis prætextu violandum præceptum de colendis festis.

Cap. III.

Non desunt, qui pietatis causam præ se ferentes, interim tamen Ecclesiæ mandata transgrediuntur, quem abusum auferre cupiens sancta Synodus, præcipit, ne vllus quocumq; in loco etiam sacro diebus Dominicis aut festis colendis aliquid seruilis operis faciat absq; Ordinarij, vel Officialis eius facultate. Quinetiam iubet, ne vllus eisdem Dominicis, aut festis diebus è ciuitatibus, oppidis, locisve alijs ali-

M

quò

quò proficiscatur, quin Missam prius audierit; nisi in eum locum se conferat, in quo eam sit auditurus. Quam si non audiat, velut præcepti ecclesiastici transgressor ab Ordinario puniatur.

De impedimentis rerum sacrarum remouendis, & quando officinæ sint occludendæ.

Cap. IIII.

Diebus festis dum in templis officia sacra aguntur, ludi, saltationes, tripudia, & alia quæcumque rerum diuinarum impedimenta tollantur. Officinæ verò, & mercium, aliarumq; rerû etiam ad esum necessariarum tabernæ, & Cauponæ, in quibus esculenta venduntur, quâdiu ipsis diebus festis Missa conuentualis in templis celebratur, minimè aperiantur. Ante verò & post, vbi ad victum & vestitum necessaria venduntur, altera ex foribus poterit aperiri.

Cho.

Choreæ quibus locis, & quo tempore prohibeantur.

Cap. V.

Sunt qui saltationibus, & choreis, quæ coram altaribus fiunt, sanctorum festis cultum impendi falsò existimant: ideo sub excômmunicationis pœna prohibet sancta Synodus, ne in vicis, aut plateis coram altaribus choreæ ducantur; ac ne in domibus Confraternitatû, in quibus sunt sacella & altaria, vlllo tēpore coram ipsis tripudia & saltationes fiant. Nocturnas verò saltationes in cōfraternitatum domibus omnino prohibet: tum quòd festorû cultui minimè conueniât, tum etiâ quòd permulta ex eis mala oriri passim experiamur. Qui nocturnis saltationibus in Cōfraternitatû domibus operam dabunt, præter præcedentem excômmunicationis pœnam, quinque etiam libris mulctentur.

M ij

De

De pauperibus mendicis, et de ijs qui eleemosynas
in templis colligunt.

Cap. VI.

EOs, qui Missæ sacrum audiunt, oportet magna animi quiete rebus diuinis intentos esse, & à nullis perturbari, quò minus tranquilla mente sacra illa Mysteria, quæ in Missa peraguntur, contemplari possint. Volens igitur sancta Synodus hæc rei tam sacrae impedimenta arcere, præcipit, ne dum res sacra agitur, pauperes mendicæ in templis, aut eorū sacellis permittantur: sed ad ianuam tantum templi stipem petere possint. Qui verò eleemosynarias patinas in templis circūferunt, non alij, quàm sequentes, nisi de expressa Ordinarij facultate permittantur: qui scilicet ad parochialis templi, ipsius etiam metropolitani fabricam, qui

quæ ad alendos parochiæ pauperes, qui ad sacrosanctum Christi corpus honorifice colendum, ad ornamenta sacra conficienda, ad beatæ Mariæ virginis sacellum decorandum, ad suffragia animabus Purgatorij ferenda, demum ad ipsius Hospitalis pauperes sustentandos eleemosynas petunt. Quibus, in Missis quidē priuatis, eo tantum tempore, quo vel sacerdos ad Missam celebrandam se induit, vel quo ipsam Missæ communionē iam peregit, eleemosynas querere liceat: in Missis verò cōuētualibus id, antequam peractum sit euangelium, nequaquam faciant: quo etiam tempore, sed priore loco, Recto-ribus & Vicarijs oblationes à populo recipere liceat. Præcipit etiam sancta Synodus, ne in Monasterio aliquo patina eleemosynaria ad sustentationem pau-

M iij perum

perū, ipsius Monasterij autoritate circumferatur: neve alio quouis modo illis collectæ eleemosynæ, eadem Monasterij autoritate distribuantur.

De eleemosynis, quæ in suffragium animarum colliguntur.

Cap. VII.

Qui patinam eleemosynariam animarum Purgatorij detulerit, siue ecclesiasticus sit, siue laicus, successori suo, Rectore, vel Vicario præsentem, ad accepti & expensi rationem reddendam sit obnoxius. Quas omnes rationes Rector, vel Vicarius à visitatore in ipsa visitatione examinandas seruari sedulo curet. Hæ verò eleemosynæ in Missarum tantum celebrationem cedant, quæ in eadem ecclesia, in qua erogatæ sunt, in animarum suffragium celebrentur. Quòd si videbitur aliquando expedire, vt in alia opera infumantur, id nõ fiat, nisi consulto prius Ordinario.

De confraternitatum imaginibus.

Cap. VIII.

Cum nonnulli priuatis domibus, propemodum ac si sacra templa essent, vti videantur, idq; nõ deceat; præcipit sancta Synodus, ne illæ Confraternitatum imagines, quibus Confratres in suis solennitatibus, & funeribus vti solent, aliter in priuatis domibus habeantur, quàm thecis inclusæ, honesto tamen ac decenti loco collocatæ. Cum autem ad funera, vel aliò deportandæ erunt, intra thecas etiam, & deceter, sine pompa tamen ferantur.

sanctorum imagines decenter pingende & formande.

Cap. IX.

Sanctorum imagines, quæ in ipsorum cultum, & populi eruditionem in Ecclesia meritò proponuntur, tam decenter atq; honestè compositas esse oportet, vt neq; vlla ab eis offendiculi

M iij occa-

occafio dari, neq; quod in finē bonum institutum est, in malum aliquod detorqueri possit. Quare, sacri etiam Cōcilij Tridētini decretis inhærendo, sub excōmunicationis pœna iubet sancta Synodus, ne vllius imagines sanctorum aut procaci venustate depingat, aut lasciuus & inhonestis indumentis adornet: sed vt ad eō honestè vel pingantur, vel formentur, vt illorum quos nobis referunt, sanctitati appositè & conuenienter respondeant. Si quæ verò imagines aut indecorè depictæ, aut inhonestè formatæ in templis potissimùm habeantur, parochis & eorum Vicarijs, vt eas quamprimùm remoueant, distictè præcipit.

Ne laici sacris vestibus vtantur.

Cap. X.

CVm sacra vestes, quæ diuino cultui sunt dicatae, rerum sacrarū ministris

ministris tantum cōgruant, prohibet sancta Synodus, ne laici in Mysteriorum representationibus, vel aliàs, sacris vestibus vtantur. Rectores & Sacristæ, qui sacras vestes laicis concesserint, viginti solidorum pœna mulctentur.

Quibus rationibus agendum, vt nuper conuersi ad fidem alliciantur.

Cap. XI.

QVi nuper ad fidem conuersi sunt, cum in ea instructi erunt, vt maiorem in rebus diuinis profectum faciāt, ijs diebus, quibus diuina mysteria singulari quadam veneratione in templis aguntur, illorum celebrationi matutino tempore interesse sedulò curēt: potissimùm feria quarta cinerū, feria quinta in cœna domini, & sexta in parasceue, & die commemorationis defunctorū, & similibus. Speramus enim fo-

M v re,

re, vt illorum aliqui solenni hoc cultu ad diuina magis prouocentur.

Et quia eorum multi cum mortem obeunt, nulla Christiani animi signa ædere solent, cupiens sancta Synodus, illos nostræ fidei rebus assuescere, eis iniūgit, vt cum testamenta cōdent, aliquid in animarū suarū suffragiū posteris suis imperent: quòd si minùs fecerint, ij, qui eorum bonis quouis modo successerint, tres saltem Missas in defuncti suffragium celebrari faciant.

Quibus etiam sancta Synodus imperat, ne famulos origine Christianos habeant annis decem & octo natu minores. Id si aliter fiat, nuper conuersus libras decem soluat: famulus verò in carcerem ad mensem vnū includatur.

In iudices seculares, qui ecclesijs contra earum immunitatem vim inferunt.

Cap. XII.

iudices

Iudices seculares, qui nulla præcedente coram Ordinario causæ cognitione, fores ecclesiæ perfringendo, vel quocumq; alio modo illata vi, in ecclesiā, quæ de iure, vel consuetudine immunitate gaudet, intrauerint; vel eam prædicto aliquo modo inuaserint, excommunicationem latæ sententiæ incurrant. Quibus etiam sancta Synodus præter illati damni reparationem, mulctam quinque marcorum argenti irrogat: quam fabricæ ipsius ecclesiæ, cui iniuriam intulerint, iam nunc applicatam esse decernit. Illatæ etiam violentiæ ministri eadē excommunicatione deuiuantur, & alijs pœnis pro qualitate personarum arbitrio Ordinarij puniuntur. Denique si quis cuiusuis dignitatis, status, aut cōditionis fuerit, nulla præcedente corā Ordinario causæ cognitione, ab ecclesia, quæ immunitate gaudet,

aliquem vi extraxerit, vel extrahi mā-
dauerit, sententię excommunicationis
ipso facto sit subiectus.

*Aduersus seculares, qui in personas Ecclesiasticas
iurisdictionem secularem exercent.*

Cap. XIII.

SVnt qui Dei timore posthabito, se
intra limites sue iurisdictionis haud
quaquam continentes, in messem alic-
nam manū mittere non verentur: quos
aduersus etiam Prelatos, & personas in
dignitate ecclesiastica cōstitutas, tam-
quam in proprios subditos, secularis iu-
risdictionis actus cōtra omnem æqui-
tatem & iura exercere minimè pudet.
Quæ meritò sancta Synodus ægre fe-
rēs, districtè præcipit, ne iudex aliquis
secularis, aut Magistratus cuiuscumq;
dignitatis, aut conditionis fuerit, de vi-
ta alicuius, qui in sacris ordinibus con-
sti-

stitutus sit, inquirere; aut testes ad in-
formationem recipere; aut contra eum
processum aliquem rexere ausit: sed si
quid correctione dignū in eo viderit,
id apud eius Superiorem ecclesiasticū
deferendum curet. Qui contra egerit,
excommunicatione latæ sententiæ sit
adstrictus.

*Patroni iuris patronatus titulum Ordinario
ostendant.*

Cap. XIII.

NE cūm beneficiorum patroni ali-
quem ad beneficium vacans præ-
sentauerint, de viribus & stabilitate iu-
ris patronatus dubitatio aliqua oriri
possit, præcipit sancta Synodus omni-
bus cuiuscumque dignitatis, vel condi-
tionis fuerint, qui persuasum habēt, be-
nificij curati, vel simplicis ius patrona-
tus sibi cōpetere, vt intra sex mēsiū
spacium

spacium iuris patronatus titulum Ordinario, vel eius Vicario generali ad normam Tridentini Cōcilij examinandum ostendant. Re enim in tempore perpenſa, omnis dubitationis & litium occasio auferetur. Si negligentes fuerint, ſciant, ſe inde, quod ad ipſum ius patronatus attinet, damnū eſſe reportaturos.

Ne pactio, vel conuentio aliqua ſit inter præſentatum & ipſum patronum.

Cap. X V.

Quoties beneficiorum patroni aliquem ad beneficium vacans præſentauerint, præter ea, quæ de iure, vel conſuetudine ab eis interrogari ſolent, ipſe ſaltem præſentatus iuret, num pactio aliqua, vel conuentio inter ipſum & patronum interuenerit: vt iudicare poſ-

poſſit Ordinarius, an ipſa præſentatio rectè & canonicè fiat.

De decimis integrè ſoluendis.

Cap. X V I.

Cum ius decimarum, quæ eccleſiaſticis perſonis debentur, à iure diuino pendeat, & ſacris etiam Eccleſiæ ſtatutis magnopere ſit comprobatum, nō poteſt ſancta Synodus illorum verſutiam non maximè reprehendere, qui in decimis ſoluēdis omnes rationes excogitant, quibus aliquid ex eis per fraudem ſubtrahere, eaſq; imminuere poſſint. Quare diſtrictè præcipit, vt poſthac de omnibus terræ ſeminibus, fructibus, oleribus, lana, ſiliquis, folijs mororum, ſaccaro, deq; omni ſpecie vini, ac reliquis, quæ terra gignuntur, integrè omniq; fraude ſecluſa, ſub excommunicationis pœna decimas ſoluant: vtq;

utq; decimantes, nequaquam peiora tribuant; neq; feminis portionem, qua terræ mandata fuit, aut ea, quæ ex cumulis relinquuntur, vel ipsa etiam purgamenta à iure decimarum exempta faciant. Demum ne vllus cuiuscumq; dignitatis, aut conditionis fuerit, decimarum solutionem impedire, earumve collectores vlla ratione molestia afficere ausit.

Vsurarij contractus prohibentur.
Cap. XVII.

Quoniam qui cum proximi iniuria res suas vsuris augere student, in Dei Ecclesia derestabiles sunt, cum & Christi etiam sententia damnentur apud Lucam dicentis: Si mutuum dederitis ijs, à quibus speratis recipere, qua gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus foenerantur, ut recipiant æqualia,

qualia: verumtamen diligite inimicos vestros, benefacite, & mutuum dare, nihil inde sperantes: quin & in ciuitate, in qua viderat Dauid iniquitatem & contradictionem, non defecerat de plateis eius vsura & dolus: Et is in tabernaculo Dñi habitat, qui iurat proximo suo, & non decipit, qui pecuniã suã non dedit ad vsurã. Ideò sancta Synodus hoc crimen meritò execrata, statuit, ac præcipit, ne posthac cōtractus vlli vsuraria labe affecti in ciuitatibus, oppidis, aut vniuersitatibus permittantur; quales sunt, quando ratione tantum temporis res pluris, quàm valeat, venditur: vel quando anticipata pecunia, minoris iusto aliquid emitur: similesq; alij cōtractus, qui communi eruditorum iudicio vsurarij censentur. Quos omnes meritò vult è tota prouincia omnino subla-

Psal. 54.

Psal. 142.

N

ros,

tos & abolutos esse: & qui eos exercent, infames haberi, & pœnis ipsius iuris acriter pro delicti qualitate puniri.

De flagellantibus se.

Cap. XVIII.

CVM ijs potissimum diebus, quibus præcipua nostræ fidei mysteria in Ecclesia celebrantur, oporteat diuinum cultum purum in primis, ac incorruptum esse; & ab ijs, qui feria quinta in cœna Domini, & antemeridiano tempore feria sexta in parasceue se publicè flagellare solent, pleraque scandala oriatur; cum eo tempore, quo ieiunandum est, epulationibus & comotationibus plerique eorum se dedant; quandoque etiam pro diuinis laudibus blasphemie, & diuini nominis execrationes audiantur; diuinumq; officium, & sacræ conciones ab eis perturbentur; & quod grauius est, sub hac specie boni in eorum nonnullis mens mala lateat, qui hoc

deuotionis & sanctitatis prætextu ad quædam flagitia abutuntur: idcirco hæc omnia perpendens sancta Synodus, ac sperans fore, vt, si hic vsus prædictis temporibus se flagellandi, in aliud tempus transferatur, maiore hæc animorum deuotione, & sublatis omnibus scandalis fiant, statuit sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne flagellantium se aliquis feria quinta in cœna Domini interdiu, vel noctu; neque feria sexta in parasceue antemeridiano tempore, siue in publica processione, siue seorsum in vicos, vel tēpla prodire audeat. Illis tamē permittitur feria sexta in parasceue pomeridiano tempore vsq; ad solis occasum, prædictis & alijs omnibus scādalis sublatis, in processione, ac etiā seorsum se flagellando in tēplū aliquod, vel templa deuotionis gratia pergere.

N ij Quod

Quod ipsum sancta Synodus sub eadē excommunicationis pœna ijs præcipit, qui pœnarum Confraternitati sunt addicti. Eos verò, qui atris vestibus indui, & ipsos se flagellantes, vel alios comitari solent, ad scandala & mali pericula vitanda, non aliter quàm detecta facie incedere iubet. Si minùs paruerint, præcedenti etiam pœnæ sint obnoxij. Denique sancta ipsa Synodus, ob Resurrectionis Dominicæ gaudium, consuetudini etiam & ritui, quē Ecclesia in hisce solennibus festis seruare solet, inherēs, præcipit, ne in ipso Resurrectionis Dominicæ festo vllus se flagellis publicè cædat. Mandati transgressoribus eadē excommunicationis pœna imponitur.

De Notarijs.

Cap. XIX.

Notarij

Notarij, si quando autoritate sua abutuntur, multa & magna Reip. mala inferre solēt. De quorum peritia potest Episcopus iuxta Tridentini Cōcilij decretum etiam tamquam sedis Apostolicæ delegatus examinatione adhibita, inquirere: & illis, si non fuerint idonei reperti, aut si in officio suo delinquant, ipsius officij vsum in causis ecclesiasticis, aut perpetuò, aut ad tēpus prohibere. Statuit ergo sancta Synodus, ne Notarij alij admittantur, quàm periti & examinati, & quibus demorum probitate bonum testimoniū detur. Qui verò domicilium stabile in diœcesi non habuerint, quod Notarijs Apostolicis frequentius accidere solet, officij sui vsum exercere non permittantur, nisi prius de protocollis, & registris fideliter seruandis, & ab ea diœce-

N ij si,

si, in qua acta receperint, non aliò abdu-
cēdis firmam, ac tutam cautionem de-
derint. Quicumq; autē officio suo non
legitimè fungentur, iuxta idem Tridē-
tinæ Synodi decretum ab Ordinarijs
puniantur.

Mulctæ quibus applicentur.

Cap. XX.

Mulctas, quæ in statutis huius Pro-
uincialis Concilij ijs, qui non obe-
dierint, sunt impositæ, nec in ipsis sta-
tutis alicui sunt applicatæ, sancta Syno-
dus addicendas, & applicandas esse de-
cernit, & præfenti decreto in hunc, qui
sequitur, modum eas addicit, & appli-
cat: vt in tres æquas partes diuisæ, vna
in vsum fabricæ ipsius ecclesiæ, altera
in pauperū loci sustentationem cedat,
tertia verò criminis delatori, & mini-
stris executoribus tribuatur.

Nulli

*Nulli præiudiciū aliquod ex huius Prouincialis Cōcilij
actis generari, aut ius nouum acquiri.*

Cap. XXI.

CVm maximè deceat omnia in Cō-
cilijs ex iure & æquitate fieri, sta-
tuit sancta Synodus, sacrorum Conci-
liorum consuetudinem secuta, si quis
in huius Prouincialis Concilij actis,
vel dum ipsa eius decreta in congrega-
tionibus sanciebantur, vel in publicis
sessionibus promulgabantur, non debi-
to fortè loco sederit, aut quocumq; mo-
do, dum sententiæ dicerentur, votum
protulerit, aut alium quemcumq; actū
exercuerit, nulli ob id præiudicium ge-
neratum, aut nouum ius in futurum
tempus alicui fuisse acquisitum.

QVæ omnia Prouincialis huius Sy-
nodi decreta in metropolitano

N iij

Valen-

Valētię vrbis tēplo, præsentibus Concilij patribus, & frequenti populo, lecta fuerunt. Die verò vigesima quarta mensis Februarij, anno à Christo nato millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, qua sessio vltima in eodē tēplo habita est, interrogati patres num omnia Synodi huius decreta ipsis placerēt, cū sibi placere, seq; firma & rata ea omnia habere respōdissent, Synodus ipsa in Dei nomine soluta fuit; & eius decreta patrum subscriptione, vt sequitur, constabilita & firmata fuere.

✠ *Martinus Archiepiscopus Valentinus.*

✠ *Didacus de Arnedo Ep̄us Maioricēsis.*

✠ *Ioannes Segrianus Episcopus Christopolitanus procurator Oriolensis.*

Concordant decreta cum originali.

Antonius de la Iardina Cōcilij Prouincialis Valentini Secretarius & Not.

Index

INDEX RERVM, quæ in hac Synodo continentur.

- A**bbates & alij regularium Superiores, quæ de regularibus tam uiris, quàm mulieribus in Tridentino Concilio statuta sunt, executioni mandent. pagina. 154.
- Absoluendi ab excommunicatione commissio, quando excommunicatio in scriptis à iudice lata fuit, inter acta referatur. pag. 89.
- Aduocati in quibus causis esse possint ij, qui in sacris sunt constituti. 107.
- Amictus ecclesiasticorum qualis. 104.
- Annexa loca quando in parochiales ecclesias ab Ordinarijs erigi possint. 144.
- Annexis locis quomodo ad Sacramentorum administrationem prouideri debeat. 145.
- Animarum Purgatorij qui patinam elemosynariam defert, rationem reddat. 166. & illæ elemosynæ in Missarum celebrationem cedant: & an in alia opera insumi possint. ibidem.
- Aqua pro ablutionibus detur. 48.
- Archidiaconatus Doctoribus, aut Licentiatis conferendi. 127.
- Arma ne deferant sacris initiati. 104.
- Arma quæ possint deferre in sacris constituti, iter facientes. 104.
- N** Baptismus

INDEX.

B.

- Baptismus ad salutem necessarius. 23. per ipsum ius acquirimus ad reliqua Sacramenta. ibidem. domestici Dei. & sanctorum ciues quomodo per baptismum appellemur. 24. aliorum sacramentorum ianua. ibid. ne in domibus priuatis administratur. ibidem. nihil ex pacto in collatione eius exigatur. 25.
- Baptizari infantes in eorum natiuitate quando possint. 25.
- Baptizati infantes in ipsa natiuitate non sunt à parochis rebaptizandi. 26.
- Baptizari non debent adulti, nisi prius fidei rudimenta edocti fuerint. 27.
- Benedictio nuptialis extra parochialem ecclesiam sumi non debet. 50.
- Beneficiorum possessio. 141.
- Beneficiū curatum si summam excesserit centum aureorum, prædicationis impensas faciet curatus. 14.
- Beneficiati in ecclesiis, ubi resident, habitum ecclesie congruentem gestent. 113.

C.

- Canonici Missæ maiori intersint. 113. uesteris. 117. in ecclesiis ubi resident, habitum ecclesie congruentem gestent. 113. post inceptum Missæ maioris officium ne in Capitulum conueniant. 113. in Capitulo tempore ne protrahant. ibidem.
- Canonicatum dimidiæ parti ordo presbyteratus sit annexus. 112.
- Canonicatum fructus in quibus ecclesiis sint in distributiones

INDEX.

- butiones applicandi. 119.
- Canonicatus quoad dimidiam partem Doctoribus, uel Licentiatibus conferendi. 128. & seq.
- Candelarum certus numerus reijciendus è Missarum celebratione. 95.
- Cantiucula decantanda in templis, examinetur prius. 101.
- Capitulum neminem prædicare sinat qui Ordinarij facultatem in scriptis non obtinuerit. 6.
- Causæ leuiores non deducantur in processum. 87.
- Clerici quomodo fori priuilegio gaudeant. 63. de clericis coniugatis. ibidem.
- Clerici peregrini sine literis dimissoriis ne celebrent. 111.
- Chorum ingressi ne exeant sine præsidis facultate. 116.
- Choreæ & saltationes quibus locis, & quo tempore prohibeantur. 163.
- Commutationes uotorum seruata aliqua iustitiæ ratione fiant: & ne eas confessor in sua comoda ueriat. 43.
- Cõcionatores uerbi diuini quàm longè à peccatis abesse debeant. 22.
- Confiteri peccata quo ætatis tempore teneamur. 37.
- Confessi peccata sua alteri quàm proprio Curato tempore Paschæ, proprio Curato factæ confessionis fidem faciant. 41.
- Confessiones nullus audiat, nisi facultatè in scriptis habuerit. 41.
- Confessionalia in templis erigantur. 42.
- Confirmationis Sacramentum uim magnã habet. 30. & seq. certis anni temporibus publicè conferendum. 32.
- Confu

I N D E X.

- Confugientes ad ecclesiam non pluribus, quam nouem diebus in ea maneat. 134.
 Confraternitatum statuta ad Ordinarium deferantur. 140.
 Consanguinitatis, uel affinitatis impedimenta scientes, matrimonium intra gradus prohibitos impedire curent. 53.
 Contritio pars poenitentiae. 34.
 Conuiuia quae sint uitanda ab ijs, qui sunt sacris initiati. 105.
 Conuersi nuper ad fidem filiorum ortum manifestet. 28. illos in templo nitidis indutos uestibus baptizari faciant. 30. quibus potissimum diebus interesse sacris debeant. 159. aliquid in animarum suffragium posteris imperent. 170. famulos origine Christianos minores natu ante decem & octo ne habeant. ibidem. ritus Machometanos ne obseruent. 56. cantilenas in Machometi laudem ne concinant. ibidem. circa matrimonium sponsalia tantum de futuro, uel de presenti parochio praesente meant. 54. & seq.
 Curatus peritus. 17. domum templo propinquam incolat. ibidem. periculo mortis laborantibus adsit. ibidem. eos, qui in peccato aliquo publico uersantur, penes se notet. ibidem. Praelato, si opus fuerit, denunciaret. 18. plebem sibi commissam doceat. 13. neminem ad predicandum admittat, qui facultatem Ordinarii in scriptis non habuerit. 6. tempore Paschae facultatem Eucharistiam extra parochiam sumendi ne concedat. 46. quomodo in eos procedere debeat, qui in Quadragesima

I N D E X.

- dragesima peccata sua confessi non fuerint. 39. prima die Quadragesimae confessionis praecipio obligatos describere incipiat. 38. prima dominica Quadragesimae decretum contra eos qui in Quadragesima peccata sua non confitentur, populo publicet. 40.
 Curie ecclesiasticae reformatio. 86. & seq.
 Curiam causarum secularium ne adeant ecclesiastici superpellicijs induti. 106.

D.

- Deambulationes in templis prohibentur. 131.
 Decimae soluendae. 175.
 Diaconi & subdiaconi dignè suo munere fungantur. 22. quando Eucharistiam sumere debeant. 92.
 Dignitatum & praepositarum tertia pars fructuum in quotidianas distributiones applicatur. 116.
 Distributiones quotidianas qui lucrentur. 115.
 Distributiones quotidianas non amittunt qui Missam celebrant. 116.
 Dupla quibus diebus admittendae. 131.

E.

- Ecclesiae ministri quibus anni temporibus Missam celebrare, aut sacram Eucharistiam sumere debeant. 91.
 Ecclesiastici capi non debent, nisi praecedente semiplena probatione, aut uehementi praesumptione. 89. decenter in carcerem trahendi. 88.
 Ecclesiastici ne sint procuratores personae secularis, economi, aut causarum secularium sollicitatores. 107. ne sint conductores prouentuum ecclesiasticorum, qui arrendatarij dicuntur. 108.

Elemosy

INDEX.

Eleemosynarias patinas qui circumferre in templis permittantur. 164. & sequent. quo tempore petere possint. 165.

Episcopi speculatores. 69. quales esse debeant. 70. mensura eorum frugalis. ibidem. supellex & familia qualis. ibidem. bona ecclesiastica non in quoscunq; usus effundant. 71. cognatos & affines ne ditent. ibidem. heredem non instituant. ibidem. beneficia ecclesiastica quibus conferre debeant. ibidem. ad ecclesiasticos ordines qui sint ab eis promovendi. ibidem. gregem ne opprimant. 72. residentia eorum sit utilis ac frugifera. ibidem. in Monasterijs sibi subiectis statuta Tridentini Concilij executioni mandent. 155.

Episcopus futurus à quo & qua ratione examinari debeat. 121. sit Doctor, uel Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico, aut publico testimonio Academia alicuius aptus ad alios docendum. 123.

Episcopi titulares quales sint admittendi. 90. de Ordinarij facultate Pontificalia exercent. ibidem.

Euangelium & Epistolam inter Missarum solennia canentes, dignè id faciant. 22.

Eucharistia præstata. 44. magna animi præparatione ad ipsam accedendum. 45. mentem nostram reficit. ibidem. frequens eius usus. ibidem. tempore Paschæ in propria parochia sumenda. 46. infirmis templo & propria parochia eam ad se deferri curant. 47. noctu nõ deferatur ad infirmos, nisi necessitas urgeat. 47. quibus festis eam Subdiaconi & Diaconi sumere debeant. 92.

Excom:

INDEX.

Excommunicatio filata sit à iudice in aliquem, commissio ad illum absoluendum inter acta referatur. 89.

Excommunicatio pro rebus deperditis, uel furto sublati, ab Episcopo uel de eius facultate decernenda. 151.

F.

Fama restituenda. 36.

Fœminarum conuentus quomodo in Missis nouis prohibeatur. 98.

Fœminarum suspecta consuetudo ab Ecclesiasticis uitanda. 108.

Fœminas ne comitentur presbyteri. 109.

Festa in tota hac prouincia colenda. 157. & seq.

Festa exquisita & noua non esse celebranda. 131.

Festis diebus non esse manibus laborandum, etiam si loca in quibus laboratur, sacra fuerint. 161.

Festis diebus officinæ quando claudi debeant. 162.

Flagellantes se quibus temporibus prohibeantur. 178.

Fora ne adeant ecclesiastici superpellicijs induti. 106.

H.

Habitus ministrorum ecclesiæ honestus. 102.

Habitus in ecclesia à Canonicis & Beneficialis gestandus. 113.

Horariæ preces qua ueneratione, & quibus locis dicende. 105.

Horariæ

INDEX.

Horariae preces, quae pro quotidiano penso dicuntur,
in Choro dum sacra celebrantur, dici non debent. 102.
Hostiae in quibus nonnulla scribi solent, ne dentur infir-
mis. 137.

I.

Imagines sanctorum decenter pingantur. 168.
Imagines Cōfraternitatum quomodo ad funera, uel an-
liō deportandae. 167.
Imagines nemo filis metiatur, ut mensurae illae ad infir-
mos perferantur. 137.
Immunitas templorum seruanda. 171.
Infirmi Eucharistiam e templo ad se deferri curēt. 47.
Iudices seculares, qui personas ecclesiasticas in carcerē
trahunt, excommunicati declarantur. 151.
Iudices seculares, qui templis, quae immunitate gaudent,
uim inferunt, excommunicati declarantur. 171.
Iudices seculares actum iurisdictionis secularis in per-
sonas ecclesiasticas exercentes, excommunican-
tur. 172.
Iudices delegati non debent mandati limites excede-
re. 150.
Ius nullum ex actis huius Concilij alicui acquiri, uel a-
dimi. 183.

L.

Lectio sacrae scripturae in quibus ecclesijs haberi de-
beat. 11. & seq.
Libros prohibitos nemo imprimat, aut habeat. 8.
Libri ne imprimantur sine facultate Ordinarij, de qua
in ipso libro constare debet. 9.

Libri

INDEX.

Libri obsceni in scholis adolescentibus ne legantur.
9. & seq.
Ludi, dum sacra aguntur, prohibentur. 162.
Lusoria mensam qui domi habent, excommunicantur. 110.

M.

Machometani ritus ne obseruentur. 56.
Machometanorum institutores ne puerperas, aut egro-
tos inuisant. 29.
Martialis, & alij similes ne in scholis legantur. 10.
Matrimonij dignitas. 49. institutio. 48. qua praeparatione
sit ad hoc Sacramentum accedendum. 50.
Matrimonio ne iungat parochus quos probabiliter sci-
uerit inuitis parentibus contrahere uelle: & contra-
agentes quibus poenis puniantur. 51.
Matrimonium qui contrahunt intra gradus prohibi-
tos, excommunicantur. 52. multo magis qui illud cō-
summant. ibidem qui spe etiā dispensationis habendae
intra gradus prohibitos ad carnis commixtionē ac-
cedunt, quomodo puniendi. 53.
Matrimonium ne celebretur inter eos qui communes
preces nescierunt. 56. neque inter externos & ignotos
inconsulto Ordinario. 57. Ordinarius non possit eā
facultatem concedere, nisi praecedente informatione
de personarum qualitate & statu. ibidem.
Matrimonio iuncti si propria autoritate separentur,
excommunicantur, nisi intra dies uiginti causas ad
Episcopum deferant, uel ad mutuam cohabitationē
redeant. 59 & seq.
Matrimonium officium sancti, uel sanctae cui templum a-
catum

INDEX.

- catum est, quando inchoari debeat. 100.
 Mendici pauperes ad tēpli ianuam stipem petāt. 164.
 Mensam lusoriā domi habentes excommunicātur. 110.
 Mimi, aut histriones ne sint, qui sunt in sacris constituti. 104.
 Ministeria ecclesiastica, quibus clerici sunt ab Episcopo deputandi. 65.
 Missam audiendi præceptum sedulo implendum. 160.
 eam celebrare quoties curati debeant. 93. Missæ es
 leemosyna nostris temporibus conueniens. 93. qui
 plus exegerit, excommunicatur. ibidem. qui pro plu
 ribus Missis pauciores celebrat, excommunicatur.
 97. Missæ omni superstitioso cultu careant. 95. eam
 celebrans ne per templum oblationes quærat. 97. ut
 in propria parochia Dominicis, & festis maioribus
 audiatur, hortatur sancta Synodus. 162. eam audiāt
 qui diebus festis è ciuitatibus, uel locis aliquò profici
 cisuntur. 161.
 Missam nouam ne celebret qui non fuerit de eius cerea
 monijs examinatus, & qui facultatem non habuerit.
 67. ne sint in Missis nouis profani fœminarum con
 uentus. 98.
 Missæ tres in eodem simul altari ne celebren
 tur. 99.
 Missarum non celebratarum numerus à Curatis & Ra
 tionalibus in fine anni Ordinario exponatur. 139.
 Missæ priuatæ diebus Dominicis & festis colendis, quo
 tempore celebrandæ. 114.
 Missæ

INDEX.

- Missæ reuelatæ & sancti Amatoris. 95.
 Monasteria huius prouinciæ, in quibus scripturæ sacræ
 lectio haberi debet. 11. & 12.
 Monasteria sanctimonialium colloquendi cum ipsis san
 ctimonialibus gratia non esse etiam à regularibus fre
 quentanda. 109.
 Multæ impositæ ab hac Synodo, quibus applicen
 tur. 182.
- N.
- Notarij qui admittendi. 181. stabile domicilium non
 habentes, cautionem dare debent. ibidem. Notarij A
 postolici. ibidem.
 Notarius, quando inter exteros facultate Ordinarij ma
 trimonium celebrabitur, examinis facti mentionem
 faciat. alioqui qua pœna puniatur. 58.
 Notarius in curia ecclesiastica processus impensas ne
 accipiat sine iudicis taxatione. 88.
 Nouitiæ quomodo ab Ordinario ante professionem sine
 examinandæ. 152.
 Nuptialis benedictio extra parochiam non est sumen
 da. 50.

O.

- Oblationes per templum non esse quærendas ab eo qui
 Missam celebrat. 97.
 Obstetrices ne infantes in eorum natiuitate baptizent,
 nisi ob urgens mortis periculum. 25.
 Obstetrices interrogatæ num infans sit baptizatus, nisi
 uerè respondeant, qua pœna puniantur. 26.

O ij

Occa

INDEX.

- Occasiones propinque peccatorum relinquendæ ab ijs, qui Sacramenti poenitentiae fructum consequi uolunt. 36.
- Officinæ, & mercium tabernæ festis colendis quo tempore clausæ esse debeant. 162.
- Ordinis Sacramentum. 61.
- Ordinibus sacris initiati, personæ alicuius secularis procuratores esse prohibentur, œconomi, aut causarum secularium sollicitatores. 107.
- P.
- Parochi quomodo plebem docere debeant. 13. doctrinam Christianam pueros & puellas doceant. 15. magnam rationem habeant eorum, qui sunt nuper ad fidem conuersi. 16.
- Parochiali ecclesia uacante edicto uocandi sunt qui ad eam obtinendam examinari uoluerint. 125.
- Parochialibus ecclesijs, & earum locis annexis de fructibus ipsarum ecclesiarum ad diuinum cultum, & Sacramentorum administrationem prouideri debet. 144. & seq.
- Parochiales ecclesie quænam onere ad matrices eundi ut processionibus intersint, liberentur. 147. & seq.
- Pauperes mendici ad ianuam templi stipem petant. 164.
- Patroni iuris patronatus titulum intra sex menses Ordinario ostendant. 173.
- Peregrini Clerici ne admittantur sine literis dimissorijs. 111.
- Peregrini quomodo sint in hospitalia recipiendi. 58.
- Personas in Comœdijs ne agant sacris initiati. 104.

Pœnitentiæ

INDEX.

- Pœnitentiæ Sacramentum. 33. & seq.
- Pœnitentiario Canonatus primum uacaturus conferratur. 129.
- Possessio beneficiorum detur, si prius literæ prouisionis Ordinario presentatæ fuerint. 141.
- Predicationis munus quibus committi debeat. 5.
- Predicare nemini licet, nisi facultatem in scriptis ab Ordinario habuerit. 6.
- Predicatores exteri ne uocentur sine facultate Ordinarij. 7.
- Predicatori quisnam stipendium dare debeat. 14.
- Preparatio ministrorum ad Sacramentorum administrationem. 21.
- Presentatus ad beneficium iuret nullam inter se & patronum petitionem intercedere. 174.
- Presbyteri foeminas ne comitentur. 109.
- Presbyteros hortatur sancta Synodus, ut diebus dominicis & festis solennibus Missas celebrent. 93.
- Procuratores ne sint qui sacris sunt initiati. 107.
- Processiones Corporis Christi, & aliæ in quibus parochialibus ecclesijs fieri possint. 148.
- Processiones Monasteriorum ne egrediantur eorum septa. 138.
- Professionem quæ emittere uoluerit, ab Ordinario quomodo examinanda. 152.
- Puerperæ, cum primum domo egrediuntur, infantem in sua parochia Deo offerant. 27.

R.

- Regulares ne prædicent sine facultate Ordinarij, quam

INDEX.

in scriptis habeant.	6.
Regulares extra Monasteria uagantes neq; prædicent, neq; Missas celebrent.	6.
Regulares translati ad ordinem Canonorum Regula- rium, quibus priuentur.	7.
Regularium Superiores decreta Tridentini Concilij ex- ecutioni mandent.	154.
Reliquijs sanctorum non esse abutendum ad quæstum.	136.
Representari in templis nihil debet, quod non sit prius ab Ordinarij examinatore comprobatum.	101.
Residentia Pastorum.	73.
Residentia Patriarcharum, primatum, Metropolitano- rum, & Episcoporum.	74. & 79.
Residentia Curatorum inferiorum.	83.
Romano Pontifici obedientia deferenda.	5.
S.	
Sacramentum ministrans cum conscientia peccati more- talis grauissime peccat.	22.
Sacerdotij dignitas.	61.
Saltationes & choreæ quibus locis, & quo tempore pro- hibeantur.	163.
Sanctimonialium colloquia non esse frequentanda.	109.
Satisfactio pars pœnitentiæ.	35.
Scribarum stipendia in curia ecclesiastica sint moderata.	86.
Scrutinium, siue examen eius, qui ad Episcopatum est promouendus.	121. & seq.
Schole publicæ à uisitatoe Ordinarij uisitandæ.	10.
Schola puerorum uisitentur.	ibidem.
Scripturæ sacræ lectio in quibus ecclesijs haberi deo	

INDEX.

Beat:	11.
Subdiaconi officium ne exerceat qui Subdiaconus non fuerit.	68.
Superpellicijs utantur confessores, cum in ecclesijs ubi resident, confessiones audient.	42.
Superpellicijs non esse utendum, cum ad fora, aut ad curiam secularem itur.	106.
T.	
Templa sub noctem claudantur.	100.
Testium depositiones in principalibus causis non esse no- tarijs commitendas, sed à iudice recipiendas.	87.
Titulares Episcopi.	89.
Tonsura & habitu quali uti debeant qui fori priuilegio gaudere uoluerint.	64.
Testamentis mandata pia opera saltem intra annum im- plenda.	139.
Tridentini Concilij statuta omnino seruanda.	4.
V.	
Vestitus ecclesiasticorum qualis.	102. & seq.
Vestes superiores ex serico uilloso, uel raso confectæ ecc- lesiasticis prohibentur.	103.
Vestibus sacris ne utantur laici.	168.
Vexilla militaria è templis remoueantur.	135.
Vigiliæ publicæ in templis prohibentur.	137.
Votorum commutationes non utcumq; fiant. 43. eas ne in sua commoda confessores uertant.	ibidem.
Vnionum tituli & acta ad Ordinarium deferantur.	140.
Vsurarij contractus omnino prohibentur.	176.
Vsuram exercentes infames in ecclesia haberi.	177.

FINIS.

O iij

Nos Martinus

AYALA ARCHIEPISCOPVS VA-
letinus sacra approbare Valētia Synodo, omnia & sin-
gula, quæ de ministrorum Curie ecclesiasticæ stipen-
dijs ac mercede ab eadem ipsa Synodo decreta
sunt, & sequenti catalogo continentur, in to-
ta hac Prouincia sedulo ac inuolātē
obseruari mandamus.

ARANZEL Y TASSA

A RAZON DE MONEDA VALEN-
ciana de los salarios de las escripturas y drechos de la
Corte del Vicariado de la Prouincia de Valēcia, hecho
por mandado y decreto del Illustrissimo y Reue-
rendissimo señor don Martin de Ayala Ar-
cobispo de Valencia, y sacro Con-
cilio Prouincial.

PRIMO, que por ningunos autos de collaciones
de qualesquier beneficios, aunque sean de primeras
dignidades, canonicatos, pabordrias, officios, persona-
tos, parrochiales uicarias, ni beneficios simples, no se to-
me, ni se puedā tomar drechos algunos de tassa ni sello,
ni por otra qualquier exaction que succedan directa-
mente, ni por uia indirecta en prouecho de los Perlados
de esta prouincia: y solamente se pague al escriuano de la
Corte su trabajo, y de sus escriuientes: es à saber por la
forma autentica y registro de qualquier auto de colla-
cion

ARANZEL.

cion de dignidad, canonicato, pabordria, officio persona-
nado parrochial, ò vicario, se paguẽ al escriuano treyn-
ta sueldos. y por los autos de las collaciones de beneficia-
cios simples, se paguen por la forma autentica y regi-
stro quinze sueldos, aunque se prouean por causa de per-
muta. y que se dispense à tener mas de un beneficio, o por
cõmission.

Item por el auto de erection de qualquier yglesia
parrochial, aunque sea dismẽbrandola de otra, por las
informaciones y processos que sobre ello se hiziere, for-
ma autentica y registro, se paguen al escriuano treyn-
ta sueldos y sino diere la forma, se le paguẽ ueyn-
te y cinco sueldos. Y si las informaciones y processo fuere extraor-
dinario, se pague al escriuano à razon de autos.

Item que por las licencias que se dieren para que al-
gun clerigo pueda seruir por vicario en algun beneficio
curado, se pague por cada una dellas al escriuano qua-
tro sueldos por la forma y registro, y seys dineros por
el sello. Y pues el tal vicario sea una vez examinado, y
admitido por idoneo y suficiente, no sea cõpelido, à que
haya de renouar la dicha licẽcia, para seruir el mismo
beneficio curado sin expresso ordẽ del reuerẽdo vicario.

Item, que por las licencias que se dieren para que un
clerigo sirua por substituto en algũ beneficio simple, por
cada una dellas se pague al escriuano por la forma y re-
gistro tres sueldos, y seys dineros por el drecho del sello,
y no tenga obligaciõ de renouar dicha licẽcia para ser-
uir el mesmo beneficio sin expresso ordẽ del Ordinario.

Item, que por las licencias para celebrar, se pague al
escriuano por la forma y registro diez y ocho dineros,

ARANZEL:

y seys dineros por el drecho del sello.

Item, por las letras dimissorias que se dicren para or-
denarse de qualquier orden que sea, se pague al escriuano
no la decima parte de un ducado, franca de sello, y de o-
tro qualquier drecho.

Item, por qualquier carta testimonial de qualesquier
ordenes menores, o mayores, y de prima tonsura, por ca-
da una dellas se pague al escriuano dandolas en forma
no mas dela de zena parte de un ducado. Pero si el dicho
escriuano recibiere algunas informaciones, y aquellas
redigiere en escripto, ò se hizieren algunas otras escrip-
turas con prouisiõ del Ordinario, uisitador, ò examina-
dores paguese al escriuano de mas por dichas informa-
ciones y escripturas, à razon de autos. Y por una letra
testimonial de qualesquier letras de ordenes, ò semejan-
tes autos, ò escripturas, se pague al escriuano, si fuere de
todas ordenes, quatro sueldos: y si de menos, tres suel-
dos: y mas uno por el drecho del sello.

Item, por una escriptura de transferir los huesos de
una sepultura à otra, indifferente se pague al es-
criuano quatro sueldos, y seys dineros por el sello: y lo
mesmo se pague por qualquier auto de concession de us-
so, o sepultura.

Item, que por las licencias que se diere a los pro-
curadores de las yglesias de nuestra señora de Mona-
serrat, del Puig de Francia, de sancto Espiritu, y de sant
Amon, para pedir limosna por la ciudad y diocesi, pag-
uen al escriuano quarenta sueldos: y por las de
mas licencias paguen quinze sueldos: y la meytad

de el

ARANZEL.

de el escriuano por el drecho del sello, y al Hospital general se den las licencias pagando el drecho del escreuir franca de sello, y para pedir pobres, y redimir captiuos en particular, se den graciosamente.

Item, por la commision y patente que se da à un aluazil con facultad de traer uara en los lugares de los nueuamente conuertidos, se de al escriuano por la patente y registro, dos sueldos y seys dineros por el sello.

Item de qualquier dimissoria, o letra testimonial ad extra loca, quando algun clerigo ua fuera de su tierra à otros reynos, se pague al escriuano tres sueldos, y un sueldo por el drecho del sello.

Item por el auto de la presentacion, o uariacion que hazen los patrones, aunque sean muchos, se pague al escriuano tres sueldos, y otros tres por la forma del edicto, si se pusiere registro del, y de la relacion del nuncio. Y por el consentimiento que daran los patrones, aunque sean muchos, en las permutas de qualesquier beneficios de patronazgo, prestandose dentro del palacio del Reuerendissimo Arçobispo, ò su Corte, ò de la casa del escriuano, se le paguen dos sueldos. Y si fuere el escriuano à recibirle fuera, se le paguen tres sueldos. Y si se hiziere edicto sobre dicha permuta, se le paguen tres sueldos por la forma del edicto, y por el registro de aquel y relacion del nuncio. Y por el monitorio que se hara contra los patrones que presten su consentimiento en la permuta por registro y continuacion de la relacion del nuncio, se le pague al escriuano tres sueldos. Y del salario de dichos edictos pague el escriuano por el drecho del

ARANZEL.

del sello de cada uno de aquellos, seys dineros.

Item por el auto y letra testimonial in forma uidimus, o transumpto autentico, y registrar instrumentos, o otras escripturas, dando la forma autentica a la parte, y por registro, se pague al escriuano por cartas como se pagaria de copia de autos: y no dando la forma, se le pague la meytad.

Item por letras testimoniales de legalidades de autos de notarios publicos se pague al escriuano dos sueldos y medio, y seys dineros por el drecho del sello.

Item, por la cura que se da à alguna persona ecclesiastica para regir y administrar la persona, y hazienda de algun menor ecclesiastico, acceptar beneficios, y cobrar sus rentas, y firmar apocas, y ad lites se pague al escriuano diez sueldos por la forma autentica y registro. Y sino librare a la parte el auto sobredicho autentico, se pague la mitad. Y si el curador haze procura a alguna persona en poder del dicho escriuano, dandole el sobredicho poder, o parte de aquel, se pague al escriuano dos sueldos. Y si la diere el escriuano en autentica forma, se le paguen quatro sueldos.

Item, por una commision hecha ex officio, para cobrar los frutos y rentas de algun beneficio, firmar apocas, y pagar los cargos, se de al escriuano dandola in forma, y por el registro, ocho sueldos. Y si no la diere en autentica forma, se le paguen quatro sueldos.

Item por qualquier decreto de institucion de beneficio, concession de sepultura, y de semejantes decretos, se paguen al Vicario general que los hiziere, diez sueldos.

ARANZEL.

dos: las quales instituciones y decretos se prouee que se hayan de registrar en libros de instituciones de la Corte. Y pague se al escriuano por su salario por cartas à razon de autos, dando la forma autentica, y no dandola, se le pague la meytad.

Item que en todas y qualesquier causas commissarias que se tractaren delante el Official y Vicario general por razon de sus officios, que los escriuanos dellas hayan de ser, y sean los escriuanos ordinarios delas cortes Ecclesiasticas: a los quales se les paguen por sus salarios conforme al aranzel de dichas cortes.

Item, por las escripturas, testigos, y respuestas se pague al escriuano a la mesma razon y tacha que se paga al escriuano del Officialado.

ARANZEL Y TASSA DE LOS SALARIOS DE LAS escripturas de la Corte del Officialado de la Prouincia de Valècia, à razon de moneda Valenciana: hecho por mandado y decreto del Illustrissimo y Reuerendissimo señor Arçobispo de Valencia, y sacro Con- cilio Prouincial.

PRimo, se pague al escriuano por un monitorio en carta patente, catorze dineros: y quatro por la relacion de la intima, que por todo sean diez y ocho dineros: y quatro por el sello.

Item, por una carta publicatoria de excommunion, y por registro y relacion por todo diez y seys dineros, y quatro por el sello.

Item, por la segunda letra publicatoria dos sueldos

ARANZEL.

por la forma, registro, y continuar la relacion: y quatro dineros mas por el sello.

Item, por la tercera letra publicatoria, o participantes, dos sueldos y quatro dineros por la forma, registro y continuar la relacion de la publicacion: y mas quatro dineros por el sello.

Item, por qualquier letra de inuocacion del brazo secular por execucion de qualesquier prouisiones, si sera hecha contra persona lega para executar en bienes de aquel, se pague al escriuano quatro sueldos por la forma y registro, y seys dineros por el sello.

Item, por un cartel de excommunion sobre cosas hurtadas, o perdidas, que se llama de uet, por el derecho de escriuano y sello, diez y ocho dineros: y por cada uno de los otros carteles lo mesmo: y los seys dineros por el derecho del sello.

Item, por una empara, quatro dineros: y por qualquier proc. apud acta, quatro dineros: y por qualquier prouision simple, quatro dineros.

Item, por una obligacion simple, quatro dineros: y si sera por uirtud de inserta de albaran, o de testigos, o de otras escripturas, reciba el escriuano lo que tachara el Reuerendo Official por su firma, y no sin ella.

Item, por una simple condenacion, quatro dineros: y si fuere extraordinaria, reciba el escriuano lo que el Reuerendo Official tachare por su firma, y no sin ella.

Item, por qualesquier otras prouisiones, y mandatos sumarios y sin processo, aunque sea poner alguna persona en prision, y sacarle della, reciba el escriuano seys dineros por la continuacion de la tal prouision y mandato.

Item por un acto de remission de usuras, y de otros crimines de contractos illicitos, cinco sueldos. Y si fuere extraordinaria, se pague lo que tachare el Reuerendo Official por su firma. Y si la quisiere la parte autentica, pague dos sueldos y medio mas.

Item, por un acto de abollicion, de remission de heridas, o de muerte, que haze la parte cinco sueldos. Y si fuere extraordinaria, se pague lo que tachare el Reuerendo Official por su firma. Y si la quisiere la parte autentica, pague dos sueldos y medio mas.

Item, por el salario del acto del Sacramento y homenaje, y tener arrestos y firmanças de guardar aquellos, se pague al escriuano tres sueldos.

Item, del acto de paz y tregua se pague al escriuano tres sueldos, es à saber, un real de cada una delas partes que firmaren en su poder, pues firmen en un mismo acto. Y firmando en muchos, paguen los que no haurã firmado por cada firma, o partida un real cada uno Valenciano. Y si entrueniene otro escriuano, se le pague la meytad.

Item, por una subrogacion de marmessoria en forma comun diez sueldos, sacandose en publica forma, y no sacandose, recibala mitad. Y si fuere extraordinaria con relacion de algunas atencencias, pague se por el extraordinario trabajo del escriuiente, lo que mas parescera al Reuerendo Official, por su firma, y no sin ella.

Item, por la primera inhibitoria que el Reuerendo Official otorga contra algun juez en causas ciuiles, reciba el escriuano por la escriptura, continuacion, y relacion

cion, ocho sueldos: y por las demas, si las ordenare el escriuano, reciba lo mesmo: y si las ordena letrado, por la forma, continuacion, y relacion reciba tres sueldos. Y si las tales letras fuerẽ de larga y extraordinaria escriptura, de mas de lo susodicho se pague al escriuano lo que mas tachare el Reuerendo Official. Y por cada una dellas se pague por el sello un sueldo mas.

Item, por la primera letra que prouee el Reuerendo Official en contencion criminal, o que por ella repite alguna persona de prima tonsura del juez secular con inserta del titulo clerical, ora sea simple tonsurado, ora cõjugado, pague y reciba el escriuano quinze sueldos, por la forma, sello, continuacion, y relacion: y por las fianças, y testigos, e informaciones que en semejantes casos se suelen dar, y proceder demas de lo dicho, se le pague cinco sueldos. Y si fuere la prouança extraordinaria, reciba el escriuano lo que el Reuerendo Official tachare por su firma, y no sin ella: y la tassa del sello sea un sueldo.

Item, por las otras letras que se haran con prouision del dicho Reuerendo Official, por cada una de dichas letras reciba el dicho escriuano, y se le pague lo mesmo que se le ha de pagar en las causas ceuiles: y por cada una de las dichas letras se pague por el sello un sueldo mas.

Item, por la cura hecha à algun clerigo, quando se assigna por curador de algun menor ecclesiastico para tener cura de recibir sus rētas, firmar apocas, acceptar beneficios, y ad lites continuada y librada en forma au-

ARANZEL.

lencia à la parte, reciba el escriuano diez sueldos: y si no se librare, la meytad.

Item, por una licencia simple para casarse, se pague al escriuano por todo derecho de forma, y registro de las licencias que diere, un sueldo, y seys dineros por el sello. Y de las que se dieren por los oficiales forancos, no se de al escriuano de la corte cosa alguna: y al escriuano de dichos Vicarios por la forma y registro de dicha licencia, se le pague un sueldo.

Item, por las escripturas de processo, se pague por cada carta de forma mayor dos sueldos, y haya quinze pares de renglones en cada hoja, y quinze syllabas en cada renglon: y por cada hoja de quarto de pliego se pague un sueldo, y haya en cada plana nueue pares de renglones, y en cada renglon onze syllabas.

Item, por carta de testigos se pague al doble, es à saber, la mitad por el drecho de la corte, y la mitad por el drecho del notario receptor por la parte que los da, y la otra parte la meytad por su copia, si la tomare.

Item, por todas las respuestas se pague por carta doble como por la de los testigos, por la parte que las pidiera, y la mitad por la parte à quiẽ se piden por su copia, si la tomare.

Item, que por los actos que la parte ordenare, y escriuere el notario en processo, pague el q̄ los ordena el doble, y la otra parte la mitad por su copia, si la querra.

Itẽ, que lo mesmo se pague, y en la forma sobredicha en los processos criminales que se hizieren en la corte ecclesiastica.

Item

ARANZEL:

Item, que los escriuanos de dichas cortes, y los que por ellos recibieren testigos, no puedan alargar la escriptura dellos, repitiendo los articulos, ni interrogatorios, sino que puesto el primer preambulo que comienza Testigos &c. segun el estilo ordinario haya solo dezir y cõtinuar despues el N. testigo dado y producido por parte. N. el qual juro à nuestro señor, &c. super primo, &c. dixo. Super secundo. &c. dixo, & sic de singulis. Y sobre el interrogatorio general, diga ad generalia dixonon. &c. si ya el testigo no dixesse alguna cosa de parentesco, amistad, ò soborno, que en tal caso se deue continuar lo que el testigo respondiere sobre los interrogatorios generales.

Item, que de qualesquier processos, actos, o escripturas que hizieren fee, ora sea en primera instancia, ora por appellacion, el escriuano de la causa sea obligado de recibirlos por auto que continue en processo de los autos quãtos son, quãtas las hojas del processo, y del principio, y fin de aquel: y no reciba por ellos, ni por custodia dellos salario alguno mas de lo que montare lo que escriuere en processo por la exhibiciõ que la parte hiziere, y auto que sobre ello recibiere, ni pueda compellir a las partes à que tomen dello copia: pero si la quixerẽ las partes, ò por repetir los originales, y que por tanto huiera sede quedar copia collacionada con ellas cõ el processo corriete, en tal caso pague la parte que pidiera, o ha ura de dexar tal copia un sueldo por hoja de pliego mayor, y seys dineros por hoja de quarto de pliego, en los

P ij quales

ARANZEL:

quales haya de haver escriptos los mesmos renglones y syllabas arriba dichas.

Item, que si por caso en las hojas de dichos processos no huuiesse cumplimiento de tãtos renglones y syllabas respectiuamente, en tal caso se prouea por el Reuerendo Official, que se le suelte a la parte por pena de la mala continuacion, el tercio de lo que môtare el tal processo.

Item, que si acaesciesse por letras subsidiarias recibiesse algunos testigos, y hazerse algunas escripturas, que el escriuano no pueda recibir, ni se le pague sino el derecho del receptor, que es la mitad de lo que recibiera si los testigos se recibieran, y los actos se hizieran en esta corte, como la otra parte se dara à la corte de la qual se prouee la commissiõ.

Itẽ, si algun litigante se da por miserable, y le da por tal el Reuerendo Official, el escriuano sea obligado de darle copia del processo, pagãdole seys dineros por carta de forma mayor, y tres de forma pequeña, y ansi que se le pague solo el derecho del escreuir: y que se le de sin dilacion ni detencion alguna: y que pueda el escriuano cobrar lo demas de sus bienes, quando los tuuiere: y que no se le detenga la copia hecha la declaracion que es miserable, aunque el escriuano pretienda lo contrario, hasta que lo haya prouado.

Itẽ, que si acaesciere pleytear diuersas personas, que sean mas de uno de una parte, y alguno, o mas dellos se declare ser miserables, que los tales contribuyan en la copia como miserables. Y los demas que no lo fueren, paguen al escriuano el cumplimiento del salario del processo.

ARANZEL:

cesso.

Item, que quando se haga algun processo entre partes, y la una dellas no toma copia del processo en todo, ò en parte, y es condenada en costas, o en su parte, que el escriuano haya de cobrar de la parte condenada su parte del processo, y que no lo pueda pedir, ni se lo deua pagar la otra parte, ni por no ser pagado de la parte condenada, no pueda el escriuano dilatar de dar la sentencia y executoriales della à la otra parte.

Item, que los processos que se hizieren ciuiles, o criminales à instancia del Fisco, y fuere el acusado condenado en costas, sea el tal condenado obligado à pagar demas de su copia del processo, si la tomo, lo que hauia de pagar el procurador Fiscal por sus escripturas, testigos, y su parte del processo, aunque no haya tomado copia del, y que por ella se le haya cõmunicado el processo original: deduzido empero por el salario del escriuante, y otros trabajos seys dineros por hoja mayor, y tres dineros por hoja menor. Y si el condenado no tomo copia, no haya de pagar mas del derecho y salario del processo, deduzido lo susodicho: y siempre que quisiesse copia, se le haya de dar, tomãdole en cuenta lo que hauia pagado.

Item, que el escriuano haya de dar los processos y autos que recibira à la parte que los quisiere, autenticos, signados, y autorizados por signum mei, o por hoc est abstractum, seu copia huiusmodi. &c. como la parte lo quisiere: y que no puedan tomar mas salario de una manera que de otra. Y si por caso se le diere à la parte de

una manera, y los quisiere despues signados de otra, en entregandose al escriuano la copia que dio original, sea obligado de signarlos y autenticarlos, como la parte eligiere, pagandole el salario del escriuiente por las hojas que conuerna rescruir se. y tres sueldos mas por el trabajo que terna del collacionar lo rescripto, y signar la escriptura: y no entregandole la copia, y quisiere la misma parte otra, o mas copias, sea obligado el escriuano de dar selas autenticadas en una de dichas formas, como la parte eligiere, pagandole por cada copia un sueldo por carta mayor, y seys dineros por carta menor, atendido que la parte le pago la primera copia por rigor.

Item, que si acaesciere de hauer de yr el escriuano fuera desta ciudad, se le paguen, y le hayan de pagar por cada dieta a el quinze sueldos, y a qualquier substituto suyo que por el saliere fuera de Valencia, onze sueldos, pues salga de la ciudad, y fuera de sus arrauales: y por cosas tocantes a la corte, y dependentes della, sea obligado de yr en persona a recibir los tales actos y testigos, o de dar otro en su lugar suficiente e idoneo a contento del Reuerendo Official, al qual se le paguen onze sueldos cada dia, y demas se le paguen los actos conforme a este Aranzel.

Item, se pague por letras testimoniales de legalidades dos sueldos y medio al escriuano, y seys dineros por el sello y anfi por todo drecho tres sueldos.

Item por commissiõ para recibir testigos, tres sueldos y si fuere extraordinaria, se pague al escriuano lo que el Reuerendo Official tachare.

Item,

Item, por commissiõ de juezes contadores, diez y ocho dimeros.

Item, por qualquier acto, o prouision de deposito de mayor, o menor suma que sea, se pague al escriuano un sueldo: y que los dimeros que se huieren de depositar, se depositen a nombre y en poder del escriuano de la corte, dando fianças suficientes: y por el salario de los depositos, y tener cuenta de lo que recibe y pagare, se le paguen, y se retenga a raxon de dos dineros por libra, y que no pague ni gaste de dichos dimeros depositados, sino por prouision del Ordinario firmada de su mano. Y si se hizieren depositos que tengan respectõ a dotes, o restituciones, o interes de partes, se haga el deposito a nombre del escriuano en la tabla de Valencia, y en las otras cathedrales en la sacrestia, o donde mejor parescera a suelta del Reuerendo Official que por tiempo fuere.

Item, que de los testigos que se huieren de recibir fuera de la Corte, o respuestas de algunas personas dentro de la ciudad, o arrauales della, reciba el escriuano que fuere a recibirlas, por su yda por cada uex diez y ocho dimeros: y no pueda llevar mas, aunque acaezca recibir mas testigos en una mesma casa.

Item, por el calendario que el escriuano ponga en la introduction de un processo en qualquiera escriptura, o libello, se le pague por la parte que le pusiere, doze dimeros: y no pueda llevar cosa alguna por todos los demas que pusiere en qualesquiera otras escripturas de dicho processo, y si se prosigue, se le tome en cuenta.

P iij

Item

Item, por el processo y acto de dispensacion que se hiziere por uirtud de bullas Apostolicas en qualquiera grado que sea simple, ó doble de consanguinidad, o afinidad, dando la forma à la parte, se pague al escriuano un ducado: y sino se le diere, se le pague la meytad. Y lo mismo se entienda por el processo que se haze en la dispensa para las personas que no son legitimos.

Item, por el acto y letras testimoniales y trásumptos in forma uidimus autentica de instrumentos, ó otras escripturas autenticas, dando la forma autentica à la parte, se pague al escriuano por cartas, como se pagaria de copia de otros autos: y sino diere la forma, se le pague por el registro la meytad.

Tassa del Aduogado, y procuradores Fiscales.

PRimo, por el ordenar el aduogado Fiscal una escriptura de denunciacion, y no ordena otras escripturas, ni disputa la causa por parte del Fisco, se le paguen treze sueldos.

Item, quando el aduogado Fiscal ordenare escripturas, y disputare la causa, y se diere sentencia en ella, se le pague al aduogado segun su trabajo lo que tachare el Reuerendo Official por su firma, y no sin ella.

Item, por la parte y presentacion que hazen los procuradores Fiscales de la escriptura de denunciacion contra algun criminoso, y la parte otorgare, sometiendose à juyzio

à juyzio, pidiendo misericordia sin darse testigos, y se da sentencia, se pague à los procuradores fiscales quarenta sueldos: y si se remite sin composicion, ni dar sentencia, se les pague diez sueldos.

Item, si se formare processo, y se diere sentencia contra el delinquente, reproduziendo testigos, siendo la causa sumaria, se pague por salario à los procuradores Fiscales cinco libras. Y si el processo durare por tiempo largo, y hauran tenido los procuradores Fiscales mucho trabajo en la profecucion de aquel, se les pague por su derecho lo que el Reuerendo Official tachare por su firma, y no sin ella.

Item, por prender qualquier persona de dia, se les pague tres sueldos: y si fuere de noche, se les paguen seys.

Item, que lo mesmo se les pague quando con auxilio se los mãda traer alguna persona delante el Reuerendo Official, que de dia se les pague tres sueldos, y de noche seys.

Item, por hazer firmar paz y tregua, y tomar los homenages, se les pague tres sueldos, un real de cada una de las partes: y si entreuiniere official Real, reciba solo un real de la persona ecclesiastica.

Item, para secrestar una muger por traerla delante el Reuerendo Official, se les pague un real, y por el juramento otro real, y por llevarla al sacresto otro real, que por todo sea quatro sueldos y medio.

Item, por formar las informaciones contra el delinquente, sino excediere de tres testigos, se le paguen tres sueldos: y si fueren mas, se les paguen diez y ocho di-

neros de cada testigo.

Item, por la asistencia que hazen quando alguno esta puesto à penitencia, les pague el delinquente diez sueldos, y por el cirio que le dan para offrescer, cinco sueldos.

Item, quando alguno esta preso en las carceles veales por las instancias que hazen los Fiscales, quando se firma de derecho por el preso, tres sueldos.

Item de presentar una letra al illustre Virrey, Regente, y a los del consejo, presentandola y asistiẽdo los procuradores Fiscales, se les paguen quinze sueldos.

Item, quando los procuradores Fiscales yran fuera Valencia, à instancia de parte, se les pague por cada dieta quinze sueldos: y sino excede una legua, se les pague la mitad: y si fuere por la Corte, se le pague por dieta diez sueldos.

Tassa de los Nuncios.

PRimo, por una intima y hazer relacion della, seys dimeros.

Item, por intimar un monitorio à alguna persona, y relacion, seys dimeros.

Item, por hazer una empara y hazer relacion della, diez dimeros.

Item, por una citacion y relacion dentro Valencia, quatro dimeros, y fuera por los arrauales, un sueldo: y si fuere una legua, tres sueldos y medio: y si mas, se le pague por dieta à razon de siete sueldos.

Item,

Item, quando el nuncio yra por mandamiento del Reuerendo Official à traerle alguna muger para sacrestarla, y llevarla al secresto un real.

Item, por llevar presa una persona, aunque sea por auxilio de dia se le pague diez y ocho dimeros, y de noche tres sueldos.

Item, por presentar una letra al illustre Virrey, Governador, y otros Officiales, cinco sueldos.

Item, de la asistencia que hazen à los que estan à penitencia, y cumplir aquella, cinco sueldos.

Item, quando se hazen processos contra algunos delinquentes, à instancia de los procuradores Fiscales, y los nuncios citan testigos, y hazen otras diligencias, y el delincente es condenado, se les pague lo que el Reuerendo Official tachare: y si fuere absuelto, no se le pague nada.

Item, si acaesciere yr fuera desta ciudad por provision del Reuerendo Official, se les pague por cada dieta diez sueldos.

Tassa del Carcelero.

PRimo, si se le mandare prender alguna persona, por llevarle à la carcel se le pague diez y ocho dimeros.

Item, por la entrada de qualquier preso q̄ se pusiere en la carcel, se pague dos sueldos y medio, y tome carcellage de los que estuieren presos dentro de las carceles, y de los

los

ARANZEL.

Los que estuuieren presos dentro de la casa del Reuerendissimo Arçobispo, y no por casas de la ciudad, pues no estuuieren à cargo del carcelero.

Item, que en los casos que hiziere officio de nuncio, se le pague lo mesmo que à un nuncio.

Item, que à las personas que se pusieren presas en la carcel, no las dexen hablar à persona alguna, hasta que hayan tomado sus dichos y confesiones, si no le fuere mandado lo contrario.

Item, que el carcelero no dexen entrar en la carcel dōs de estan los presos, muger alguna sin licencia del Reuerendo Official.

Item, que el carcelero no dexen entrar en la carcel persona alguna con armas.

Item, que el carcelero no dexen salir ninguna persona de la carcel sin expresso mandamiento y licencia del Reuerendo Official.

Item, que de las personas que se declarare ser miserables, no se tome el carcellaje alguno.

Que omnia precedenti catalogo comprehensa, et sic fuerūt, sancita, et publicata in prædicta Provinciali Synodo in congregatione habita nona die mensis Februarij, anno domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto.

FINIS.

VENERA-
bili Fratri Fer-
dinando Patriar-
chæ Antiocheno, Archie-
piscopo Valeñ.

PIVS PAPA V.

Venerabilis frater, salutē & Apo-
stolicā benedictionē. Prouincia
le Concilium Valētinum supe-
rioribus annis celebratū, quod
correctioni nostræ subiciens, misit ad nos
bonæ memoriæ proximus prædecessor tuus,
vidimus, & à venerabilibus fratribus nostris,
quos ad interpretationem sacri Tridentini
Concilij assumpsimus in consilium, quo ad
eius in præsentia fieri potuit, emendandū cu-
rauimus. Quæ autem in eo corrigenda, de ip-
sorum

forum etiam venerabilium fratrum sententia,
nunc visa sunt, ea hinc infra scribi iussimus.
Porro fraternitatis tuę, tuorumq; Coepiscopo-
porũ officium erit, illa diligēter animaduer-
tere, & vt ad ea ipsa Concilium istud omni-
no accōmodetur, & conformetur sedulo cu-
rare. In ijs verò etiam, quę deinceps istic Deo
approbante, Prouincialia concilia habebun-
tur, earundem infra scriptarum correctioni
nostrarũ semper meminisse, ita vt ab illarum
ratione atque sententia nullo vnquam tempo-
re discessisse videamini.

Sessione. i. in proœmio. Ibi, hæc sancta pro-
uincialis Valentina Synodus. &c. Hæc verbi
sancta Synodus nõ cōueniunt Synodo pro-
uinciali, sed vniuersali. In prouinciali autem
verba sic concipi debent. N. Archiepisc. &c.
de consilio & assensu RR. DD. Coepisco-
porum nostrorum in Prouinciali Synodo sta-
tuimus. &c. Ideo verba illa sancta Synodus
tollantur, & hic, & in omnibus alijs locis hu-
ius Concilij, vbi, posita sunt. Ibi, profitetur, ac
deffert. &c. Debuerat hæc professio fidei fie-
ri iuxta formam præscriptam in literis Pij. 4.
quarum exemplum nũc mittitur, vt ea deinceps
sic præcisse præstetur.

Sessio

Sessio. i. cap. 2. quod incipit, Regulares
extra sua Monasteria. Ibi, aut ad simplex be-
neficium. Dicatur, aut ad aliquod benefi-
cium.

Sessio. 2. cap. 3. quod incipit, Baptismus sa-
ceramentorum. Ibi, Ex pacto in eius collatio-
ne. &c. Displicuere illa verba, ex pacto, quòd
spontè datum, seu oblatum permittant, & ho-
mines ad dandum inuitent.

Sessio. 2. cap. 8. quod incipit. Quoniam
Machometanorum. Ibi, etiam ægrotis graui-
ter laborantibus. Videbatur iniungenda po-
tius pœna, & quidem maioris summæ, Me-
dicis, qui prima vice ab ægrotis vocati, eos
non admonerent, vt parochum ad se accer-
si iubeant. Vel postquàm admonuissent, se-
cunda vice accedentes, etsi ægrotos non pa-
ruisse viderint, ad eos nihilominus postea re-
uerterentur.

Sessio. 2. capit. 18. quod incipit, Presbyte-
ris omnibus. Ibi, in excommunicationem la-
tæ sententiæ. Displicuere illa verba, latæ sen-
tentiæ.

Sessio. 2. cap. 22. quod incipit: Non pro-
bat sancta synodus. Ibi, posthac aquam tan-
tã. Displicuit hæc innouatio.

Q ij

Sessio

Sessio. 2. cap. 25. quod incipit: Quāuis ma-
trimonia, quæ inuictis parentibus. Tollatur
omnino hoc decretum.

Sessio. 2. cap. 28. quod incipit: Iubet sancta
Synodus ne parochus. Licet optandū sit
vt qui contrahūt matrimonia, hæc omnia ser-
uent; non potest tamen propterea libertas ma-
rimonij impediri. Ideo deleatur totum hoc
decretum, & curent Ordinarij, vt qui ignari
sunt, doceantur.

Sessio. 3. cap. 4. quod incipit: Quoniā Episcopi,
qui titulares vocantur. Ibi: nisi notum
fuerit, &c. Addatur, vel missus à sede Aposto-
lica. Ibid. in regnis Hispaniæ, aut insulis illi
adiacētibus progenitus. Tollatur verbū pro-
genitus.

Sessio. 3. cap. 5. quod incipit: Eorum vita
meritum. Ibi: Qui non paruerit, &c. vsque
ad vers. Presbyteros autē. Tollatur tota hæc
clausula, quæ poenam & mulctam irrogat, &
permittatur hæc res in terminis iuris canonici,
& concilij Tridentini.

Sessio. 4. cap. 2. quod incipit: Quoties pa-
rochialis ecclesia. Ibi, vt per edictum publi-
cum, qui ad eam parochialem, &c. Declare-
tur vt per hæc verba non censeatur ablata ijs,

quibus

quibus à concilio Tridentino, Sessio. 24.
capit. 18. data est facultas nominandi exami-
natoribus alios, quos idoneos aptosque no-
uerint, ita vt ordo & forma in dicto capit.
18. præscripta seruetur ad vnguem. Ibid.
Quindecim, vel pauciorum dierū. &c. Vi-
sum est tempus nimis breue, vt quod mini-
mè auferre possit facultatem nominandi, &
post illud tempus ijs, quibus ex dicto cap. 18.
competit. Ibid. Poterit tunc Ordinarius pro
suo arbitrio Ecclesiæ, vt magis expedire vi-
derit, providere. Deleantur hæc omnia ver-
ba, & dicatur. Poterit tunc is, ad quem colla-
tio pertinet, alicui præuio priuato examine,
providere.

Sessio. 4. cap. 3. quod incipit. Cū ijs, qui
morum grauitate. Ibi, In aliqua studiorum
Vniuersitate, quæ nulla hæresis suspitione
tunc laboraret, arduo præcedente examine,
iuxta Vniuersitatis illius statuta. Deleantur
hæc omnia verba, quia non sunt in decreto
concilij Tridentini Sessio. 24. cap. 12. Ibid.
Capitulis verò non liceat aliter, quàm iuxta
huius statuti formam aliquem ad alicuius Ar-
chidiaconatus possessionem admittere. De-
leantur hæc omnia verba.

Q iij

Sessio

Sessio. 4. cap. 4. quod incipit. Hortatur sa-
crofancta Tridentina Synodus. Hoc totum
decretum pro non facto editū habetur,
sed decretum concilij Tridentini in hac ma-
teria editum seruetur prout iacet.

Sessio. 4. cap. 8. quod incipit. Quoniam tē-
pla, quæ diuino. Ibi, ultra dies nouē. Et ibid.
intra quos, &c. Seruetur in hoc ius cōmune.

Sessio. 4. cap. 12. quod incipit, Statuit fan-
cta Synodus ne è monasterijs. Ibi, Illud etiam
prohibet, ne regulares extra monasteria ad se-
peliendos defunctos crucē deferendo in pro-
cessione progrediantur. Tollatur tota hæc
clausula, & seruetur consuetudo locorum.

Sessio. 4. ca. 16. quod incipit. Cū aliquā-
do accidat. Totum hoc decretum tollatur.

Sessio. 4. cap. 18. quod incipit. Quemadmo-
dum æquum est. Totum hoc decretum repre-
henditur, quia ab ijs factum, qui faciendi po-
testatem non habuerunt, & reseruatarij satis
iuri cogi poterunt ad ea subeunda onera, ad
quæ litteræ reseruationum eos obligant.

Sessio. 4. cap. 20. quod incipit. Quoniam
experimento aliquando. Ibi, Si quando con-
stiterit iudices delegatos cuiuscunque digni-
tatis, seu præminentia. &c. Auctores huius
decreti,

decreti nimium sibi arrogarunt. Ideo delea-
tur totum, cum satis etiam iure cōmuni pro-
uisum sit.

Sessio. 4. cap. 22. quod incipit. Antequam
professionem. Ibi, Dos eodem concilio. &c.
& ibi, Dotem ipsam receperit, &c. Deleantur
dictiones dos, & dotem; & dicatur bona. Dat.
Romæ apud. S. Petrū sub annulo piscatoris,
die iij. Nouembris M. D. Lxvij. Pontifi-
catus nostri anno secundo. Cæ. Glorierius.